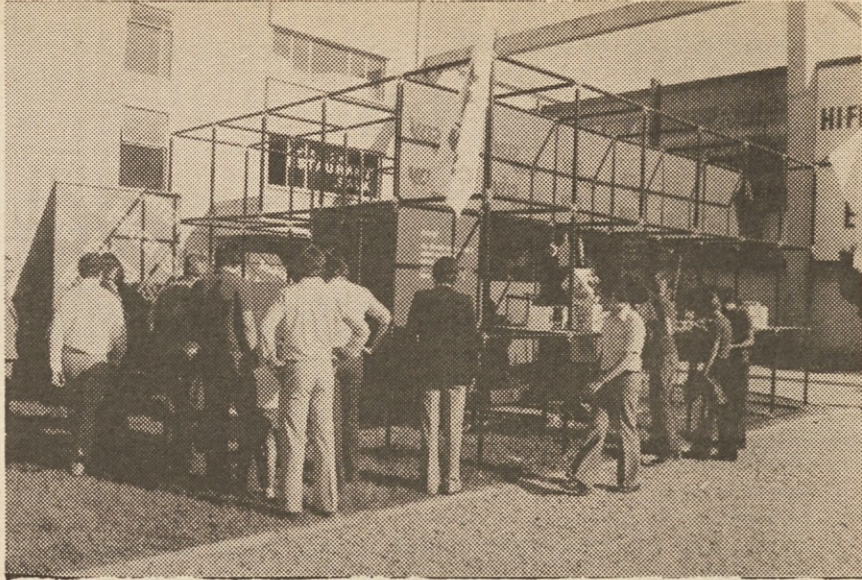

Posnetek nam prikazuje Iskro stojnico, na kateri so demonstrirali naše električno ročno orodje. Demonstracije so vzbujale precejšnje zanimanje obiskovalcev jesenskega zagrebskega velesejma. (K članku na 2. strani).

ZK in kultura

Zveza komunistov se intenzivno pripravlja na bližnjo sejo Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, ki bo v celoti posvečena kulturi v najširšem smislu te besede in njenem vraščanju v velike družbenoekonomske spremembe sedanjega časa.

Gre namreč za to, da delavci v prosveti, kulturi in znanosti še niso postali v celoti subjekt, še niso dovolj socialistično samoupravno povezani ustvarjalci z drugimi ustvarjalci v združenem delu, toda tudi delavci, uporabniki kulturnoumetniške in znanstvenoraziskovalne in izobraževalne dejavnosti še niso dovolj subjekti, sooblikovalci kulturne, znanstvene in izobraževalne politike, kakor tudi soustvarjalci sadov te politike.

Kajti človekova zavest o kulturi, znanosti in izobraževanju je še močno obremenjena z momentami meščanskih pojmovanj, ki so v obdobju razraščanja birokratske in tehnokratske prakse naletela na še posebno ugodna tla. Ta praksa ni le zoževala možnosti duhovnega ustvarjanja, ampak je, v celoti vzeto, osiromašila medčloveške odnose ter zaostrovala nasprotja med umskim in fizičnim delom, med revolucionarno akcijo in cilji delavskega razreda in nosilci tehnokratskih tendenc.

Danes to prakso na revolucionaren način na temelju ustave in zakona o združenem delu presegamo s tem, da ustvarjamo konkretne materialne, družbenoekonomske in družbenopolitične pogoje za integriranje duhovne ustvarjalnosti v samoupravno prakso in zavest združenega dela, za razvoj svobodne menjave dela, ki se mora hitreje uveljaviti ne le v okviru in skozi samoupravne interesne skupnosti, ampak tudi v neposrednih kontaktih izobraževalnih, znanstvenih in kulturnih institucij z organizacijami združenega dela v materialni proizvodnji.

V znanosti, oziroma na raziskovalnem področju je še močno prisotna kupoprodajna praksa na eni strani, ko gre za odnose zunaj samoupravnih interesnih skupnosti, ko gre za direktne stike med uporabniki in izvajalci, znotraj interesnih skupnosti pa gre za pojave licitiranja, oziroma prakso izbiranja med ponudbami raziskovalnih organizacij, namesto da bi delo raziskovalcev temeljilo na predhodno ugotovljenih in definiranih potrebah po raziskovalnem delu in raziskovalnih rezultatih. Znanstvenoraziskovalni instituti v glavnem delu in raziskovalnih rezultatih. Znanstvenoraziskovalni instituti v glavnem delu in raziskovalnih rezultatih. Znanstvenoraziskovalni instituti v glavnem delu in raziskovalnih rezultatih.

O vseh teh in podobnih problemih, ki morajo razrešiti in preseči sedanje stanje v kulturi v najširšem smislu te besede, sem pa sodi tudi znanstvenoraziskovalno delo, bo torej v tej jeseni največ govora v zvezi komunistov, saj sodi to področje nedvomno med vitalna področja našega družbenoekonomskega življenja in ustvarjanja.

Dušan Željeznov

SKUPNA SEJA IO KOOS IN SEKRETARIATA KS ZSM

O aktualnih vprašanjih

Na skupni seji izvršnega odbora koordinacijskega odbora osnovnih organizacij sindikata in sekretariata KS ZSM 8. septembra so sodelovali tudi predsedniki sindikalnih konferenc delovnih organizacij, razpravljali pa so o nekaterih pomembnih vprašanjih.

Najprej so obravnavali pobudo družbenega pravobranilca SRS v zvezi s formiranjem delovne organizacije Baterije Zmaj, iz Industrije elementov za elektroniko izločene TOZD. Pri tem je bilo ugotovljeno, da je bil zadevni sklep skupščine ZP Iskra z dne 19. aprila t. l. nezakonit, ker nima nihče pravice oporekati zakonske pravice, da bi se organizirali v samostojno delovno organizacijo. Ob taki odločitvi pa je potrebno soglasje delavcev drugih DO, da so se pripravljene združevati s tako organizirano delovno organizacijo v SOZD Iskra. Iz razprave o tej točki dnevnega reda IO KOOS in sekretariata KS ZSM sedita, da formiranje TOZD Baterije Zmaj v samostojno delovno organizacijo ne zagotavlja dolgoročnejske reproduktivne sposobnosti in tudi ne socialne varnosti delavcev te DO.

Predlagala sta skupščini ZP sprejem sklepa, s katerim naj skupščina predlaga delavcem DO Baterije Zmaj, naj hkrati z usklajevanjem svoje samoupravne organiziranosti in združevanja v SOZD Iskra z zakonom o združenem delu, ki naj bi se po skupnem programu končalo do konca letošnjega leta, znova preudarijo svojo odločitev o izstopu iz Industrije elementov za elektroniko in poskušajo uskladiti svoja stališča glede združevanja v SOZD Iskra z delavci ostalih DO v njej.

Nadalje naj bi se čimprej sestali ožji politični aktivni ZP, IEZE in DO Zmaj in se dogovorili o nadaljnjih političnih akcijah v zvezi s samoupravno organiziranostjo DO Zmaj.

V naslednji razpravi v zvezi z organizacijo DO za namensko proizvodnjo se je izkazalo, da je Iskra vsekakor močno zainteresirana za tesno poslovno sodelovanje z JLA. Odtod tudi odločitve nekaterih TOZD za združitev v ZINVOJ.

IO KOOS in sekretariat KS ZSM se s tem v zvezi strinjata z zadevnimi stališči poslovnega kolegija ZP Iskra o organizaciji DO za namensko proizvodnjo. Vse TOZD, ki sodelujejo z JLA, naj takoj začno z razreševanjem odprtih vprašanj o finančni in programski zasnovi nove delovne organizacije za namensko proizvodnjo, na osnovi tega poslovnega kolegija ZP Iskra. Pri tem je potrebno vsklajeno medsebojno povezovanje, ki bo preprečilo neutemeljene odločitve posameznih TOZD, ki se že kažejo v zadnjem času. Pri oceni uresničevanja programa uveljavljanja zakona o združenem delu je razprava ugotovila, da stvar kljub svoji pomembnosti poteka prepočasi in, da so bile razprave o težah za združevanje s DO in SOZD ponekod premalo temeljito opravljene, kar bi utegnilo zavleči proces vsklajevanja izhodišč za izdelavo samoupravnih sporazumov v DO in SOZD.

Razprava o tej točki dnevnega reda je rodila sklep, naj se družbenopolitične organizacije, zlasti pa sindikat kot nosilec razprav, na vseh ravneh aktivneje vključijo v izvajanje tega programa in iskanje rešitev za organiziranje v skladu z zakonom o združenem delu. Razprave o samoupravni organiziranosti morajo v kolektivnih potekati na osnovi strokovno pripravljenih predlogov, ki izhajajo iz tega o združevanju v SOZD Iskra. Ti strokovni predlogi pa morajo hkrati zagotavljati dolgoročno reprodukcijsko sposobnost vsake DO in socialno varnost njihovih delavcev. Odbor za izvajanje zakona o združenem delu pa naj bi pri vsklajevanju izhodišč za pripravo

samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra upošteval samo tiste pripombe na teze, ki so bile vsklajene na ravni DO, sicer bo proces vsklajevanja nemogoče izpeljati.

Pri obravnavi programa nadaljnjih aktivnosti sindikalne in mladinske organizacije se je pokazala potreba, da bi obiskali vse tiste TOZD, ki so ob polletju imele poslovno izgubo in tiste DO, v katerih procesi samoupravnega organiziranja ne tečejo po predvidenem programu.

Sklenjeno je bilo, da bodo od 14. do 16. v Poreču organizirali seminar za predstavnike OOS in ZSM, na katerem bodo predvsem opravili politično vsklajevanje in priprave za razpravo o samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD Iskra, kakor tudi podali politično oceno o delovanju in organiziranosti sindikata in ZSM v SOZD Iskra, preverili izvajanja sklepov seminarja v lanskem decembru, pregledali vlogo sindikata in mladine v uresničevanju družbene samozagrade, pri inovacijskih procesih skladno s sklepi, sprejetimi na majskem posvetovanju o razvojni in inovacijski dejavnosti v ZP Iskra, KS ZSM pa naj bi ob tej priložnosti hkrati izvedel tudi svojo redno letno volilno konferenco.

Ob koncu skupne seje sindikata in mladine so izvolili dva nova predsednika komisij za samoupravljanje in za šport in rekreacijo. Za prvo komisijo so izvolili predsednika Ivana Metelka namesto na lastno željo razrešenega Humberta Slejka, za drugo pa Marjana Brezarja namesto Emila Gregorčiča, ki je z izstopom DO EMO Celje iz ZP Iskra odšel iz podjetja.

— J. C. —

Pred volilnimi konferencami OO ZKS

Vsaka OO ZKS v Iskri mora izdelati oceno družbenopolitičnih in družbeno-ekonomskih razmer v TOZD.

V petek, 9. septembra, je bil v Ljubljani posvet sekretarjev OO ZKS iz Iskre. Posvet je sklical in vodil sekretar Stane Preskar, udeležilo pa se ga je 65 sekretarjev. Obravnavali so naloge komunistov v predkongresnem obdobju in priprave na volilne konference OO ZKS. Letos bodo namreč imele vse OO ZKS (ne glede na začetek mandata) svoje volilne konference istočasno in sicer do konca oktobra.

Posveta se je udeležil tudi predsednik komisije za organiziranost in raz-

Jožetu Erženu nagrada Nove Gorice

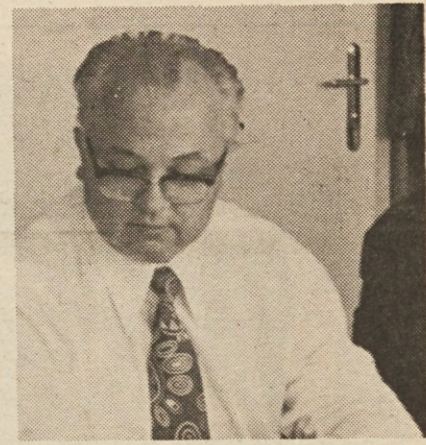
V počastitev praznika občine Nova Gorica je bila v soboto, 9. septembra slavnostna seja, ki so se je udeležili poleg delegatov skupščine tudi številni predvojni komunisti in revolucionarji ter častna občana Nove Gorice dr.

voj pri CK ZKS Peter Hedžet. V svojem uvodu je nakazal vrsto organizacijskih možnosti, ki se jih lahko poslužijo komunisti in dotaknil se je nekaterih vsebinskih vprašanj, ki so danes aktualna v vsaki OO ZKS.

Sekretariat sveta ZK v SOZD Iskra je za sekretarje pripravil opomnik, ki naj bi omogočil, da bodo poročila OO ZK nekaterim vprašanjem, ki so pomembna za celotno Iskro, posvetila več pozornosti. Poleg tega pa je sekretariat pripravil še poročilo o delu člana sveta ZK SOZD Iskra in anketni list za OO ZKS.

Na posvetu so se dogovorili za tesno sodelovanje, kajti volilne konference OO ZKS so pomemben politični dogodek.

— C. —

Joža Vilfan in Rado Simoniti. Na slavnostni seji so podelili pet nagrad občine Nova Gorica, nagrado Franceta Bevka in 22 priznanj.

Med petimi nagrajenci, ki so prejeli letošnjo nagrado občine Nova Gorica, je tudi glavni direktor Iskre—Industrije avtoelektričnih izdelkov Nova Gorica Jože Eržen.

Ta nagrada pripada Jožetu Erženu za 30-letno plodno delovanje na področju gospodarstva in družbenopolitičnega življenja. Vsa ta leta je opravljal vrsto najpomembnejših funkcij v najvišjih družbenopolitičnih organizacijah na občinskem, regionalnem, republiškem in zveznem nivoju. Ves čas se tov. Eržen posredno in neposredno ukvarja z gospodarstvom, kjer je cenjen kot razgledan, preudaren gospodarstvenik, ki ima vedno široko razumevanje za razvoj in uveljavljanje samoupravljanja. Pri njegovem delu so mu tuje birokratske, tehnokratske in podobne metode.

Tesno z njegovim imenom je povezan hiter vzpon Iskre—Avtoelektrike ki se je pod njegovim vodstvom razvila v enega temeljnih nosilcev gospodarskega razvoja novogoriške občine.

Ob tej priložnosti je tov. Eržen dejal:

„To priznanje je zame eno najdragocenejših, kar sem jih do sedaj prejel, saj mi pomeni priznanje za več kot polovico mojega aktivnega dela na tem področju tu na Goriškem. Ker sem del tega aktivnega dela preživel v naši delovni organizaciji v Iskri, je ta nagrada vsekakor priznanje celemu kolektivu. Dosedanji doseženi vzpodbudni rezultati niso samo plod posameznikov, ampak se jih da ustvariti le s prizadevanjem vseh članov kolektiva.“

Res, na to visoko priznanje smo ponosni vsi v Avtoelektriki. Prav to pa nas še bolj zavezuje, da usmerimo vse napore v dosego še boljših rezultatov. To bo naša najlepša čestitka tov. Erženu ob tem visokem priznanju.

Rakušček Marko

PRED VOLILNIMI KONFERENCAMI OO ZKS

Kaj je in zakaj se bojuje Zveza komunistov

Zveza komunistov je zveza idejnih somišljenikov, ki so se organizirali, da bi na temelju marksizma, to je poznavanja objektivnih družbenih zakonitosti, spremenili stari svet, ki je postal pretesen za nadaljnji razvoj proizvodnih sil, in ustvarili novega, naprednejšega, pravičnejšega (pravi tov. Šetinc).

V Komunističnem manifestu 1848 pa sta Marks in Engels zapisala, da komunisti nimajo nobenih interesov, ločenih od interesov vsega proletariata. Komunisti se razlikujejo od drugih proletarskih strank le po tem, da podčrtavajo skupne interese vsega proletariata, neodvisno od narodnosti, in jih uveljavljajo.

Komunisti sestavljajo revolucionarno organizacijo kot orodje delavskega razreda. Ta pa je v svoji osnovi socialističen. Partija mora spremeniti to objektivno naravno težnjo v spoznanje, v organizirano in enotno zavest. Partija je organizator kolektivne volje, politične zavesti in celotnega boja delavskega razreda. Partija je avantgarda, ki deluje in se politično bojuje na podlagi splošne usmerjenosti k ciljem socialistične revolucije.

Vselej pa mora biti partija kritična do stvarnosti, ker je treba upoštevati spoznanje, da je revolucija nepopolna. Revolucijo je treba izpopolnjevati in jo nadaljevati. Komunisti se niso odločili za revolucionarno delo iz nagona ali strasti. Za njih je neprimerno važnejše, da dojamajo gibalna napredka in da jih znajo usmerjati. Pri tem pa je potrebna in znanost in obvladovanje revolucionarne taktike in strategije. Marksizem ni zakonik. Marks je le odkril splošne družbene zakonitosti, ki so bile in bodo veljavne, ker so del objektivne stvarnosti. Življenje je treba še naprej raziskovati in sicer z marksistično metodo.

„Komunistična partija je živ organizem, ki se mora neprekinjeno obnavljati in izpopolnjevati“, je nekoč poudaril tovariš Tito, „sicer se lahko zgodi, da zaostane ali pa da jo potisnejo na stran, kjer bi bila samo opazovalka.“

Zveza komunistov daje velik pomen teoretičnemu delu in usposabljanju. Teorijo potrebuje, saj ji to omogoča razumevanje družbenih tokov. Zvezi komunistov so za uresničevanje njene vodilne vloge v vseh fazah življenja potrebni argumenti, znanje, prepričanje in zgled. Zveza komunistov mora imeti aktiven odnos do vsakega vprašanja v družbi. Torej se zveza komunistov „vmešava“ tudi v zadeve samoupravljanja, vendar ne s pozicij oblasti, ampak s svojo idejnopolično vlogo.

V programu ZKJ pa je zapisano, da morajo komunisti „Biti zvesti revolucionarnemu ustvarjalnemu duhu marksizma. Nič, kar je bilo ustvarjenega, nam ne sme biti tako sveto, da ne bi moglo biti preseženo in da se ne bi umaknilo tistemu, kar je še bolj napredno, še bolj svobodno, še bolj človeško.“

Stane Preskar

Delež živega dela

Naslednja dilema, ki smo jo že omenili, je, kako je v sedanjih sredstvih za osebne dohodke določiti delež sredstev iz živega dela in delež iz naslova minulega dela. Povsem natančno tega razmerja nazaj ni mogoče dobiti. Sistem evidenc nam namreč tega v celoti ne omogoča, še manj pa omogoča natančno opredelitev učinkov preteklih vlaganj.

Pri tem bi rad poudaril: na nek način je potrebno sedanje osebne dohodke razdeliti na dva dela zato, da bo dovolj hitro prišla do izraza motivacija delavca za večjimi efekti v nove naložbe, za večjimi efekti v razpolaganju z že obstoječimi stroji, denarnimi sredstvi itd.. Če se na pr. v delovnih kolektivih v startu odločijo za pet odstotni delež osebnih dohodkov iz minulega dela v skupnih osebnih dohodkih, o čemer že marsikje razmišljajo, bo ta delež, tudi če bi se odstotno iz leta v leto zelo povečeval, ne predstavljal v skupnih osebnih dohodkih toliko, da bi delavca bolj kot danes zagreli za boljše gospodarjenje in upravljanje z delovnimi sredstvi. Zato ponujamo konvencije za uvajanje sistema. V tem smislu je več alternativ, vendar naj navedem samo nekatere:

1. Sredstva za živo delo v skupnih sredstvih za osebne dohodke bi določili tako, da bi ta delež živega dela izračunali z zmnožkom zajamčenega osebnega dohodka in števila delavcev ali števila pogojno nekvalificiranih delavcev (v prvem primeru bi delež v poprečju znašal 55 %, v drugem pa 90 %). Razlika do skupnih sredstev za osebne dohodke bi bil delež iz naslova minulega dela, ki bi ga s ponderji razdelili na delež iz upravljanja in gospodarjenja.
2. V startu bi določili delež osebnih dohodkov iz živega dela in minulega dela v razmerju 33 % : 66 %, ker je tako razmerje med sredstvi za osebne dohodke in poprečno angažiranimi sredstvi v letu 1975 v SR Sloveniji (torej organska sestava družbenega kapitala). To razmerje bi veljalo za vse temeljne organizacije enako; različno opremljenost s sredstvi pa bi upoštevali pri določanju ponderjev za dinamiko sredstev za osebne dohodke iz naslova gospodarjenja in upravljanja. Temeljne organizacije, ki imajo več družbenih sredstev, bi imele manjše ponderje za povečanje osebnih dohodkov iz naslova upravljanja in gospodarjenja kot temeljne organizacije z malo sredstvi.
3. Poslovanje posamezne temeljne organizacije v letu 1977 bi primerjali s poslovanjem v preteklem letu in ugotovili odstotke porasta učinkovitosti, ekonomičnosti in rentabilnosti in iz sorazmerij med njimi določili deleže osebnih dohodkov za živo delo in za upravljanje in gospodarjenje s sredstvi.
4. Mogoče pa je tudi počakati do konca leta 1977. Na podlagi zaključnih računov za leto 1977 v primerjavi z letom 1976 naj bi ugotovili povišanje ali zmanjšanje kazalcev produktivnosti, rentabilnosti in akumulativnosti ter ekonomičnosti.

Če za posamezne stopnje rasti izračunamo, koliko predstavljajo v 100 odstotkih, bi dobili delež živega dela iz stopnje produktivnosti, delež minulega dela pa iz stopenj, ki predstavljajo upravljanje in gospodarjenje.

Podpis pogodbe za MTK sprejemnike.

MTK sprejemniki namesto stikalnih ur

Zaradi številnih pomanjkljivosti in omejenih tehničnih zmogljivosti, ki jih predstavljajo stikalne ure pri krmljenju dvotarifnih števec, se sedaj po vsem naprednem tehničnem svetu opušča dosedanj elektronski sistem. Izpodriva ga nov sistem tako imenovanih mrežnih tonških komand – MTK. Sistem sestavlja velika centrala npr. v dispečerskem središču, ki upravlja tonfrekventne oddajnike na transformatorskih postajah. Pri potrošnikih električne energije pa so majhni sprejemniki skoraj enake velikosti kot sedanje stikalne ure, ki krmlijo dvotarifne števe na dražjo ali cenejšo tarifo, izklaplajo in vklaplajo bojlerje, termoakumulacijske peči in druge velike porabnike, nadalje razsvetljava na ulicah, dajejo opozorila določenim službam in opravljajo lahko še vrsto drugih dolžnosti s signali, sprejetimi neposredno po vodih električnega javnega omrežja. Bistvena prednost novega sistema so ogromni prihranki električne energije – nekaj milijonov (novih dinarjev seveda) v enem samem letu, kar vse govori zoper sedanji sistem stikalnih ur.

Nov sistem so v tujini že temeljito preizkusili in ga ponekod, npr. v Švici, že uvedli. Pri nas ga uvaja industrija

telekomunikacij, kranjska tovarna števec. V Kranju so sami konstruirali nove MTK sprejemnike, izdelane v sodobni polprevodniški tehniki, ki naj bi kmalu – predvidoma v nekaj letih – nadomestili stikalne ure in s tem prihranili ogromno električne energije, ki bi jo porabili lahko bolj ekonomično.

Minuli teden so v stolpnici „Iskre“ podpisali pogodbo, s katero je „Iskra“ sprejela obveznost za izdelavo MTK sprejemnikov za „Elektromakedonijo“, tozdr „Elektro Skopje“ prek trgovskega podjetja „Vardar“ tudi iz Skopja, medtem ko bo izdelala centralo z ustreznimi oddajniki v transformatorskih postajah zahodnonemška družba Brown Boveri iz Mannheima.

Pogodbo so podpisali za Brown Boveri Klaus Peter Müller, prokurist BBC; za trgovsko podjetje „Vardar“ direktorica sektorja Vera Dubrovska; za „Elektromakedonijo“ tozdr „Elektro Skopje“ pomočnik direktorja Jordan Grujevski; za „Iskro“ pa direktor tovarne števec Viktor Kosec, komercialni direktor industrije telekomunikacij Marcel Božić in direktor prodaje Jože Tomšič.

Podobno pogodbo je „Iskra“ že podpisala lani ob koncu leta z reškim „Elektroprimorjem“, tako da obsega skupno naročilo MTK sprejemnikov že nad 10 tisoč aparatov, ki jih bodo monterji postopno zamenjavali z dosedanjimi stikalnimi urami na distribucijskem področju Zagreba, Ljubljane, Reke in sedaj tudi Skopja. M. Kralj

Andrej Marinc Predsednik IS na obisku v Iskri

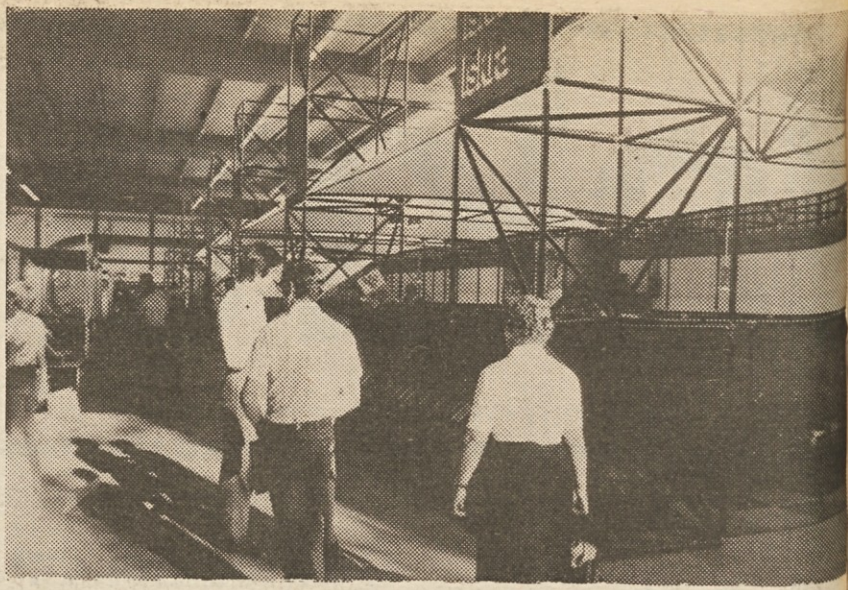
V glasilu smo že objavili, da je ISKRO Elektromehaniko, ob svojem obisku v kranjski občini, obiskal predsednik Izvršnega sveta skupščine SR Slovenije Andrej Marinc s članoma IS Milico Ozbič in Pavlom Gantarjem. Goste sta spremljala predsednik Skupščine občine Kranj Tone Volčič in predsednik IS občine Kranj Drago Stefe.

Delegacijo je v Tovarni ATC na Laborah sprejel glavni direktor Aleksander Mihev s sodelavci. Predsedniku in spremstvu je najprej razkazal proizvodnjo telefonskih central, nato so se pričeli razgovori, katerih namen je bila predvsem predstavitev trenutnega položaja v Iskri Elektromehaniki. Glavni direktor Aleksander Mihev, direktor finančno-računovskega področja Slavko Fatur in direktor organizacijskega področja Jakob Vehovec so obrazložili gospodarsko stanje glede na polletni obračun, investicijski program, problematiko cen za telekomunikacijsko opremo in ukrepe, s katerimi si Elektromehanika prizadeva izboljšati sedanje stanje.

Sekretar sveta ZK in predsednik odbora za uveljavljanje določb zakona o združenem delu Janez Kern je pojasnil kako poteka uveljavljanje zakona o združenem delu v naši delovni organizaciji.

Predsednik Andrej Marinc je postavil nekaj vprašanj zaradi jasnejše predstave o stanju v ISKRI. Opozoril je na zahteve povečanja gospodarnosti in rentabilnosti in v zvezi s tem prizadevnosti za boljše gospodarjenje in sleditvi inovacijskim procesom.

Prvi obisk predsednika izvršnega sveta v ISKRI Elektromehaniki kaže na prizadevanja in skrb najodgovornejših funkcionarjev za probleme delovnih organizacij s področja gospodarstva. Prepričani smo, da bo seznanjanje s stanjem v ISKRI pripomoglo k dobremu razumevanju problemov ISKRE in s tem uspešnejše reševanje njenih problemov. N. Pavlin

Pogled na Iskrin razstavljeni prostor na velesejmu.

Vtisi z zagrebškega velesejma

Izredno uspešna predstavitev Iskre na Zagrebškem velesejmu – Veliko zanimanje zlasti za naše izdelke široke potrošnje ter števec in stikalne ure – Mobilna telefonska centrala, nameščena v kontejnerju, v središču pozornosti strokovnjakov – Naš razstavljeni prostor so obiskali Kiro Gligorov, Milka Planinc in Jakov Sirotković.

Nedvomno je Zagrebški jesenski mednarodni velesejem nekakšen barometer oziroma pokazatelj prizadevnosti in možnosti jugoslovanskih delovnih organizacij, hkrati pa omogoča neposredno primerjavo naših dosežkov s tujimi. Letošnja jesenska prireditelj, ki je za dober teden dni spremenila Zagreb v enega najpomembnejših poslovnih središč v svetu, je tokrat jubilejna: hrvatsko glavno mesto se je okitilo z zastavami držav, udeleženk velesejma že tridesetič.

Dvorane in zunanje prostore velesejma je letos zasedlo več kot 6.000 razstavljalcev in 62 dežel, med njimi tudi 1.350 iz domovine.

Neskromno lahko zapišemo, da se je Iskra tudi tokrat predstavila v najlepši luči, kar so na otvoritveni dan v petek, 9. septembra poudarili tudi ugledni obiskovalci naše stojnice, predsednik Skupščine SFRJ Kiro Gligorov, predsednik Izvršnega sveta Hrvatske Jakov Sirotković in predsednica CK ZK Hrvatske Milka Planinc.

Iskra razstavlja na običajnem pro-

storu v dvorani 8 A. Na 550 kvadratnih metrih seveda ne predstavlja celotnega proizvodnega programa in je več pozornosti namenila zlasti izdelkom široke potrošnje, ob katerih se obiskovalci tudi najraje ustavljajo. Od večjih profesionalnih izdelkov si lahko ogledajo le telefonsko centralo v kontejnerju in prav zanj je, zlasti med strokovnjaki, izredno veliko zanimanje. Centrala je mobilna in jo je torej moč v nekaj urah prepeljati na željeno mesto ter jo izročiti javnemu prometu.

Kot že rečeno, razstavljamo največ izdelke široke potrošnje – od črnobelih in barvnih televizorjev, radijskih sprejemnikov, gospodinjstskih aparatov in fenov ter kli-klap orodij, do električnih elementov, električnih vrtilnih strojev, merilnih instrumentov in baterij.

Med številnimi obiskovalci smo naredili tudi manjšo anketo tudi o tem, kako so jim všeč naši izdelki in naš razstavljeni prostor. Večina je menila, da je po oblikovnosti naša stojnica gotovo med najlepšimi med vsem razstavljalci, vso pohvalo pa so izrekli tudi designu naših izdelkov. Obiskovalec iz Beograda se je celo „zaklel“, da tako lepega štedilnika, kot je nova Iskra-Corona, še ni videl.

Seveda pa smo za oceno Iskrine prisotnosti na jesenskem mednarodnem sejmu v Zagrebu zaprosili tudi direktorja Iskrine zagrebške filiale Slavka Tatimirja in vodjo prodajnega sektorja v tej filiali Ivana Bojadžijeva. Med drugim sta poudarila, da je verjetno najpomembnejša prednost jesenskega velesejma v Zagrebu ta, da se lahko na enem mestu v osmih dneh, kolikor traja sejem, srečajo proizvajalci s poslovnimi partnerji iz vse Jugoslavije.

„Na Zagrebškem sejmu,“ je dejal tov. Bojadžijev, „lahko dejansko ugotovimo, kako smo delali v prvih osmih mesecih, ocenimo pa lahko tudi to, kaj nas čaka v zadnjem četrtletju.“ Oba sogovornika sta opozorila zlasti na to, da je jesenski sejem bolj obiskan kot druge sorodne prireditve na Zagrebškem velesejmu. Precej se razlikuje tudi od prejšnjih, „saj nas zaradi konjunktura na domačem in tujem tržišču partnerji dobesedno obletavajo,“ kot je poudaril direktor Tatimir. Vodilna predstavnik zagrebške filiale sta se strinjala v oceni, da bo tretje četrtletje skoraj gotovo najboljša konjunktura v tem letu.

Podobno kot obiskovalci sta tudi onadva izrekla vso pohvalo Iskrinim oblikovalcem. „V Iskri sem zaposlen že šestnajst let in vedno je imela enega najlepših, če že ne kar najlepši razstavljeni prostor na Zagrebškem velesejmu,“ je povedal tov. Bojadžijev. „Naši fantje iz Marketinga Iskre Commerce so resnično „stručkoti“. Imam pa manjšo pripombo. Pogrešam namreč ljudi iz Iskrinega izvoza, torej ljudi, ki se verjetno ne zavedajo, da je zagrebški jesenski velesejem mednarodni. Nekoliko neprijetno je tudi to, da nas naši poslovni partnerji zasipajo z vprašanji, kdaj bodo dobili to in to blago, mi pa jim odgovarjamo, da v kratkem, čeprav nismo povsem prepričani. Na splošno pa je letošnji jesenski mednarodni zagrebški velesejem, kar se tiče Iskrine prisotnosti, odličen.“

TOZD GOSPODINJSKI APARATI ŠKOFJA LOKA

Programska osvežitev

Če kje, na področju gospodinjskih aparatov tehnični napredek hiti z atomsko brzino. Novi izdelki se iz domačih tovarn in z uvozom dobesedno usipajo na naš trg. Tovarna gospodinjskih aparatov v Retečah pri Škofji Loki se v to tekmo s tehničnim napredkom in časom organsko vključuje in praksa kaže, da to dela uspešno. O tem smo se pogovarjali s Petrom Ciferinom, vodjo tehnične priprave proizvodnje v TGA.

Ena glavnih nalog tozdr gospodinjskih aparatov je trenutno usmerjena v proizvodnjo družine štedilnika CORONA. Prav zdaj so v fazi preizkušanja orodij. Štedilnik je izdelan v sedmih različnih variantah. Na podlagi raziskav na tržišču in po dogovoru s prodajno službo predvidevajo, da bo CORONA nadomestila vse starejše tipe. Ta program pa ne bo tako malo zahteven. Čaka jih mnogo nalog: ekonomična proizvodnja, zahtevani asortiment in končno potrebe trga.

Vgradni elementi, ki so jih začeli proizvajati lani pa so šele v fazi prilagajanja trgu. Proizvajalci kuhinjskega pohištva jih namreč še niso v celoti zajeli v svoj proizvodni program in zato še niso v celoti dosegli svojega namena. Vgradne elemente tehnološko še izpopolnjujejo, tako prav zdaj razvijajo električni vžig plina.

V sodelovanju z ELMO v Črnučah pa pripravljajo proizvodnjo suhega

likalnika, ki ga bodo izdelovali v kooperaciji. Ne izključujejo možnosti, da bodo pozneje prišli na vlažilni likalnik. To je dober primer sodelovanja, saj bodo v obeh tovarnah dosegli veliko serijsko proizvodnjo, ki končno zagotavlja komercialni uspeh.

Razvit in za proizvodnjo pripravljen imajo tudi enostaven kuhalnik brez regulacije v dveh osnovnih variantah 550 in 1000 V. Služil bo predvsem za manjša kuhanja, kavo ali kaj podobnega. Izdelan je zelo karakteristično, grelna plošča je izdelana posebej tako, da je med ploščo in ohlajenim zajamčen pretok zraka. S to izvedbo so dosegli ekonomičen izkoristek, ker je grelno telo v sredini. Kuhalnik je plod dela domačih razvijalcev v sodelovanju z ETO.

V gospodinjskih aparatih pa tudi intenzivno skrbijo za testiranje svojih izdelkov. V to vlagajo tudi precejšnja sredstva, saj jim šele atesti zagotavljajo uspešen nastop na domačem in tujem tržišču. Zato so zelo ozko povezani z Inštitutom za kakovost in metrologijo (IKM), kjer jim opravljajo električne meritve in RSO (odprava radijskih motenj). Na strojni fakulteti pa jim opravijo plinske meritve. Tako imajo po tej strani zadeve dobro urejene. Imajo pa tudi že mnogo atestov držav, za katere izvažajo in želijo izvažati tako za Avstrijo, Italijo, Švico in Zahodno Nemčijo. KF

Montaža v Gospodinjskih aparatih.

Lado Drobež

Samoupravna aktivnost zaživela

Druženopolitične organizacije IEZE razpravljajo o polletnem poslovanju, o združevanju dela in sredstev v DO idr.

V podopustniškem času smo, aktivnost na vseh delovnih področjih je narasla, kar velja še zlasti za samoupravne organe. Kako smo gospodarili v polletju in kako bomo v prihodnje, to je trenutno osrednje vprašanje, še posebej v luči uresničevanja Zakona o združenem delu. Večanja zaloga ne smemo dopustiti, saj s tem nanje vzememo sredstva, ki so nujno potrebna drugod. Glede na dosežene rezultate poslovanja je rast osebnih dohodkov zaposlenih v povprečju prehitra. Pojavljajo se tudi reklamacije, izvozni rezultati ne dosegajo načrtovanih. Zato je trenutno ena bistvenih zadolžitve predvsem, približati se planiranim nalogam. Strokovno delo, posebej v razvojno-raziskovalni dejavnosti, nujno terja kadrovske okrepitve. Brez tega ne bo pravega napredka. Tudi glede vprašanja kvalitete izdelkov je bilo narejenega premalo, saj je mednarodna konkurenca ostra in neusmiljena. Bolje se moramo znajti tudi pri investicijskih vlaganjih, se znati hitreje obrniti in dogovoriti.

Glede na take ugotovitve sta družbeno-politični organizaciji ZK in konferenca sindikata IEZE sprejeli tudi ustrezna stališča in sklepe:

Plan proizvodnje mora biti realiziran 100-odstotno.

Nujno je izdelati analize stroškov v vseh TOZD in službah ter pripraviti ukrepe za njihovo kontrolo. Posamezniki in nosilci stroškovnih mest so dolžni podati obrazložitve za prekorajene plane. Za posebne primere v posameznih TOZD morajo biti izdelani še posebni ukrepi.

Glede na plan mora biti izvoz v celoti realiziran. Nedisciplino pri doseganju kvalitete je potrebno obravnavati in ustrezno ukrepati, reklamacije pa naj v bodoče obravnava delavski svet.

Finančni rezultat, ki je izražen v skladih (ostanek dohodka), mora biti realiziran po načrtu. Pri tem mora biti rast osebnih dohodkov v skladu z rastjo dohodka in skladov. V nasprotnem primeru bo potrebno izvajati samoupravno in politično odgovornost. Proizvodnja v vseh TOZD mora ustvarjati dovolj sredstev za normalne osebne dohodke in sklade. Minimalni ostanek dohodka ob nizkih osebnih dohodkih ne pomeni tudi uspešnega poslovanja.

Zaradi velikih razlik v osebnih dohodkih med posameznimi TOZD je potrebno urediti usklajevanje znotraj delovne organizacije.

Takoj moramo začeti s konkretnimi akcijami pri oživitvi razvoja in

tehnologij.

Vse OOZK v IEZE so dolžne obravnavati sklepe Sveta ZK, izdelati analizo in poročilo o svojih sklepih o konkretnih ukrepih. Nosilci posameznih nalog morajo posredovati te analize in poročila samoupravnim organom do 20. 9. 1977. in Svetu ZK na prvem njegovem zasedanju.

V ZAOSTANKU S SPREJETJEM TEZ

Osnutka tez za samoupravni sporazum o združevanju v SOZD Iskra in v DO IEZE sta doživela vrsto pripomb. Roki za sprejetje so prekoračeni največ zato, ker ni prišlo do sporazuma o združevanju sredstev za investicije in funkcijo prodaje na ravni DO. Glede tega je bilo več predlogov – od onega, da bi združevali 60–80 % sredstev in bi v TOZD ostala operativna prodaja (OZK Feriti), preko predloga, naj bi prodaja navzven enotno nastopala za DO IEZE, a bi določena opravila, tudi nabava, morala ostati v TOZD (OZK Polprevodniki) do predloga glavnega direktorja DO, naj bodo teze sprejete z naslednjimi dopolnitvami: da bodo upoštevane konkretne in politične pripombe, da naj bi bila sredstva pretežno združevana in da mora biti prodaja enotna, pri čemer pa bodo posamezni deli operativne izvajani po dogovoru v TOZD, vendar vse v smislu čimboljše gospodarjenja. Obveljalo je stališče, da gre pri tezah predvsem za sporazumevanje o skupnih interesih in za usklajevanje slednjih, samoupravni sporazumi pa bodo potem vsebovali konkretne opredelitve posameznih področij dejavnosti. Zato ni odveč poudariti, da se glavna bitka bije prav zdaj. Javna razprava predloženih samoupravnih sporazumov bo dopuščala le še malenkostne popravke in dopolnitve.

Torej, na delo!

VBR

ISKRA ELEKTROMEHANIKA
KRANJ, o.s.o.
TOVARNA MERILNIH INSTRUMENTOV
OTOČE, o.s.o.

objavlja

prosto delovno mesto:

VODJA KNJIGOVODSTVA

Pogoji:

Višješolska izobrazba ekonomske smeri in najmanj 3 leta ustreznih delovnih izkušenj. Pismene ponudbe z dokazili o strokovnosti in s kratkim življenjepisom morajo kandidati poslati najkasneje v 15 dneh po objavi odboru za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu Tovarne merilnih instrumentov Otoče, Otoče 5 a, 64244 Podnart. Ostale informacije dobite v splošni službi tovarne.

Nova Gorica praznuje

Te dni slavi eno najmlajših jugoslovanskih mest Nova Gorica svoj občinski praznik. Prebivalce tega mladega mesta spominja mesec september na kapitulacijo Italije, ki je bila 8. septembra 1943. leta, na množično vstajo prebivalstva v teh krajih in na legendarno goriško fronto. To praznovanje je še toliko pomembnejše, saj poteka prav letos 30. obletnica dokončne priključitve Primorske k Jugoslaviji. V povojnih letih, ko smo z novo mejo izgubili Gorico, se je porodila misel o izgradnji novega mesta – Nove Gorice. Začetki del segajo v leto 1947, ko so iz vseh krajev naše domovine prihiteli brigadirji in zasadili krampe in lopate v močvirnati svet ter napravili prve odtise mlademu mestu.

Danes, 30 let po pričetku gradnje, smo vsi Primorci, Slovenci in Jugoslovani upravičeno ponosni na naše mlado mesto, ki ima že preko 17 tisoč prebivalcev. Veliko Iskrašev je bilo prav letos na proslavi dneva Iskre in dneva borca v Novi Gorici in prepričani smo, da ste lahko sami opazili, da je to mesto cvetja, zelenja in rož. Mesto se še vedno intenzivno razvija. Vedno več je novih stanovanj, tovarne se širijo. Prav jutri bo velika slovesnost ob otvoritvi nove cementarne v Anhovem, ki je največja v Sloveniji. Poleg te slovijo daleč v svetu tudi Meblo, Gostol, Vozila in ne nazadnje Iskra-Avtoelektrika, ki zaposluje samo v Šempetru pri Gorici 1.800 delavk in delavcev. Novi uspehi, ki so opazni iz dneva v dan v novogoriški občini, so odraz sposobnosti, pridnosti in pobud delovnega, ustvarjalnega človeka. Taki uspehi so bili in bodo možni le v svobodni in demokratični družbi. Delovni ljudje Primorske se niso nikoli in se ne bodo pomirili z usodo, ki bi jo krojili drugi. Ti ljudje so vedno ohranili zaupanje vase, v svojo nacionalno in delovno zavest.

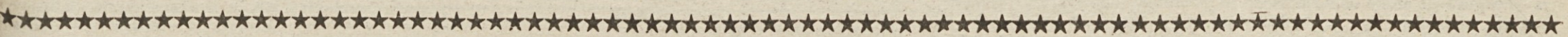
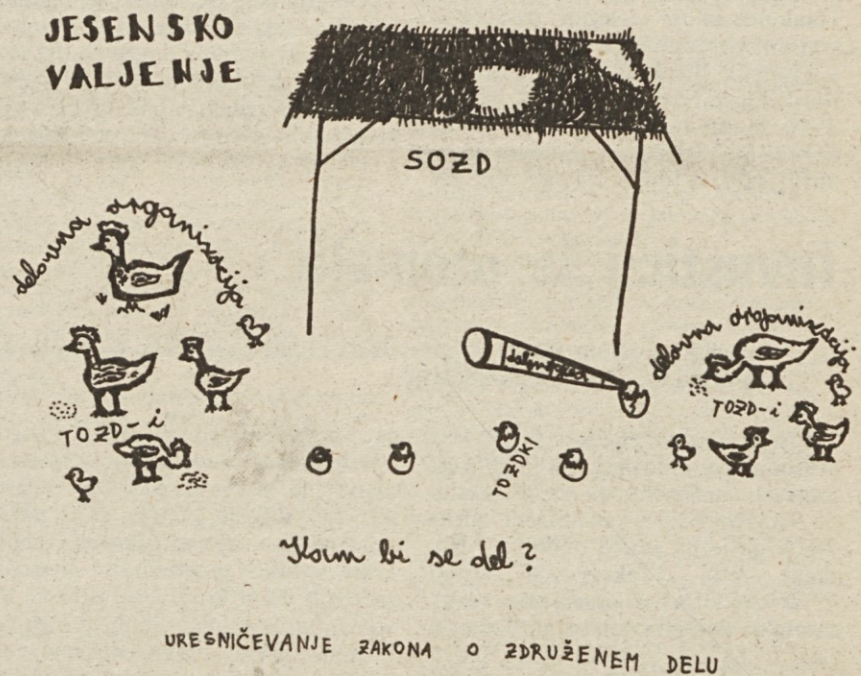
Taka ugotovitev in tako stanje pa sta hkrati najbolj pristni in pomembni čestitki ob prazniku novogoriške občine.

Prireditve, posvečene prazniku občine Nova Gorica so se nadaljevale cel ta teden.

M. Rakušček.

Pred kratkim se je poslovila od sodelavk in sodelavcev dolgoletna delavka tovarne generatorjev in elektronike v novogoriški Iskri Ljudmila Špik in odšla v zaslužni pokoj. V Iskri se je zaposlila 15. maja 1961, ter delala vse do upokojitve na liniji napetostnega regulatorja. Vseskozi je bila vestna delavka, prizadevna samoupravljalica, zato je bila v lanskem letu odlikovana z Redom dela s srebrnim vencem. Vse svoje pridobljeno znanje je z odprtimi rokami prenašala na mlajše sodelavke, saj se je kot udeleženka NOB od leta 1942 in članica zveze komunistov od leta 1944 zavedala, da „stoji svet na mladih“. Ta njen trud so njeni sodelavci in sodelavke poplačali s spominskim darilom in cvetjem ter z željo, da bi še mnogo let s polno mero zdravlja uživala njen res zaslužni pokoj v domačem krogu.

Dušan Željeznov

(13)

TITO V ISKRI

Avrelij Tronkar tudi sodi v danes, žal, že zelo redko skupino Iskrašev, ki so v njej zaposleni nepretrgano že več kot trideset let in predstavlja nedvomno temelje Iskrine dejavnosti v Kranju. Vendar pa je njegov staž v Iskri v nekem smislu še daljši od tridesetih let, saj se je začel učiti že v bivši Jugočeški in znova je v prostorih te tovarne delal in se učil med leti 1941 do 1943, ko je bila tod nemška vojna industrija, nakar je svoje delo zaradi odhoda v partizane 1943. leta prekinil, da bi se spet povrnil v Iskro 1946. leta.

Spominja se, da je bilo med vojno v današnjih kranjskih tovarniških poslopih zaposlenih kakih 350 vajencev, ki so bili kasneje delno mobilizirani v nemško vojsko ali pa so odšli v partizane, kjer jih je precej žrtvovalo življenje za našo svobodo.

„Po vojni“, pripoveduje Avrelij Tronkar, „je pokojni inženir Hrovatin zbral skupino mladih fantov, od devetnajst do dvajset let so bili stari, ki jo je vključil v poseben razred, III. D in v katerem smo potem vsi hkrati skupaj delali izpite ter tako postali visokokvalificirani delavci. In prav ta naša skupina je začela z delom v kranjski Iskri kot njeni pionirji, hkrati smo se učili dalje in se prilagajali delovnim procesom. Takrat sem bil dodeljen v montažo kinoprojektorjev. Tako sem imel čast sodelovati pri izdelavi prototipa Iskrinega kinoprojektorja, s katerim smo potem delali propagando povsod. Spominjam se, da je bil takrat vodja naše skupine Janez Velikovrh, ki je zdaj privatni precizni mehanik, v njej je bil še Anton Bozovičar in seveda jaz ter še nekateri drugi, vendar sva od tistih časov ostala v Iskri danes samo še dva. Naknadno so v našo skupino še prišli Emil Zajc, danes v pokoju, Franc Cotič, vodja pa je bil danes že pokojni

Še en posnetek s Titovega obiska v Iskri.

Rudi Kruljc, za njim pa je iz finomehanike prišel za našega vodjo danes tudi že pokojni Rudi Petkovšek. To je bilo naše takratno jedro montaže in imeli smo tudi svojo proizvodnjo od vrtnih strojev, stružnic do rezkalnih strojev in smo kinoprojektorje takrat delali tako rekoč peš, kot slikovito pravimo. Vendar pa naše takratno delo ni trajalo samo osem ur dnevno kot danes, nismo imeli prostih sobot kot danes in delali smo še udarniško povrho. Zanimivo je tudi še to, da smo morali tedaj podpisati s tovarno pogodbo, koliko časa bomo ostali v njej in je nismo mogli zapustiti pa čeprav so bili morda drugod boljši pogoji za delo in višje plače. Tudi sindikat se je takrat zavzemal za podpise takšnih pogodb, ker je bila pač fluktuacija delavcev prevelika v tistih časih. Jaz sem, na primer, takrat podpisal pogodbo, da bom ostal v tovarni 17 let in sem ostal še kar naprej, do danes, kot vidite.

Potem sem bil nekaj časa mojster v montaži in ker smo takrat začeli z izvozom kinoprojektorjev preko Avstrije na vzhod in zahod, sem prešel v kontrolo. Tako smo takrat začeli

izvažati kinoprojektorje v Turčijo, kamor smo jih izvozili preko 1000, dalje v Iran, razstavljene glave pa smo pošiljali v Indijo.

Vendar pa moram povedati, da Titov prvi obisk v kranjski Iskri ni bilo moje prvo srečanje z našim maršalom. Ko sem 1946. leta prišel po demobilizaciji iz vojske v Iskro, sem bil mladinski aktivist, sekretar SKOJ v naši industrijski šoli. Preden so se začele šolske počitnice, smo vsi odšli na udarniško delo in smo delali cesto Rudno–Dražgoše, kjer sem bil komandant brigade. In takrat, bilo je junija 1946, sem se kot član povabljenе delegacije udeležil obiska pri maršalu Titu na Brdu. Spominjam se, da je bila v tej delegaciji takratna okrajna sekretarka mladine Mihela Skokova, dva mladinka, njunih imen se ne spominjam več, dva predstavnika sindikatov in jaz kot mladinski sekretar.

Povabljeni smo bili torej na Brdo in našemu predsedniku smo takrat nesli v dar svetilko, montirano v cevi.

Na Brdo smo vstopili skozi glavni vhod, Tito pa nam je prišel peš nasproti s svojim psom volčjakom. Sedli smo za mizo na vrtu in še dobro se spominjam, da nam je Tito takrat ponudil cigarete, ki jih je sam kadil. Bile so cigarete Drina.

Pogovor z njim je bil tedaj sproščen in odkrit in prvič sem takrat videl, se pogovarjal in sedel skupaj z našim predsednikom. Vprašali smo ga, kako se kaj počuti na Gorenjskem. Odvrnil nam je, da zjutraj rad malo pospji, ker pač dela pozno v noč in da ga moti zvonjenje cerkve v Predosljah.

Spominjam se, da se je ves naš takratni razgovor sukal okrog vprašanj mladine, obnove, delovnih akcij, dela sindikatov, skratka, bila so vprašanja, ki jih jaz takrat še nisem tolikanj poznal, saj sem komaj prišel iz naše partizanske vojske.

Vendar pa lahko za to svoje prvo srečanje z našim maršalom rečem, da me je predvsem začudila in presenetila tako njegova preprostost kot neposrednost, s katerima se je pogovarjal z nami in takoj podrli vse tiste pregrade med nami in njim, tiste pregrade zadrege, ki so nas sprva, jasno, le malce ovirale, nam je dejal v prvem delu našega razgovora Avrelij Tronkar, ki je danes v Iskri zaposlen kot vodja montaže telefonskih aparatov tovarne TEA v Kranju.

Delavski svet o poslovanju in investicijah

Sprejete so tudi teze za samoupravni sporazum o združevanju v DO IEZE, a z dopolnili – Imenovanja

Na svojem 10. zasedanju je delavski svet DO IEZE obravnaval več tekočih zadev. Za svojega novega predsednika je izvolil Antona Kerina, dosedanjega namestnika predsednika. Prejšnjemu predsedniku DS Ignacu Rozini je namreč potekel mandat delegata v DS. Ob pregledu poslovanja v I. polletju so delegati podprli zaključke in stališča tako strokovnih delavcev kot tudi družbenopolitičnih organizacij DO IEZE. Obširnejše poročilo o tem je objavljeno v današnji številki glasila. Sklenili so, da bodo obravnavali reklamacije ter nelikvidnost kot posledico naraščajočih zalog. Stroški in proizvodne cene se morajo ujemati. Obseg kadrov naj ostane v skladu s sprejetim načrtom. Poskrbeti je treba tudi za to, da bodo vsi osemurno zaposleni. Ugotoviti je treba nadalje vzroke boleznin ter slednje zmanjšati. Osebnih dohodkov je treba spraviti v sklad z rezultati poslovanja ter zmanjšati neupravičene razlike med posameznimi enotami. Razveseljivo je, da so imele vse TOZD pozitivne rezultate. Na meji uspešnosti so bili rezultati poslovanja TOZD Magneti, Keramike in Keramičnih kondenzatorjev. Vsi delegati TOZD in skupnosti skupnih služb so poročali o ukrepih za boljše poslovanje v I. 1977 ter se strinjali z zgoraj omenjenimi zaključki. Skupaj z ukrepi TOZD predstavljajo sklep napotkov, po katerih se morajo ravnati vsi člani DO.

Nadalje sta bila obravnavana tudi sanacijska programa TOZD Polprevodniki in KEKO. (O rezultatih poslovanja slednjega smo poročali v letošnji 33. št. glasila, TOZD Polprevodniki pa obširneje v današnji). Pri obravnavi polletnega poslovanja ISKRE LTD. v Londonu so se delegati strinjali s kratkim poročilom glavnega direktorja Gojmira Blenkuš. Sklenili so, da DO IEZE prevzame obveznost plačila 35 % obresti od kratkoročnih kreditov pri Ljubljanski banki, s tem da se omeji njihova doba trajanja oz. za-

padlosti. Zanje velja obrestna mera 6 % začenši z I. 1977.

Kot naslednje so delegati poslušali poročilo Dušana Pirca o stanju projekta Mikroelektronike. Trenutno je šlo za predlog odobritve koriščenja retencijske kvote DO IEZE za ta projekt in sicer za plačilo konzultativnih uslug družbi ASTER International v Milanu. Sredstva v višini 30.000.000 Lit so zagotovljena v okviru investicijskega elaborata za projekt Mikroelektronike v postavitvi projektiranja.

DS je sprejel tudi teze za samoupravni sporazum o združevanju v DO IEZE z dopolnili komisije za pripravo in uskladiitev splošnih samoupravnih aktov z Zakonom o združenem delu. Dopolnila so naslednja:

- združuje se pretežni del sredstev, s tem da so v sporazumu navedeni pogoji in način stimuliranja za njihovo združevanje,
- prodaja je funkcija, združena na ravni DO. Določena opravila opravljajo TOZD v prid čimvečji smotnosti in učinkovitosti
- pripombe, ki tez ne zavračajo in so praktičnega značaja, bodo upoštevane v osnutku sporazuma.

Obravnavana in sprejem tez sta bila izvedena v vseh TOZD in SSS. Sedaj pa je na vrsti komisija, da čimprej pripravi in uskladi splošne samoupravne akte z zakonom. Podlaga temu bo osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju v DO, ki ga že pripravlja.

Nato je imenoval delegata IEZE v SIS SRS za ekonomske odnose s tujino Igorja Pompeta, za njegovega namestnika Franca Baznika ter komisijo za pregled investicijskih programov TOZD.

Ob koncu je DS sprejel še metodologijo za izdelavo smernic in nalog za uresničitev srednjeročnega načrta razvoja DO za obdobje 1976-80 v letu 1977. Ta opredeljuje tako vsebino kot naloge in nosilce za njihovo izvajanje.

VBR

Investicij še premalo

Sanacijski program TOZD Polprevodniki bi hitreje potekal, če bi bila na voljo tudi vsa dogovorjena sredstva

Letošnje prvo polletje so v TOZD Polprevodniki v Trbovljah zaključili s celotnim prihodkom v znesku 58.980.765 N din, kar pomeni indeks 212,4 glede na enako obdobje v lanskem letu. (Takrat je znašal 27.769.653 din). Z omenjenim rezultatom so dosegli letošnji gospodarski plan z 61,2 %. Fizični obseg proizvodnje v tem obdobju je bil povečan za 37 % glede na enako obdobje lani, ostanek dohodka pa je znašal 1.269.633 din ali 52 % glede na letošnji letoletni plan. Izvoz v tem času je znašal 948.170 USA dolarjev in prodaja na domačem trgu 37.083.205 din, ali 69,3 % plana. Ostali prihodek je bil realiziran v sami DO. Omenjene rezultate so dosegli ob povprečno 10 % manjšem številu zaposlenih kot v enakem lanskem obdobju.

Po sanacijskem programu, sestavljenem iz treh glavnih elementov, naj bi najprej pokrili izgube iz poslov preteklih let (1971-73), zbrali sredstva za najnujnejše naložbe – predvsem v proizvodno opremo – ter izvedli interne sanacijske ukrepe: zmanjšali stroške poslovanja, zvišali izplene ter opustili zastarele izdelke. Do sedaj so v Polprevodnikih zadovoljivo prebrdili le en del sanacije. Čeprav so iz naslova sanacijskih kreditov lani prejeli 21 milijonov dinarjev od Ljubljanske banke – podružnice Trbovlje, to še zdaleč ne zadošča za kritje vseh s sanacijskim programom opredeljenih obveznosti.

Da bi lahko v TOZD nemoteno in pravočasno izpolnjevali svoje tekoče zadolžitve in obveznosti iz preteklih let, je trenutno izhod predvsem v bistvenem povečanju proizvodnje. Slednje

pa v njihovem primeru lahko omogočijo le z uvedbo mehanizacije in avtomatizacije. Tovarna potrebuje bistveno višjo stopnjo slednje, kajti zaradi pomanjkljive investicijske in tehnološke politike preteklih let ni mogla zadostiti vsem kriterijem, kakršne tovrstna proizvodnja nujno potrebuje. Pri tem mislimo tudi na ekstenzivnost zaposlovanja. (Vse te pomanjkljivosti je podrobno opredelil že sanacijski program). Nujno pa potrebujejo še vsaj 24.236.203 din za nakup proizvodne opreme in za najnujnejšo ureditev proizvodnih prostorov, popravilo tovarniške strehe in prezračevanje proizvodne dvorane – bolezenski izostanki zaposlenih v proizvodnji so v polletju zaskrblijoče narasli.

OBLJUBLJENIH SREDSTEV ŠE NI

Pri tem je treba dodati, da lahko dobijo visokoproduktivno proizvodno opremo le iz dežel Zahodne Evrope za ca. 1.100.000 DM. Pri zbiranju raznih dovoljenj in soglasij je poteklo kar polno dragoceno leto, s tem pa se je tudi potek sanacije zavlekel.

Drugi njihov problem je sedaj še v tem, da niso uspeli zagotoviti sredstev iz vseh, s sanacijo predvidenih virov. To konkretno pomeni, da so sicer že iz poslovanja v I. 1976 zagotovili svojo udeležbo v znesku 10.802.966 din, iz občinskega Sklada skupnih rezerv v Trbovljah 1.228.000 din. Manjka pa

Kot smo poročali že v naši prejšnji številki, v temeljni organizaciji IEZE – Keramični kondenzatorji teče gradnja prizidka, katerega nam kaže gornji posnetek.

še kredit DO Industrije elementov za elektroniko v znesku 4.290.647 din ter kredit Sklada skupnih rezerv SR Slovenije v znesku 10.421.196 din (strokovni elaborat sanacije, izdelan že 21. 6. 1976, bo hkrati z aneksom, narejenim 24. 5. 1977 zaradi pospešitve zadeve, obravnaval Sklad skupnih rezerv SR Slovenije šele sredi tega meseca. Sedaj ga preverja še Ljubljanska banka) in inozemski komercialni kredit Ljubljanske banke v znesku 8.296.360 din (ki po sanacijskem programu predstavlja 80 % naložbe v proizvodno opremo).

Tudi če bi trenutno manjkajoča sredstva dobili še danes, bi zaradi dolgih dobavnih rokov opreme lahko pričeli z redno proizvodnjo na njej šele v II. polletju I. 1978. To pa pomeni pri realizaciji zastavljene sanacije bistveno zamudo (kar enega leta in pol.) Takšno stanje pa seveda terja takojšnje ustrezne ukrepe pristojnih dejavnikov.

VBR

INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO, LJUBLJANA

TOZD NAPAJANJA, NOVO MESTO

V polletju že izpolnili izvozne obveznosti za I. 1977

V novoomeški temeljni organizaciji združenega dela Napajanje je prvo polletje minilo v znamenju nižje prodaje na domačem trgu, zato pa v visoko doseženem izvozu, pri čemer so že v obdobju januar–junij izvozili za 2,6 % več kot je znašal letoletni načrt izvoza.

Medtem ko so v šestih mesecih leta dosegli nekaj nad 57 milijonov dinarjev proizvodnje od načrtovane za I. 1977 v višini 120,84 milijonov, so izpolnili 47,2 % letnega proizvodnega načrta, oz. za 48,1 % presegli lansko proizvodno realizacijo v tem obdobju.

V prodaji je bila realizacija v I. polletju slabša, saj so dosegli 52,67 milijonov dinarjev, oz. izpolnili 43,6 % letnega prodajnega načrta, kar pa pomeni, da so v tem obdobju kljub temu prodali za 40 % več kot v enakem obdobju I. 1976. Podatke o polletnem izvozu lahko dopolnimo še s tem, da so lanski izvoz v polletju presegli kar za 754,2 % oz. dosegli realizacijo v višini 6,37 milijonov dinarjev, kar je nedvomno pomemben uspeh. Nižja prodaja na domačem trgu je razumljivo imela za posledico tudi nižji celotni prihodek. Le-ta je v prvem polletju dobrih 48,72 milijonov dinarjev, kar pa pomeni za 74,5 % več kot v lanskem prvem polletju, oz. 44,7 % izpolnitev letnega prodajnega načrta.

TOZD SVN, LJUBLJANA

Visoka vezava sredstev, nizka akumulacija in koeficient obračanja

Značilno za to našo temeljno organizacijo je, da je v letu 1977 načrtovala izreden porast svojega izvoza, medtem ko so bila povečanja ostalih

V prejšnji številki Iskre smo poročali o praznovanju občinskega praznika občine Mokronog, kjer imamo TOZD Elektroliti. V okviru tega praznovanja so v Mokronogu slovesno odkrili spomenik Upornika, ki ga med odkrivanjem predstavlja zgornja slika. Spomenik je varjena kovinska plastika, izdelal pa ga je predsednik Društva likovnikov Iskre Jože Volarič iz ŠC Iskra v Kranju.

Glede na 44 % porabo za I. 1977 načrtovanih sredstev so pri tem dosegli dohodek v višini 22,03 milijonov dinarjev, kar je dejansko 45,5 % načrtovanega letošnjega dohodka. Čistega dohodka pa so v tem obdobju dosegli 16,85 milijonov dinarjev, oz. 42,1 % načrtovanega letnega čistega dohodka, ali za 57,1 % več kot v lanskem prvem polletju. Primerjajoč lanske poslovne rezultate ob polletju z letošnjimi lahko rečemo, da so zadovoljivi, posebno še, če upoštevamo, da so jih dosegli ob le za 1,8 % povečanem številu delavcev od števila zaposlenih v preteklem letu. Medtem ko so jih imeli v lanskem polletju 326, jih je bilo v letošnjem prvem polletju povprečno 332, a v letnem načrtu je bilo predvideno, da se bo število zaposlenih delavcev TOZD Napajanja dvignilo na 372.

Poprečni izplačani osebni dohodki so se v primerjavi z lanskim enakim obdobjem povečali za 20,5 % in so tako znašali povprečno 4.411 din na zaposlenega.

Zaključna ugotovitev ob tem kratkem zapisu je, da se bodo morali delavci TOZD Napajanja v drugi polovici, zlasti še glede na dopustniška meseca julij in avgust, zelo potruditi, če bodo ob koncu leta hoteli doseči boljše izpolnitev letnega načrta.

—JC—

načrtovane letne proizvodnje dosegli okrog 92,89 milijonov dinarjev, oz. 45,9 % letnega načrta, ali za 15,4 % več kot v enakem obdobju preteklega leta.

Lanska polletna prodaja je dosegla višino 72,38 milijonov dinarjev, v obdobju januar–junij pa so letos dosegli 91,72 milijonov dinarjev, kar predstavlja 45,3 % letnega prodajnega načrta, oz. za 26,7 % več kot v enakem obdobju lanskega leta.

V letu 1977 naj bi po letnem načrtu dosegli izvoz v višini 21,15 milijonov dinarjev, realizirali pa so ga kljub vsej prizadevnosti v prvem polletju le za dobrih 6,07 milijonov dinarjev, kar je za 58,9 % več kot v lanskem prvem polletju, kljub temu pa le 28,7 % načrtovanega letošnjega izvoza v I. 1977.

Glede na reorganizacijo in dokončano investicijo se je v tem obdobju precej dvignilo število zaposlenih, od 251 v lanskem prvem polletju na 295 v letošnjem, medtem ko naj bi število zaposlenih po letnem načrtu letos doseglo 310 zaposlenih delavcev.

Vzporedno s porastom števila zaposlenih delavcev, čeprav so pri tem v polletju dosegli le 95,2 % predvidenega števila v letnem načrtu, pa so se dvignili povprečni neto osebni dohodki. Le-ti so v lanskem prvem polletju znašali 3.938 dinarjev, v letošnjem pa 4.882 dinarjev tako, da so za 5,4 % že presegli v I. 1977 načrtovano višino.

Ob takšnih rezultatih so v polletju dosegli 86,12 milijonov dinarjev celotnega prihodka, kar predstavlja 44 % načrtovanega za leto, oz. 49,1 % več kot v lanskem prvem polletju. Še slabši je bil rezultat pri dohodku, katerega so v polletju realizirali 23,06 milijonov dinarjev, s tem pa izpolnili le 39,2 % letnega načrta, oz. presegli lanski dohodek v polletju za 64,8 %. Pri čistem dohodku so bili polletni dosežki nekoliko ugodnejši, saj so z realizacijo v višini 17,89 milijonov dinarjev izpolnili 47,9 % letnega načrta, lanskega v enakem obdobju pa presegli za 62,3 %.

Ti rezultati kažejo neugodno sliko, zlasti še, če primerjamo akumulacijo, ki je vsekakor prenizka v primerjavi s povprečno porabljenimi sredstvi. Nizek koeficient obračanja in nizka akumulacija so ob visoki vezavi sredstev vprašanja, ki bodo v prihodnje terjala ukrepanje za doseg bolj ugodnih rezultatov.

—C—

DOPIŠUJTE V ISKRO

Osnutek tez za samoupravni sporazum o samoupravni organiziranosti TOZD in DO Iskra Commerce

PRIOLOGA K 37.
ŠTEVILKI ISKRE
z dne 17. septembra

Komisija za izdelavo tez za novi samoupravni sporazum, ki jo je imenoval DS IC, je izdelala predlog osnutka tez. Osnutek tez IC je zasnovan na osnovi osnutka tez za samoupravni sporazum o združevanju v SOZD Iskra in idejnih posvetovanjih komisije s poslovnimi organi IC.

Delavski svet je na svoji seji dne 12. 9. 1977 sprejel sklep, da se osnutek tez objavi v internem glasilu ISKRA in s tem odpre javna razprava delavcev, ki združujejo svoje delo v DO IC. Razprava bo zaključena dne 30. 9. 1977.

Pripombe in predloge v zvezi z osnutkom pošljite na naslov: Tajništvo samoupravnih organov IC—E 10, Iskra Commerce, Trg revolucije 3.

Po zaključeni javni obravnavi bo komisija za izdelavo tez obravnavala prispele pripombe in predloge za spremembo tez. Na osnovi utemeljenih pripomb in predlogov bo osnutek tez komisija spremenila oziroma dopolnila.

Teze bo sprejel DS IC po predhodni potrditvi DS TOZD in delovne skupnosti IC. Predsednik DS IC: Franc BORKO, I. r.

UVOD

Na osnovi ustavnih načel o organiziranju združenega dela in Zakona o združenem delu so samoupravni organi, družbenopolitične organizacije in poslovni organi IC že decembra 1976 pristopili k pripravi samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra na novih osnovah.

Hkrati s pripravo je potekal tudi proces ugotavljanja skladnosti dosedanjega organiziranosti IC in odnosov z drugimi delovnimi organizacijami v SOZD ISKRA z Zakonom o združenem delu.

Komisija za pripravo predloga osnutka tez za samoupravni sporazum in poslovni kolegi IC predlagata, da bi bilo smotno v samoupravni sporazum SOZD ISKRA vnesti čimveč pristojnosti, odgovornosti in materialno-dohodkovnih določil, ki bi veljala za IC kot izvajalca skupnih tržnih funkcij v SOZD ISKRA.

V samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD ISKRA so temeljne organizacije integriranih DO v SOZD ISKRA svoje združevanje opredelile z naslednjimi splošnimi cilji:

- uresničevanje boljših poslovnih rezultatov,
- učinkovitejša nastopanja na domačem in tujih tržiščih,
- smotrnejša medsebojna delitev dela,
- trajno povezovanje proizvodnje in prometa,
- skupno planiranje proizvodnje in prometa,
- določitev pravic, obvez in odgovornosti v proizvodnji in pri realizaciji skupnega proizvoda in
- določanje skupne in vzajemne odgovornosti za razvoj proizvodnje in prometa.

Da bi uresnili te cilje, so se delavci TOZD vseh DO materialne proizvodnje že odločili v dosedaj veljavnem sporazumu o združevanju v SOZD ISKRA, da bodo združili izvedbo nekaterih funkcij prometne dejavnosti in jo poverili IC, ki je s tem postal DO skupnega pomena. Te dejavnosti so:

- ZT dejavnost,
 - predstavniška, zastopniška in akvizicijska dejavnost na DT,
 - organiziranje Iskrine servisne mreže,
 - organiziranje Iskrine maloprodajne mreže in prodaje iz regionalnih skladišč,
 - dejavnost komercialne informatike,
 - zagotavljanje enotnega industrijskega, grafičnega in prostorskega oblikovanja,
 - propagandna, založniška ter prodajno-pospeševalna dejavnost,
 - organiziranje raziskave tržišč in izvajanje tržnih raziskav skupnega pomena,
 - ustanavljanje in upravljanje podjetij ter predstavništev v tujini.
- Dogovorjeno pa je bilo, da opravlja IC tudi druge dejavnosti za nekatere DO, če se tako odločijo. Take dejavnosti so:
- nabavna dejavnost,
 - ostale dejavnosti po dogovoru.

DRUŽBENO EKONOMSKE OSNOVE IN CILJI ZDRUŽEVANJA V SOZD ISKRA

Na osnovi člena 105 Ustave SFRJ, člena 372 ZZZD ter člena 72 ZZZD in odločitev o združevanju izvedbe delovanja prometne dejavnosti so se delavci IC (dosedaj organizirani v dveh TOZD in eni delovni skupnosti) sporazumeli za naslednja izhodišča urejanja notranjih samoupravnih odnosov pri izpolnjevanju prevzetih obvez in izhodišč za spoznavanje o ekonomski in drugi dejavnosti v TOZD-i v Iskri:

- skupno planiranje razvoja; zlasti spoznavno določanje prioriteten razvojnih ciljev in take delitve dela, ki omogoča specializacijo,
- skupno uvajanje razvitejših tehnično tehnoloških osnov dela s sporazumnim združevanjem sredstev za strateško razvojne projekte ter proizvodne in prometne zmogljivosti skupnega pomena,
- skupno dogovarjanje o osnovah in merilih za urejanje medsebojnih dohodkovnih odnosov,
- optimalno gospodarjenje z družbenimi sredstvi, zagotavljanje večje produktivnosti dela in minulega dela s sporazumnim določanjem kriterijev ekonomičnih naložb,
- skupno določanje tržnih ciljev, načrtov njihovega uresničevanja ter združevanja izvedbe v dogovorjenem obsegu,
- usklajevanje kadrovske politike,
- skupno zagotavljanje kakovosti izdelkov in storitev s sporazumnim določanjem norm in organizacije službe kakovosti ter združevanjem izvedbe,
- uvajanje standardizacije elementov poslovanja zaradi zmanjševanja stroškov,
- skupno organiziranje enotnega informacijskega sistema,
- usklajevanje prizadevanj za izboljšanje pogojev dela in samoupravljanja ter organiziranja skupnih strokovnih služb za proučevanje in uvajanje sodobnih metod dela in upravljanja,
- usklajevanje prizadevanj zaradi izboljšanja socialne varnosti delavcev in sporazumno združevanje rezerv, kadar je to v skupnem interesu,
- usklajevanje obrambnih načrtov in razvijanje enotnega sistema družbene samoodržnosti,
- usklajevanje zagotavljanja obveščnosti delavcev in javnosti dela,
- solidarnost pri izplačevanju osebnih dohodkov in pokrivanju izgub zaradi objektivnih razlogov in
- usklajevanje prizadevanj za izboljšanje družbenega standarda delavcev in organiziranje skupnih kulturnih, športnih in rekreativnih dejavnosti.

Skupni smotrni vseh naštetih izhodišč nas vodijo k povečevanju lastne in družbene produktivnosti dela v proizvodnji in prometu, utrjevanju socialističnih samoupravnih odnosov in socialni varnosti delavcev, ki združujejo svoje delo.

Samoupravni sporazum ZP ISKRA bo moral predvideti, kako bodo proizvodne DO in IC kot organizacija skupnega pomena trajno uresničevale predvsem naslednje zadeve:

- svoje medsebojne odnose, pravice, dolžnosti ter odgovornost v pogledu nalog, ki so poverjene Iskri Commerce,
- skupno planiranje,
- sporazumno določanje skupne tržne politike in poslovnih ciljev ter zagotavljanja enotnega nastopa Iskre na trgu in načina njihovega uresničevanja,
- medsebojne dohodkovne odnose,
- osnove in merila za ugotavljanje in razporejanje skupnega prihodka ter rokov, v katerih se vrši obračun skupnega prihodka, oziroma skupnega dohodka in svobodne menjave dela,
- osnove in merila za določanje internih cen izdelkov in storitev, kakor tudi skupno določanje prodajnih cen,
- sporazumno dogovarjanje o združevanju sredstev za širjenje materialne osnove dela in določanje osnov in meril za ugotavljanje udeležbe v skupnem prihodu iz naslova minulega in živega dela,
- osnove in merila za določanje cen storitev v svobodni menjavi dela, kakor tudi sporazumno določanje vrste obsega storitev, kvalifikacijske strukture delavcev, ipd.,
- način uresničevanja skupne odgovornosti in rizika ter reševanja sporov, ki bi nastajali v medsebojnih odnosih in
- sestavi, pristojnosti ter izvolitvi eventualnih skupnih organov. (Predlog tez SOZD Iskra predvideva obstoj posebnega organa ali več organov po dejavnostih, ki naj urejajo menjavo dela in vse ostale medsebojne odnose preko posebnega organa na upravljanju, v katerem bi bili delegati TOZD, proizvodnih delovnih organizacij in IC; gre za organe upravljanja, ki urejajo medsebojne odnose v posameznih sistemih svobodne menjave dela. Ti organi naj bi bili sestavljeni iz predstavnikov in izvajalcev dejavnosti skupnega pomena, ki v teh organih usklajujejo svoje medsebojne interese in delo).

II. POLOŽAJ IC V SOZD ISKRA

(povzetek iz tez SOZD)

1. IC je posebna organizacija skupnega pomena za trajno opravljanje skupnih prometnih funkcij, ki jih TOZD oziroma DO združujejo v SOZD Iskra. Namen združevanja prometnih funkcij je enotno, učinkovito, prodorno in racionalno delovanje na trgu v Jugoslaviji in na zunanjih tržiščih.

2. Če izhajamo iz take opredelitve vloge in funkcije, se mora DO IC tako organizirati, da bo lahko učinkovito in racionalno nastopala na domačem in tujih tržiščih.

3. IC bo glede svoje notranje funkcionalne in samoupravne organizacije, kakor tudi glede sistema tržnega delovanja nenehoma spremljala tehnološke in tržne posebnosti proizvodov in storitev Iskre. S tem bo prispevala k učinkoviti tržni usmeritvi in uveljavitvi proizvodnih TOZD na trgu. Hkrati bo IC prispevala tudi k spreminjanju tržno komercialnih in tehničnih lastnosti proizvodov tekoče proizvodnje in perspektivnih potreb tržišča (akvizicijska dejavnost, tekoča obdelava kupcev in dobaviteljev, tržne raziskave in analize, tržno-komercialne informatike, itd.).

4. DO IC se bo nenehoma zavzemala s svojo dejavnostjo, da bo odkrivala nova pota, sredstva in načine za prodor na tuja in domača tržišča. S tem bo omogočila proizvodni TOZD, da bodo delovali racionalno v mejah polnih proizvodnih kapacitet.

5. Glede na vlogo IC kot posebno DO za prometna opravila skupnega pomena je v samoupravnem sporazumu pomembno poudariti, da imajo delavci DO IC skupne interese z delavci proizvodnih DO SOZD Iskre.

6. S samoupravnim sporazumom IC naj bi prav tako določili in definirali skupno odgovornost proizvodnih DO in IC za pospeševanje, razširitev, razvoj in modernizacijo proizvodnje in prodaje Iskrinega blaga. Skupno odgovornost bo treba definirati tudi za vse druge oblike medsebojnega sodelovanja, ki zagotavljajo uspešno tržno delovanje.

7. Samoupravni sporazum SOZD Iskra, kakor tudi samoupravni sporazum IC bo moral v skladu s tezami za samoupravni sporazum SOZD Iskra ugotoviti in sankcionirati skupne funkcije, naloge, odgovornosti in pooblastila, ki jih bodo v naslednjem samoupravnem obdobju DO s svojimi TOZD združile v IC.

Navedene načelne smernice bo moral upoštevati samoupravni sporazum SOZD ISKRA.

Naloge in odgovornosti, za katere je zadolžen predvsem IC, bomo morali podrobneje opredeliti v samoupravnem sporazumu IC. Te naloge so predvsem sledeče:

- celotna izvozna uvozna in zastopniška dejavnost Iskre, kakor tudi ustanavljanje in upravljanje Iskrinih firm in predstavništev v tujini,
- zastopniška, predstavniška in akvizicijska dejavnost na jugoslovanskem tržišču, kakor tudi izvajanje in zagotavljanje koordinacije tržnega nastopanja v regionalnih območjih filijal,
- prodaja preko industrijskih prodajal in veleprodajnih skladišč,
- nabavna dejavnost na domačem trgu za tiste vrste veleprodajnega blaga, ki so ga TOZD in DO poverile s posebnim sporazumom IC, zlasti tistega blaga, ki se v Iskri nabavlja v večjih količinah in za več TOZD pri istih dobaviteljih, kakor tudi tiste reprodutirane, ki jih TOZD in DO naročajo preko IC,
- opravljanje servisnih storitev za vse Iskrine proizvode,
- nadaljnji razvoj in graditev regionalne zastopniško-akvizicijske, trgovske in servisne mreže,
- tržnoraziskovalna in analitiška dejavnost ter dejavnost tržne informatike in zaščite pravic industrijske lastnine,
- zagotavljanje razvoja ter predstavljane celotne podobe SOZD Iskre ter izvajanje prodajno-pospeševalne, propagandne in založniške dejavnosti za vse TOZD in DO Iskre in
- izvrševanje pooblastil za sklepanje samoupravnih sporazumov s prometnimi in delovnimi organizacijami v sferi prometa blaga, kakor sporazumevanje zadeva več DO oziroma TOZD Iskre. To pooblastilo naj velja tudi v primeru uvoznico-izvoznih poslovanj, ki jih TOZD ZT opravlja kot dopolnilno dejavnost.

III. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA ISKRA COMMERCE

Pri usklajevanju organiziranosti v IC z Zakonom o združenem delu izhajamo iz dosedanjih razprav in sprejetega sporazuma o združevanju v delovno organizacijo ISKRA COMMERCE. To pomeni, da je treba preveriti že sprejeta stališča in pri tem sporazumno dopolniti in spremeniti tista, ki so se izkazala v času od sprejema sedanega sporazuma o združevanju kot nedorečena, nepopolna in neustrezna. Gre torej predvsem za logično dograjevanje in izpopolnjevanje vsebinske in organizacijske podobe IC kot dela izvedbenega podsistema SOZD na prometnem področju. Izhajamo iz osnovne predpostavke, da je IC skupna organizacija ZP ISKRA, ki deluje preko svoje regionalne mreže na zunanjih tržiščih in na jugoslovanskem trgu.

Pri postavitvi organizacije izhajamo iz družbeno ekonomskih odnosov, ki povezujejo delavce v posameznih fazah delovnega procesa v zaokroženo delovno in dohodkovno celoto in iz zakonskega dejstva, da se delavci najprej organizirajo v temeljne orga-

nizacije in delovne skupnosti znotraj IC, nato pa enakopravno — upoštevaje medsebojno povezanost pri delu in dohodkovne odnose — sporazumno določijo svoj ekonomski položaj v delovni organizaciji.

V temeljnih organizacijah IC bi morali opravljati naslednje dejavnosti:

- promet blaga in storitev,
 - operativno vodenje in spremljanje prometa in
 - organizacijo dela in strokovna opravila, ki so svojstvena za posamezno TOZD.
- Vse ostale dejavnosti bi opravljali v delovni skupnosti skupnih služb.

ZZD (člen 320) določa, da imajo delavci pravico in dolžnost organizirati del delovne organizacije kot TOZD pod naslednjimi pogoji:

1. če je tak del delovne celote v DO,
2. če se da rezultat skupnega dela delavcev v delovni celoti, ki se organizira kot TOZD, samostojno izraziti kot vrednost v DO ali na trgu in
3. če lahko delavci kot temeljna samoupravna skupnost delavcev v tej delovni celoti uresničijo svoje družbeno-ekonomske in druge samoupravne pravice.

Dosedanja razprava nakazuje občutno bogatejšo organizacijsko strukturo IC. Iz dosedanjih dveh TOZD (Domači trg in Zunanji trg) bi organizirali več TOZD in vsebinsko reorganizirali dosedanje delovno skupnost Skupne službe IC.

Po mnenju komisije in poslovnih organov bi delovno organizacijo IC organizirali iz sedmih TOZD in dveh delovnih skupnosti.

Predlog poimenskega seznama TOZD in delovnih skupnosti:

1. TOZD — Zunanji trg
2. TOZD — Zastopanje tujih firm
3. TOZD — Prodaja na domačem trgu
4. TOZD — Servisne dejavnosti
5. TOZD — Zastopanje, akvizicija in raziskava trga na DT
6. TOZD — Servisne službe marketinga
7. Delovna skupnost — Skupne službe
8. Delovna skupnost — Interna banka IC.

UTEMELJITEV:

Ad 1: Iz dosedanjega enovitega TOZD ZT, ki je združeval izvoz, uvoz in zastopstva, bi izločili direkcijsko za zastopanje tujih firm kot samostojen TOZD. Direkciji uvoza, izvoza in ostale ZT funkcije (carinsko špediterska, devizna, prenos tehnologije v tujino ter kompleksne poslovne povezave s tujino) pa bi še nadalje ostale združene v enem TOZD — TOZD Zunanji trg.

Razloge za tako notranjo organizacijo nam nalagajo določbe 320. člena ZZZD, ki govore o tem, kdaj imajo delavci pravico in dolžnost organizirati del DO kot TOZD.

Če izhajamo iz zakonske predpostavke, da mora biti TOZD neka delovna celota, potem lahko ugotovimo, da bodoči TOZD Zunanji trg, ki vključuje uvoz in izvoz, to vsekakor je, ker združuje enotno dejavnost zunanje trgovine. Čeprav bo TOZD vključeval tako uvoz kot izvoz, pa sta ti dve panogi med seboj tako tesno povezani, da morata biti združeni v enem TOZD.

Taka oblika organizacije najbolj ustreza tudi nalogi, ki so jo IC na področju zunanje trgovine poverile proizvodne DO Iskre. Poleg tega nam tako organizacijo narekujejo tako ekonomski kot organizacijski razlogi, kot so npr.: enotna mreža firm in predstavništev Iskre v tujini, enotno obravnavanje ZT sistema (vezava uvoz — izvoz, devizna bilanca, vključevanje v SIS za ZT) kooperacijski posli v ZT, enoten nastop do držav SEV, enoten nastop do pomembnejših zunanjih poslovnih partnerjev na področju trgovinske menjave, skupna devizna operativna in skupna carinsko špediterska operativna.

Taka organizacijska oblika zagotavlja vse pravice delavcem v TOZD, da sami odločajo o ustvarjanem dohodku ter jim omogoča dosledno uresničevanje samoupravnih pravic, na drugi strani pa omogoča najprimernejši način vključevanja v dohodkovne odnose z DO in TOZD Iskre.

Ad 2: Delavci v TOZD — Zastopstva tujih firm bodo opravljali zastopniške posle, prodajo izdelkov zastopanih firm oz. konsignacije, vzdrževanje in servisiranje predmeta pogodb s tujimi firmami in razne storitve za domače kupce oz. uporabnike izdelkov zastopanih tujih firm. Vse posle bodo opravljali na osnovi načel o usmerjanju zastopniške dejavnosti v Iskri t. j. načela o industrijskem zastopništvu, načela o enotnosti tržnega nastopa in načela o usmerjanju TOZD-ov SOZD-a ISKRE.

Dosedanja direkcijska za zastopanje tujih firm v celoti izpolnjuje pogoje za ustanovitev samostojne TOZD v skladu s členom 320 ZZZD. Zastopstva tujih firm so zaokrožena delovna celota z enotnim delovnim procesom, rezultat skupnega dela delavcev se da samostojno izraziti kot vrednost v DO in delavci lahko neposredno uresničujejo svoje družbenoekonomske in druge samoupravne pravice.

Ustanovitev TOZD — Zastopstva tujih firm narekujejo tudi funkcionalni, poslovni in organizacijski razlogi. Poleg tega pa izločitev zastopstev v samostojno TOZD ne zahteva posebnih sprememb v poslovanju dosedanjega in bodočega TOZD — Zunanji trg.

Ustanovitev TOZD — Zastopstva tujih firm bo zagotovila jasnejše ugotavljanje celotnega prihodka iz zastopniške dejavnosti in jasno opredeljeno udeležbo drugih TOZD v IC in ostalih DO Iskre pri skupaj ustvarjenem dohodku v skladu s 64. členom ZZZD.

Ustanovitev samostojne TOZD Zastopstva tujih firm je nujna tudi zaradi uskladitve poslovanja IC z Zakonom o prometu blaga in storitev s tujino in s kriteriji o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati OZD za upravljanje poslov inozemskih firm v Jugoslaviji.

Ad 3: Osnova predloga nove organizacijsko-samoupravne rešitve sedanega TOZD DT so temeljni tržni smotri SOZD Iskre na jugoslovanskem tržišču, kakor tudi določena načela tržne politike ter naše tržne sposobnosti in kapacitete. Upoštevati moramo tudi dejstvo, da je IC regionalna tržna organizacija za tista tržna opravila, ki so jih TOZD in DO združile v SOZD in poverile IC.

Temeljni smotri in načela so predvsem:

- enotnost nastopanja na trgu,
- usklajenost in povezanost vseh oblik tržnega delovanja,
- sistematična obdelava kupcev in tržnih območij,

— racionalnost, učinkovitost in kvaliteta tržnega nastopanja,

— zagotavljanje povratnega vpliva trga v proizvodno TOZD in njihova tržna usmeritev in

— zagotavljanje in uresničevanje samoupravnih pravic delavcev v združenem delu, ki delujejo v tržni sferi.

Dosedanja prodajna praksa nam je pokazala, da so dejavnosti: prodaja preko industrijskih trgovin in njenih regionalnih skladišč, nabavna in potniška dejavnost med seboj povezane. Ta povezanost velja še posebno za prodajo preko industrijskih trgovin in njenih regionalnih skladišč, medtem ko nabavna dejavnost nastopa komplementarno v smislu prodajne funkcije v obratni smeri.

Predlog, da omenjene tržne dejavnosti organiziramo v TOZD, utemeljujemo z naslednjimi argumenti:

- potreba po enotni prodajno-nabavni politiki na jugoslovanskem trgu,
- zagotovitev skladne tržno-razvojne politike, ki upošteva prisotnost SOZD Iskre na celotnem območju Jugoslavije,
- uresničevanje enotne prodajne tehnologije in prodajnih pogojev za tržno območje celotne Jugoslavije in
- potreba po zagotavljanju usklajenega vodenja politike dopolnilnega programa in enotnega nastopanja SOZD Iskre do tujih dobaviteljev.

Ad 4: Servisna dejavnost je kadrovsko najštevilnejša dejavnost v IC (468 zaposlenih) in po svoji dejavnosti specifična delovna celota. Posamezni deli servisne dejavnosti so sicer samostojne enote, toda kompletne servisne storitve lahko nudi le servisna organizacija kot celota.

Servisna dejavnost je sestavni del tržne dejavnosti, ki je tesno povezana s proizvodnjo in pomaga ustvarjati pogoje za realizacijo prodaje.

Glede na pomembnost servisne dejavnosti kot tržnega spremljevalca je potrebno voditi enotno politiko na celotnem območju jugoslovanskega trga in jo povezati s proizvodnjo.

Uspešnost servisne dejavnosti je pogojevna z organiziranimi spremljajočimi dejavnostmi kot so: organizacija, tehnologija in oskrba z rezervnimi deli na celotnem jugoslovanskem trgu.

Navedena dejstva izpolnjujejo potrebne pogoje v smislu 320. člena ZZZD in nas vodijo k predlogu, da dejavnost servisa kot delovne celote organiziramo v TOZD.

Ad 5: V dosednji praksi in organizaciji IC je bila zastopniška, akvizicijska in prodajna dejavnost filijal med seboj povezana.

Nove razmere in potrebe, zlasti pa dejstvo, da bo celotna prodaja, razen prodaje preko industrijskih trgovin in njenih regionalnih skladišč potekala preko prometnih TOZD DO, so narekovali rešitev, po kateri bo prodaja ločena od akvizicije in zastopanja. Tako postanejo prometni TOZD-i DO odgovorni za celotno prodajo na domačem trgu. Poslovno povezavo in njen nastop na domačem trgu pa bodo opravljal filijale IC in sicer tako, da bodo sistematično in kompleksno obdelale tržišče ter opravljale naloge koordiniranja nastopanja prometnih TOZD DO na tržišču v prometnih regijah.

Ad 6: Iz dosedanjih razprav in določil ZZZD (400. člen) je razvidno, da položaj sektorja marketing kot skupne službe v IC ni ustrezen, kajti v smislu ZZZD (320. člen) se lahko kot delovna skupnost organizirajo le tiste dejavnosti, ki so skupnega pomena za več TOZD v sestavi DO.

Formiranje TOZD Marketing je tudi iz ekonomskih razlogov opravljeno zaradi dohodkovnih odnosov, v katere vstopajo dejavnosti marketinga z drugimi TOZD in DO v SOZD Iskra.

Dosedanji sektor marketing dela predvsem za porabnike izven sestava DO IC; zato bi bilo skladno z ZZZD, da ga organiziramo kot TOZD v sestavi DO IC z naslednjimi organizacijskimi enotami: pospeševanje prodaje, industrijsko in grafično oblikovanje, propagandna služba, foto oddelke, založništvo in bazično tržne raziskave.

Ad 7: Skupne službe naj bi opravljal vsa strokovna in administrativna tehnična opravila za TOZD-e Delovne organizacije IC. V tej delovni skupnosti naj bi delovale:

- vodstvo delovne organizacije, kadrovska služba, splošna služba, pravna služba, finančna služba, računovodski sektor, gospodarski sektor, sektor za organizacijo in računalništvo in služba za razvoj samoupravljanja.

Ad 8: V skladu z Zakonom o združenem delu in samoupravnim sporazumom o združevanju v SOZD Iskra bi določene dejavnosti, ki so sedaj organizirane v skupnih službah, organizirali v posebno Delovno skupnost Interna banka. Opravljala bi vse bančne in kreditne dejavnosti za Iskra Commerce in izvajala tiste finančne funkcije, ki jih IC po sporazumu skupno opravlja za SOZD ISKRA.

IV. DRUŽBENO-EKONOMSKI ODNOSI

Skladno z ZZZD in Samoupravnim sporazumom o združevanju v SOZD Iskra bodo predvidoma pridobivale TOZD IC svoj celotni prihodek:

- z udeležbo v skupnem prihodu SOZD ISKRA, pridobljenega s prodajo blaga na domačem in tujem trgu,
- s svobodno menjavo dela s TOZD v SOZD ISKRA in med TOZD IC in njihovimi skupnimi službami,
- z udeležbo v skupnem dohodku TOZD v SOZD ISKRA (v primerih, ko gre za konkretna skupna vlaganja),
- s kompenzacijami oz. regresi in
- z občasno realizacijo blaga, ki je bilo nabavljeno in prodano izven SOZD ISKRA ter z realizacijo storitev izven SOZD ISKRA.

Glede na predvideno shemo IC in glede na funkcije, ki so ji poverjene kot DO skupnega pomena v SOZD ISKRA, bodo njene TOZD in delovna skupnost pridobivale celotni prihodek:

1. TOZD — Zunanji trg

- a) Izvozna dejavnost
- s soudeležbo v skupnem prihodu SOZD Iskra pri izvozu blaga SOZD Iskra in IC,
- s soudeležbo v pridobljenih regresih (premljajh), ustvarjenih z izvozom,
- s svobodno menjavo dela s TOZD v SOZD Iskra za dejavnost osvajanja tujih trgov (z združevanjem sredstev za razširitev

inozemske predstavniške mreže) in
— z občasno prodajo storitev za izvoz
blaga za komite izven SOZD Iskra, tam
kjer ni stalnega poslovnega odnosa.

b) Uvozna dejavnost

— s svobodno menjavo dela pri nabavi
repromateriala in investicijske opreme iz
uvoza za TOZD SOZD Iskra in IC in
— z občasno prodajo storitev za komi-
tente izven SOZD Iskra, kjer ni trajnih
poslovnih odnosov.

2. TOZD — Zastopanje tujih firm

a) Zastopniška dejavnost

— s prodajo storitev principalom za za-
stopanje na jugoslovanskem trgu

b) Konsignacijska dejavnost

— s prodajo izdelkov in rezervnih delov
iz konsignacijskega skladišča.

3. TOZD — Prodaja na domačem trgu

a) prodaja preko industrijskih trgovin in
njenih regionalnih skladišč

— s soudeležbo v skupnem prihodku
SOZD Iskra pri prodaji izdelkov SOZD
Iskra in
— z občasno prodajo izdelkov, nabavlje-
nih izven SOZD Iskra, kjer ni trajnih po-
slovnih odnosov.

b) potniška mreža nabave

— s svobodno menjavo dela za oprav-
ljeno nabavno funkcijo za TOZD SOZD
Iskra in
— z občasno realizacijo blaga, ki je bilo
nabavljeno in prodano izven SOZD Iskra.

4. TOZD — Servisne dejavnosti

— s svobodno menjavo dela pri garancij-
skem vzdrževanju izdelkov TOZD SOZD
Iskra,
— s soudeležbo v skupnem prihodku pri
prodaji rezervnih delov TOZD SOZD Iskra
in TOZD IC,

— s prodajo storitev pri vzdrževanju iz-
delkov izven garancijskega roka in
— s prodajo rezervnih delov, nabavljenih
izven SOZD Iskra.

Glede na dejstvo, da celotni prihodek
servisne dejavnosti nikoli ni omogočal
samostojnega širjenja servisne mreže, se
morajo proizvodne TOZD SOZD Iskra do-
govoriti v sporazumu, da bodo skupno vla-
gali potrebna sredstva za razširitev te dejav-
nosti. Dogovoriti se bo potrebno tudi glede
vračila naložbe in udeležbe v dohodku
TOZD — Servisne dejavnosti. Glede na to,
da obseg svobodne menjave dela med servis-
no dejavnostjo in proizvodnimi TOZD v
SOZD Iskra ne zajema sredstev razširjene
reprodukcije, bo potreben poseben sporaz-
um, ki bo vseboval dogovor o načinu in
pogojih združevanja sredstev za razširitev
servisne mreže.

5. TOZD — Zastopanje in akvizicija na DT

— s svobodno menjavo dela pri zastopa-
nju in akviziciji na domačem trgu za TOZD
SOZD Iskra.

Ker obseg svobodne menjave dela ne za-
jema potrebna sredstva za širjenje akvizicijs-
ke in zastopniške regionalne mreže, se bo
potrebno v posebnem sporazumu dogovo-
riti s proizvodnimi TOZD SOZD Iskra glede
vlaganja sredstev v to dejavnost (podobno
kot pri širjenju servisne mreže).

6. TOZD — Servisne službe marke- tinga

— svobodno menjavo dela s proizvodnih
TOZD SOZD Iskra pri opravljanju propa-
gandne, sejemske in založniške dejavnosti,
— s svobodno menjavo dela s TOZD
SOZD Iskra pri opravljanju hišnega stila in
— z občasno prodajo izven SOZD Iskra.

7. Delovna skupnost — Skupne službe

— vodstvo delovne organizacije, kadrovs-
ka služba, splošna služba, pravna služba,
finančna služba, računovodski sektor, go-
spodarski sektor, sektor za organizacijo in
računalništvo in služba za razvoj samo-
upravljanja,
— s svobodno menjavo dela s TOZD DO
IC.

8. Delovna skupnost — Interna banka

— s svobodno menjavo dela s TOZD DO
IC.

A) INTERNA CENA IN FORMI- RANJE PRODAJNE CENE

Z namenom, da se ugotovi del, ki pred-
stavlja vloženo delo in sredstva v proiz-
vodnji TOZD SOZD ISKRA in prometni
organizaciji IC in s tem zagotovi osnovo za
določanje udeležbe v prodajni ceni izdelka,
se za posamezne proizvode ali skupino pro-
izvodov oblikujejo normative proizvodne
cene.

Normativne cene proizvodnih TOZD in
normativne cene IC predstavljajo skupno
interno ceno izdelka ali skupine izdelkov,
ki mora ustrezati povprečni družbeni pro-
duktivnosti in povprečni produktivnosti v
SOZD ISKRA, ne pa individualni produk-
tivnosti proizvodnih TOZD ali prometne
IC.

Normativna cena proizvodnih TOZD
SOZD ISKRA in IC zajema naslednje ele-
mente:

— normirano minulo delo (kot določen
odstotek od normiranih povprečnih zalog
ter s sodobno tehnologijo pogojenih osnov-
nih sredstev),

— dogovorjeni normativni potrebni
materialni stroški,
— minimalna amortizacija,
— fiksne zakonske obveznosti (brez
zakonskih obveznosti, ki so odvisne od do-
soženega dohodka in ostanka dohodka) in
— normirani bruto osebni dohodki in
minimalni družbeni standard (na podlagi
samoupravnega sporazuma elektrokovinske
industrije, sindikalne liste ter ostalih dru-
žbenih sporazumov).

Udeležba proizvodnih TOZD in IC v
doseženi prodajni ceni se izračunava na
osnovi:

1. udeležbe normativne cene proizvo-
dnih TOZD in IC v skupni normativni ceni in
2. udeležbe v razliki do dosežene pro-
dajne cene, ki se deli med proizvodnimi
TOZD in IC na podlagi vložene živega in
minulega dela.

Skupni interes in s tem medsebojni do-
hodkovni odnosi proizvodnih TOZD in IC
temelijo na doseženi realizaciji izdelkov, ki
jih skupno proizvajajo in prodajajo. Prodaja
se vrši tudi na osnovi dosežene prometne
cene.

Kot prodajna cena se smatra cena pri
prodaji preko industrijskih trgovin brez
prometnega davka na domačem trgu, pri
izvozu cena franko jugomeja, za investicijsko
opremo pa sporazumno z investitor-
jem dogovorjena cena.

Prodajne cene se formirajo sporazumno
med vsemi TOZD, ki prispevajo k nastanku
proizvoda in realizacija na trgu na osnovi
internih normativnih cen poslovne politike
in planirane akumulacije ter v skladu z
obstoječimi zakoni, pogoji na tržišču in
družbeno politiko cen.

B) SVOBODNA MENJAVA DELA

Celotni prihodek na podlagi svobodne
menjave dela pridobivajo delavci, ki oprav-
ljajo dela skupnega pomena za SOZD Iskra
in skupnega pomena za DO IC. Cena svo-
bodne menjave dela se formira na podlagi
samoupravnega sporazuma kot povračilo
stroškov za opravljeno dejavnost.

Pri dejavnosti marketinga, uvoza in do-
mače nabave se v ceno opravljene dejav-
nosti vštevajo tudi sredstva za razširitev
materialne osnove dela za te dejavnosti
(skladišča).

Cena storitev za strokovna in administra-
tivna dela, ki jih opravljajo Skupne službe
IC za TOZD v IC, se tudi formira na nivoju
enostavne reprodukcije in dogovorjenega
družbenega standarda z izjemo SOR v pri-
merih, ko opravlja storitve za TOZD SOZD
Iskra.

C) SKUPNA VLAGANJA

Organizacija skupnega pomena IC pravi-
loma ne bo vlagala sredstev v skupno po-
slovanje oziroma se bodo posamezni pri-
meri reševali z vsakokratnim sporazumom.
Iz samoupravnega sporazuma o temeljih
plana pa izhaja, da bodo TOZD SOZD Iskra
vlagale sredstva v IC in sicer:

— za razširitev servisne in zastopniške
mreže na domačem trgu in
— za razširitev zunanjetrgovinskih pred-
stavništven in firm.

Vlaganja TOZD v razširitev teh dejav-
nosti se vršijo brez obveznosti vračila oziro-
ma udeležbe v dohodku IC. Cena opravlj-
nih storitev v IC pa bo temu ustrezno nižja.

D) PRIDOBIVANJE CELOTNEGA PRIHODKA NA OSNOVI OB- ČASNE PRODAJE

Ta oblika pridobivanja celotnega prihoda
nastopa izjemoma.

To je takrat, ko ni v nasprotju s cilji in
interesi SOZD Iskra in v primeru, ko ima IC
proste kapacitete.

Riziki skupnega poslovanja

Za kratkoročne tržne rizike, ki se bodo
nujno pojavili pri skupnem poslovanju,
moramo iz doseženih rezultatov ustvariti
rizične fonde na nivoju TEMELJNE
BANKE. Kot tržni rizik moramo opredeliti
kratkoročne spremembe tržnih pogojev, to
je takrat, ko na trgu ne dosegamo niti interne
normirane cene. Kritične interne cene iz
rizičnega sklada naj bi bilo samo začasno,
kadar konkretni tržni pogoji onemogočajo
doseganje normalne tržne cene. Čim se
tržna cena trajno zniža izpod interne nor-
mirane cene, je potrebno sporazumno ko-
rigirati interne cene.

V primerih, ko iz rizičnega sklada tudi
kratkoročno ne bi mogli pokrivati interno
dogovorjenih cen, se proizvodnim TOZD v
SOZD Iskra in IC iz dosežene prodajne
cene najprej pokrijejo normirani materialni
stroški in minimalna amortizacija. Preostali
del dogovorjene interne cene, to je živo in
minulo delo, se proizvodnim TOZD in IC
sorazmerno zniža.

Kot tržne rizike bi predvsem morali
upoštevati monetarne valutne spremembe
na zunanjem trgu, spremenjene pogoje
potrošniškega kreditiranja, spremenjene
pogoje pridobivanja regresov in premij,
spremenjene pogoje kreditiranja izvoznih
poslov, porast cen surovin, administrativno
določene prodajne cene, itd.

V. ORGANIZACIJA IN URES- NIČEVANJE SAMOUPRAVL- LJANJA

Splošne ugotovitve

Uresničevanje samoupravljanja temelji
na družbeno ekonomskih odnosih in samo-
upravno organiziranem delu, kar je tudi iz-
hodišče tez za samoupravni sporazum
SOZD Iskra. To področje je hkrati tudi
dovolj konkretno obdelano v ZZZD.

ZZD in teze SOZD Iskra so tako formal-
na podlaga za koncipiranje samoupravne
organiziranosti in odnosov znotraj DO IC in
za uresničevanje samoupravnih pravic in
dolžnosti delavcev v njenih TOZD. Še
pomembnejša pa so tista izhodišča, ki jih
določajo naše dosedanje izkušnje samo-
upravljanja v IC in narava njenega promet-
nega poslanstva, ki ga opravlja za SOZD
Iskra.

Prometne funkcije, ki so poverjene IC,
zahtevajo, da se tudi v samoupravnem po-
gledu tako organiziramo, da razvijamo take
odnose med TOZD IC in DO SOZD Iskra,
ki bodo zagotavljali učinkovito, enotno,
sodobno in racionalno posredovanje Iskrine-
nega blaga na tuje in domače tržišče. SOZD
Iskra potrebuje tudi take tržne analize in
informacije, ki bodo služile potrebam
Iskrine proizvodnje in razvoja. Zagotoviti
pa morajo tudi razvoj Iskrine regionalne
prometne mreže v Jugoslaviji in v svetu.

Ne glede na novo organiziranost TOZD v
IC bo moral novi samoupravni sporazum
računati z dejstvom, da so prometne dejav-
nosti, ki jih opravlja IC, med seboj intenziv-
no povezane, zaradi česar bo potrebno tudi
po samoupravni poti zagotavljati skladnost
in enovitost prometnega delovanja vseh
TOZD ter strokovnih služb v IC.

Poleg samoupravnih odnosov, ki jih
navaja ZZZD, moramo pri uresničevanju
samoupravljanja razmišljati še posebno o
naslednjih vsebinskih vprašanjih:

— vizija, potrebe in ukrepi nadaljnega
samoupravnega in organizacijskega razvoja
IC glede na razvoj SOZD Iskra,
— vsebinska opredelitev funkcij TOZD
in njihove odgovornosti v okviru IC kot ce-
lote,
— jasna opredelitev nalog IC, njena po-
slovna fiziognomija in povezanost z drugimi
DO Iskra v pogledu uspešnega tržnega na-
stopanja,
— proučitev delovnih in poslovnih po-
stopkov organizacije dela in poslovne učinkovitosti,
— potrebe, smisel in vsebina dohod-
kovnih soodvisnosti med DO SOZD in IC,
kakor tudi znotraj IC ter njihovih povezav
med TOZD in IC kot celoto,
— definiranje povezovanja skupnih inte-
resov in oblik združevanja dela in sredstev
znotraj IC in
— sredstva in načini ter vsebina informi-
ranja delavcev ter razvijanje oblik neposred-
nega odločanja.

Omenjena vprašanja bi morala biti pri-
sotna ob razpravi o organizaciji in organih
upravljanja IC. Podrobno bo potrebno raz-
pravljati o sestavi organov upravljanja in nji-
hovem načinu dela kakor tudi o samo-
upravnih in drugih splošnih aktih, ki jih
bomo sprejeli na osnovi ZZZD.

URESNIČEVANJE SAMO- UPRAVNIH PRAVIC IN DOLŽ- NOSTI V DO ISKRA COM- MERCE

Svoj samoupravni položaj uresničujejo
delavci v DO s tem, da odločajo o skupnih
zadevah; izpolnjevanja svojih odločitev pa
kontrolirajo.

Skupni organ upravljanja IC je delavski
svet (DS). Preko DS IC upravljajo delavci,
ki združujejo svoje delo v TOZD in delovni
skupnosti DO IC, medsebojne odnose v
združenem delu.

DS IC je sestavljen iz delegatov TOZD in
delovne skupnosti. Zakon ne predpisuje, na
katero število delavcev je treba delegirati po
enega delegata; določa pa, da mora biti v
DS zastopan vsak delovni proces in vsaka
delovna celota vsaj z enim delegatom. Kri-
terij za število delegatov v DS IC bi potem-
takem bila ustrezna zastopanost vseh de-
lovnih procesov in delovnih celot TOZD in
delovne skupnosti. Vsekakor pa moramo
pri tem določiti limit števila članov DS IC
tako, da bo njegovo delo učinkovito in
ažurno.

Kadar delegat v DS IC odloča o vpraša-
njih, ki se nanašajo na materialne obvez-
nosti in o drugih vprašanjih, ki jih določata
statut TOZD in samoupravni sporazum o
združevanju v DO, se mora izjaviti in glasovati
v skladu s stališčem, ki so ga o dolo-
čeni zadevi zavzeli delavci z osebnim izjav-
ljanjem oz. DS TOZD, katerega delegat je.
V kolikor stališča v TOZD niso enotna, se
morajo ta uskladiti najprej znotraj TOZD.
Predvsem gre za vprašanja, o katerih se
delavci odločajo z osebnim izjavljanjem
(477. člen ZZZD).

Če delegat v DS IC odloča o vprašanjih,
o katerih se delavci ne izjasnijo z osebnim
izjavljanjem, se mora delegat izjaviti v skla-
du s smernicami, ki so jih zavzeli delavci oz.
DS TOZD, ker je njim odgovoren. V kolik-
or se teh smernic ne drži in ne obvešča
delavcev o svojem delu, krši s tem svojo
delegatsko dolžnost in je za to odgovoren
delavcem, ki so ga izvolili.

Zakon določa, kdaj mora DS sprejeti
sklep v skladu s stališčem, za katerega so se
delavci odločili z referendumom. DS IC
mora sprejeti sklepe na osnovi referenduma
v primerih, ko odloča:

— o samoupravnem sporazumu o zdru-
žitvi v delovno organizacijo, sestavljeno
organizacijo in poslovno skupnost,
— o statutu delovne organizacije in se-
stavljene organizacije,
— o osnovah plana delovne organizacije
IC,
— o osnovah in merilih za delitev sred-
stev za osebne dohodke in skupno porabo
delavcev,
— o drugih samoupravnih sporazumih,
— o sklepih, ki se nanašajo na odpoved
pravic do povrnitve združenih sredstev ozi-
roma do nadomestila za gospodarjenje z
združenimi sredstvi,
— o sprejemanju planov in programov s
področja SLO in družbene samozaščite in
— o vprašanjih, ki jih poleg zgoraj na-
vedenih (ta določa sam zakon) določata
statut in sporazum same temeljne organi-

zacije in se o njih razpravlja tudi na nivoju
delovne organizacije IC.

Predlog akta, o katerem odločajo delavci
z referendumom, obravnavajo oz. razprav-
ljajo in dajejo pripombe pred tem delavci.
Končno stališče s pripombami zavzame DS
TOZD in delovne skupnosti in ga posreduje
DS IC.

Predlog mora biti s strani poslovnih
organov DO in TOZD ustrezno obrazložen.

DS IC mora sprejeti sklep v soglasju z
odločitvijo delavcev z referendumom, vsak
delavec v TOZD in delovni skupnosti pa se
s posebno pismeno izjavo svobodno odloča,
ali se z njim strinja v naslednjih primerih:

— o samoupravnem sporazumu o načelih
urejanja medsebojnih razmerij v združenem
delu IC in

— o vprašanjih, ki se urejajo s samo-
upravnimi sporazumi in drugimi akti, za
katere določa samoupravni sporazum o
združevanju v DO ali statut, da se o njih
delavci v TOZD in delovni skupnosti odlo-
čajo s podpisovanjem.

DS IC sprejema sklepe s soglasjem vseh
delegacij, ki so svoje stališče do predloga
sklepa oblikovale po predhodno vskljenih
smernicah zborov delavcev in DS TOZD v
delovnih organizacijah, kadar odloča:

— o predlogu plana IC,
— o predlogu sklenitve pogodbe za in-
vesticijska vlaganja,
— o drugih samoupravnih sporazumih in
pogodbah, s katerimi se večajo sredstva za
razširitev materialne osnove dela in
— o združitvi sredstev lastne akumulacije
za dolgoročneja vlaganja v lastni organiza-
ciji združenega dela in v drugih oblikah
združevanja teh sredstev za uresničevanje
drugih skupnih ciljev in skupnem delu in ob
skupnem riziku.

Poleg teh vprašanj, o katerih morajo de-
legati glasovati v skladu s stališčem DS
TOZD v soglasju z delavci ali pa v okviru
smernic, ki so jih zavzeli delavci na svojih
zborih, glasujejo delegati v DS IC tudi o
čisto proceduralnih vprašanjih, ki so po-
membna za nemoteno delo samega DS IC.

1. Z navadno večino odločajo delegati o
teh proceduralnih vprašanjih, kadar:

a) sprejemajo:
— analizo razvojnih možnosti IC
— poslovne organe upravljanja in
drugih organov IC
— zaključni račun IC
— smernice in navodila izvršilnim poslo-
vodnim organom IC
— informacije o izpolnjevanju plana IC
in analizo vzrokov za neizpolnjevanje le-
tega

b) sklepajo:
— o ugovorih proti odločitvam in po-
stopkom izvršilnih organov in poslovnega
kolegija
— o nadzoru in ukrepih v primeru neiz-
polnjevanja zakonskih in samoupravnih
predpisov, sklepov in drugih sprejetih
obveznosti, kadar je to v pristojnosti DS IC
— o razpisu volitev delegacij v DS IC

c) dajejo soglasje:
— k splošnim aktom DSSS IC, kadar je
to predpisano z zakonom

d) volijo in razrešujejo:

— predsednika in namestnika predse-
dnika DS IC ter izvršilnih organov IC
— delegate IC v samoupravne interesne
skupnosti ter organe upravljanja OZD po-
sebnega družbenega pomena.

2. Z dvotretjinsko večino pa naj bi de-
legati odločali, ko razpravljajo o:

— predlogih vseh aktov in sklepov, o
katerih odločajo delavci z osebnim izjav-
ljanjem oz. po delegatih v DS TOZD,
— ukrepih za izvajanje plana IC, kadar
TOZD ne prevzemajo materialnih obvez in
— sporih med poslovnimi organi IC in
TOZD, kadar se ti spori nanašajo na odnose
v IC.

DELAJSKI SVET

Delavski svet v IC so delavci dolžni obli-
kovati kot organ, ki upravlja delo in poslo-
vanje. DS IC sestavljajo izvoljeni delegati. O
njegovih nalogah, pristojnostih ter načinu
dela smo govorili že zgoraj. Važna pa je do-
ločba ZZZD, ki pravi, da kadar je v DS IC
izvoljeno več delegatov iz ene TOZD, se
štejejo njihovi glasovi, oddani za sklep DS
IC, za en glas kadar DS IC odloča o vpra-
šanjih, o katerih se delavci osebno izjav-
ljajo.

IZVRŠILNI ORGANI DS IC

DO IC lahko oblikuje enega ali več iz-
vršilnih organov, katerim se poverijo posa-
mezne izvršilne funkcije. Če je v DO teh
izvršilnih organov več, ureja statut njihova
medsebojna razmerja, delovno področje in
odgovornosti.

Naloge, ki se poverijo izvršilnim orga-
nom, so:

— predlaganje osnutka statuta in drugih
samoupravnih splošnih aktov, ki jih spre-
jema DS IC
— dajanje smernic poslovnemu organu
za izvrševanje sklepov DS IC in nadzorstvo
njunega izvrševanja
— izvrševanje sklepov, ki jih sprejme DS
IC in jih sprejemajo delavci z osebnim izjav-
ljanjem, če njihovo izvrševanje ne spada
med pravice in dolžnosti poslovnega
organa
— posredovanje raznih mnenj o sklepih
na zahtevo DS IC.

Izvršilni organi DS IC so za svoje delo
odgovorni DS IC; zakonitost njihovega dela
pa nadzorujejo poslovnimi organi.

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA IZVRŠILNIH ORGANOV

Sedanja organizacijska struktura in za-
dani samoupravni sporazum predvideva v
IC naslednje izvršilne organe DS IC:

— skupni odbor za gospodarske zadeve
in medsebojna razmerja,
— odbor za varstvo pri delu,
— disciplinska komisija (ta je skupna za
vse TOZD na nivoju IC)

— odbor za ljudsko obrambo in družbeno
samozaščito.

Samoupravljanje v DO IC se uresničuje
tudi preko samoupravne delavske kontrole,
ki jo delavci v TOZD in DO izvajajo nepo-
sredno po posebnem organu samoupravne
delavske kontrole.

Potrebno bi bilo omeniti tudi ustrezno
sodelovanje med organi samoupravljanja in
družbenopolitičnimi organizacijami.

POSLOVODNI ORGAN

ZZD določa, da ima DO lahko indivi-
dualni ali kolektivni poslovodni organ.
Primeru IC imamo doslej individualni po-
slovodni organ.

Glede na predvideno samoupravno ure-
ditev na nivoju SOZD ter v skladu s teza-
mi SOZD ISKRE bi bilo smotno tudi na n-
ivoju DO IC ustanoviti kolegijski poslovodni
organ. Kolektivni poslovodni organ bi ko-
ordiniral delo poslovnih organov TOZD v
okviru zadev, ki se opravljajo v delovnih
organizacijah, v skladu z zakonom in po-
oblastili, ki so jih TOZD določile s samo-
upravnim sporazumom o združitvi.

Kolegijski poslovodni organ bi sestavljal
poleg predsednika še člani, odgovorni za
naslednja področja:

— področje dejavnosti na domačem
trgu,
— področje dejavnosti na zunanem trgu
— ekonomsko finančno področje,
— kadrovsko-splošno področje,
— področje za programiranje in koordini-
ranje marketinga in
— področje za razvoj samoupravnega
sistema.

Vodja delovne skupnosti — Skupne služ-
be bi bil poslovni sekretar, ki ni član kolek-
tivnega poslovnega organa. V zakonu je
predvideno, da poslovni sekretar vodi de-
lovno skupnost in je v bistvu operativni
izvajalec.

Pravice, obveznosti in odgovornosti
predsednika in članov kolegijskega poslo-
vnega organa DO določata samoupravni
splošni akt, s katerim se ureja delovno raz-
merje in statut v skladu s samoupravnim
sporazumom o združitvi v delovno organi-
zacijo.

Način imenovanja in razrešitve predse-
dnika in članov kolektivnega poslovnega
organa, mandat in odgovornost za zakoni-
tost dela v načelu urejajo določbe ZZZD.
Točno pa bodo opredeljene v samouprav-
nem sporazumu o združevanju v DO IC.

SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI

Zakonske spremembe, ki jih prinaša
ZZD, zahtevajo dopolnitve in spremembe
ter izdelavo novih samoupravnih splošnih
aktov za TOZD in DO.

Z izdelavo samoupravnih splošnih aktov
bo potrebno razreševati tudi ekonomske
organizacijske in samoupravne razmerje
med TOZD in DO.

Pregled obstoječih samoupravnih sploš-
nih aktov, ki jih bo potrebno uskladiti z
določili ZZZD:

— samoupravni sporazum o združitvi
dela in sredstev in ureditvi medsebojnih raz-
merij v delovni organizaciji IC,
— statut delovne organizacije,
— statut TOZD,
— samoupravni sporazum o delitvi oseb-
nih dohodkov in osebnih prejemkov, o pre-
jemkih in izdatkih, ki se štejejo med poslov-
ne stroške in o prejemkih in izdatkih
sklada skupne porabe,
— samoupravni sporazum o medsebojnih
razmerjih delavcev v združenem delu,
— samoupravni sporazum o sistemizaciji
delovnih mest,
— samoupravni sporazum o ljudski obr-
rambi in družbeni samozaščiti,
— pravilnik o delovnih mestih, na kateri-
h delavci opravljajo ZT promet,
— pravilnik o uporabi sredstev skupne
porabe,
— pravilnik o izobraževanju in štipendi-
ranju,
— pravilnik zunanjetrgovinske mreže,
— samoupravni dogovor o skupnih
osnovah in enotnih merilih za urejanje var-
stva pri delu,
— pravilnik o pripravnikih,
— pravilnik o stimulaciji,
— pravilnik o varovanju poslovne taj-
nosti,
— poslovnik o poslovanju z zaupno
pošto,
— pravilnik o strokovni izobrazbi in
praksi oseb, ki izdelujejo investicijsko teh-
nično dokumentacijo in vodijo gradnjo
investicijskih objektov,
— pravilnik o neposrednem upravljanju
in delu organov IC,
— pravilnik o dodatkih za posebne po-
goje dela,
— pravilnik o pogojih in načinu pošilja-
nja delavcev na združevanje v naravno zdra-
vilišče in klimatsko okrevanje,
— pravilnik o načinu oblikovanja cen za
proizvode in storitve in
— pravilnik o nagrajevanju potnikov.

Nacrt teza za samoupravni sporazum o samoupravnoj organiziranosti OOUR i RO Iskra Commerce

Komisija za izradu teza za novi samoupravni sporazum, koju je imenovao RS IC, izradila je predlog nacrt teza. Nacrt teza IC zasnovan je na nacrtu teza za samoupravni sporazum o udruživanju u SOUR i idejnih savetovanja komisije sa poslovnim organima IC.

Radnički savet na svojoj sednici 12. 9. 1977 doneo je zaključak, da se nacrt teza objavi u internom listu Iskra i sa time započne javna rasprava radnika, koji udružuju svoj rad u RO IC. Rasprava će se završiti 30. 9. 1977.

Primerbe i predloge u vezi sa nacrtom pošaljite na adresu: Sekretarijat samoupravnih organa IC—E 10, Iskra Commerce, Trg revolucije 3. Nakon završene javne rasprave komisija za izradu teza obradit će pristigle primerbe i predloge za promenu teza. Na osnovu argumentiranih primerdaba i predloga komisija će nacrt teza izmeniti, odnosno nadopuniti. Teze će bit usvojene na sednici RS IC nakon prijašnjeg odobrenja RS OOUR i radne zajednice stručnih službi IC.

Predsednik RS IC
Franc Borko, l. r.

U V O D

Na osnovu ustavnih načela o organizovanju udruženog rada i Zakona o udruženom radu su samoupravni organi, društveno-političke organizacije i poslovni organi Iskra Commerce već u decembru 1976. godine pristupili pripremama za organizovanje Iskra Commerce u SOUR Iskra na novim osnovama.

Usporedno sa pripremama odvijao se je, takodje, proces usaglašavanja dotadašnje organizovanosti Iskra Commerce i odnosa sa drugim radnim organizacijama u SOUR Iskra sa Zakonom o udruženom radu.

Komisija za pripremu Predloga osnutka teza za samoupravni sporazum i poslovni kolegij Iskra Commerce predlažu kao svrsishodno da se u Samoupravni sporazum SOUR Iskra unese što više utanačenja o nadležnostima, odgovornostima i materijalno-dohotkovnim odnosima, a koji bi se odnosili na Iskra Commerce kao izvodioca zajedničkih tržišnih funkcija u SOUR Iskra.

U Samoupravnom sporazumu o udruživanju u SOUR Iskra osnovne organizacije radnih organizacija, integrisanih u SOUR Iskra, opredelile su svoje udruživanje kroz sledeće opšte ciljeve:

- ostvarivanje boljih poslovnih rezultata,
- efikasnije nastupanje na domaćem i na stranim tržištima,
- svrsishodnija međusobna podela rada,
- trajno povezivanje proizvodnje i prometa robom,
- zajedničko planiranje proizvodnje i prometa,
- utanačivanje prava, obaveza i odgovornosti na području proizvodnje i realizacije zajedničkog proizvoda i
- opredeljivanje zajedničke i uzajamne odgovornosti za razvoj proizvodnje i prometa.

Kako bi te ciljeve proveli u delo, radnici svih OOUR svih radnih organizacija u materijalnoj proizvodnji već su u do sada važećem Sporazumu o udruživanju u SOUR Iskra ispoljili odluku da će udružiti izvedbu pojedinih funkcija u prometnoj delatnosti i poveriti ih Iskra Commerce-u, koji time postaje radna organizacija od zajedničkog značaja.

- Ove su delatnosti sledeće:
- vanjskotrgovinska delatnost,
 - predstavnička, zastupnička i akviziciona delatnost na domaćem tržištu,
 - organizovanje Iskrine servisne mreže,
 - organizovanje Iskrine maloprodajne mreže i prodaje iz regionalnih stovarišta,
 - delatnost komercijalne informatike,
 - obezbeđivanje jedinstvenog industrijskog, grafičkog i prostorskog oblikovanja,
 - propagandna, izdavačka i delatnost na unapređivanju prodaje,
 - organizovanje istraživanja tržišta i provođenje tržišnih analiza od zajedničkog značaja,
 - osnivanje i upravljanje preduzeća i predstavništava u inostranstvu.
- Dogovoreno je, takodje, da će Iskra Commerce obavljati i izvesne druge delatnosti za pojedine Radne organizacije, u koliko one donesu takvu odluku. Takve delatnosti su:
- nabavna delatnost i
 - ostale delatnosti — po dogovoru.

I. DRUŠTVENO-EKONOMSKI OSNOVI I CILJEVI UDRUŽIVANJA U SOUR ISKRA

Na osnovu člana 105. Ustava SFRJ, člana 372. Zakona o udruženom radu i člana 72. Zakona o udruženom radu te Odluka o udruživanju prometne delatnosti, radnici Iskra Commerce (do sada organizovani u dve OOUR i jednu Radnu zajednicu) sporazumeli su se oko sledećih ishodišta za sporazumevanje o ekonomskim odnosima sa OOUR-ima u Iskri:

- zajedničko planiranje razvoja: pogotovo sporazumno utanačivanje prioriteta razvojnih ciljeva i takve podela rada koja će omogućiti specijalizaciju;
- zajedničko uvođenje razvijenijih tehničko-tehnoloških osnova rada kroz sporazumno udruživanje sredstava za strateške razvojne projekte te za proizvodne i prometne kapacitete od zajedničkog značaja;
- zajedničko dogovaranje o osnovima i merilima za sredjivanje međusobnih dohotkovnih odnosa;
- optimalno gospodarenje društvenim sredstvima, obezbeđivanje veće produktivnosti života i minuloga rada putem sporazumnog određivanja ekonomičnosti ulaganja;
- zajedničko određivanje tržišnih ciljeva, načina njihovog postizanja te udruživanja izvedbe u dogovorenom opsegu;
- usaglašavanje kadrovske politike;
- zajedničko obezbeđivanje kvaliteta proizvoda i usluga putem sporazumnog određivanja normi i organizacije službe za praćenje kvaliteta te udruživanje izvedbe;
- uvođenje standardizacije elemenata poslovanja u cilju smanjivanja troškova;
- zajedničko organizovanje jedinstvenog sistema informiranja;
- uskladjivanje nastojanja za unapređivanje uslova rada i samoupravljanja te organizovanja zajedničkih stručnih službi za proučavanje i uvođenje savremenih metoda rada i upravljanja;
- uskladjivanje nastojanja na području poboljšanja socijalne bezbednosti radnika

te sporazumno udruživanje rezervi, kada je to u zajedničkom interesu;

- uskladjivanje odbrambenih planova i razvijanje jedinstvenog sistema društvene samozaštite;
- uskladjivanje nastojanja na području obaveštenosti radnika i javnosti rada;
- solidarnost kod isplaćivanja ličnih dohodaka i pokrivanja gubitaka usled objektivnih razloga i
- uskladjivanje nastojanja na području unapređivanja društvenog standarda radnika te organizovanje zajedničkih kulturnih, sportskih i rekreacionih delatnosti.

Zajednički ciljevi, proizlazeći iz nabrojanih ishodišta, upućuju nas na povećanje vlastite i društvene produktivnosti rada u proizvodnji i prometu, na učvršćivanje samoupravnih odnosa i socijalnu sigurnost radnika koji udružuju svoj rad.

Samoupravni sporazum SOUR Iskra morat će predvideti na koji će način proizvodne Radne organizacije i Iskra Commerce kao organizacija od zajedničkog značaja trajno provoditi u delo pre svega sledeća pitanja:

- međusobne odnose, prava, dužnosti te odgovornost u pogledu izvršavanja zadatka, poverenih Iskra Commerce,
- zajedničko planiranje,
- sporazumno određivanje zajedničke tržišne politike i poslovnih ciljeva i obezbeđivanje jedinstvenog nastupanja Iskre na tržištu te načina njihovog sprovođenja u delo.

II. POLOŽAJ ISKRA COMMERCE U SOUR ISKRA

(Izvadak iz Teza SOUR Iskra)

1. Iskra Commerce je organizacija od zajedničkog značaja za trajno obavljanje ukupnih poslovnih funkcija koje OOUR-ovi, odnosno Radne organizacije, udružuju u SOUR Iskra. Cilj udruživanja poslovnih funkcija je jedinstveno, efikasno i racionalno delovanje Iskre na jugoslovenskom i inostranim tržištima.

2. Polazeći od takvog opredeljenja uloge i funkcije, Radna organizacija Iskra Commerce obavezna je prihvatiti takav način organizovanja koji će joj omogućiti efikasno i racionalno nastupanje na domaćem i stranim tržištima.

3. Iskra Commerce će u pogledu svoje unutrašnje i samoupravne organizovanosti, kao i u pogledu sistema delovanja na tržištima, trajno pratiti tehnološke i tržišne posebnosti proizvoda i usluga Iskre. Na taj način će davati svoj doprinos efikasnom tržišnom usmerenju i afirmaciji proizvodnih OOUR-ova na tržištu. Istovremeno će Iskra Commerce doprineti menjanju tržišno-komercijalnih i tehničkih svojstava proizvoda tekuće proizvodnje i perspektivnih potreba tržišta (akviziciona delatnost, tekuća obrada kupaca i dobavitelja, istraživanja i analize tržišta, tržišno-komercijalna informatika itd.).

4. Radna organizacija Iskra Commerce će se u svojoj delatnosti trajno zauzimati za otkrivanje novih puteva, sredstava i načina za prodor na strana i domaća tržišta. Time će omogućavati proizvodnim OOUR-ovima racionalno delovanje u granicama punih proizvodnih kapaciteta.

5. Obzirom na ulogu Iskra Commerce kao posebne radne organizacije za prometne poslove od zajedničkog značaja potrebno je u Samoupravnom sporazumu istaći da imaju radnici Radne organizacije Iskra Commerce zajedničke interese sa radnicima proizvodnih radnih organizacija SOUR Iskre.

6. Samoupravnim sporazumom Iskra Commerce moći će se istotako odrediti i definisati zajednička odgovornost Radnih organizacija i Iskra Commerce za unapređivanje, proširivanje, razvoj i modernizaciju proizvodnje i prodaje Iskrine robe. Zajednička odgovornost treba da se definiše i za sve ostale vidove međusobne saradnje koji obezbeđuju uspešno nastupanje na tržištu.

7. Samoupravnim sporazumom SOUR Iskra, a takodje Samoupravnim sporazumom Iskra Commerce, morat će se u saglasnosti sa Tezama Samoupravnog sporazuma SOUR Iskra, ustanoviti i sankcionisati zajedničke funkcije, zadaci, odgovornosti i ovlašćenja, koje će u narednom samoupravnom periodu Radne organizacije sa svojim OOUR-ima udruživati u Iskra Commerce.

Pomenute načelne smernice morat će se uzimati u obzir u Samoupravnom sporazumu SOUR Iskra.

Zadaci i odgovornosti za koje je zadužena u prvom redu Iskra Commerce morat će se detaljnije opredeliti u Samoupravnom sporazumu Iskra Commerce. Ovi zadaci su pre svega sledeći:

- celokupna izvozno-uvozna i zastupnička delatnost Iskre, a takodje osnivanje i upravljanje Iskrinih firmi te predstavništava u inostranstvu;
- Zastupnička, predstavnička i akviziciona delatnost na jugoslovenskom tržištu kao i sprovođenje i obezbeđivanje koordinacije tržišnih nastupanja na regionalnim područjima filijala;
- prodaja preko industrijskih prodavnica i veleprodajnih stovarišta;
- nabavna delatnost na domaćem tržištu za one vrste veleprodukcione robe koje su OOUR-ovi i Radne organizacije poverile na osnovu posebnog sporazuma Iskra Commerce-u, a pogotovo one robe koja se u Iskri nabavlja u većim količinama i za više OOUR-ova kod istih isporučioaca, kao i za one repromaterijale koje OOUR-ovi i Radne organizacije naručuju preko Iskra Commerce;
- obavljanje servisnih usluga za sve Iskrine proizvode;
- dalji razvoj i izgradnja regionalne zastupničko-akvizicione, trgovinske i servisne mreže;
- delatnosti na području istraživanja i analize kretanja na tržištu, sa tržišnom informatikom i zaštitom prava industrijske svojine;
- obezbeđivanje razvoja i predstavljanje kompleksnog lika SOUR Iskre te provodjenje delatnosti na području unapređivanja prodaje, ekonomske propagande i izdavanja informativnih publikacija za sve OOUR-ove i Radne organizacije Iskre te
- provodjenje u delo ovlašćenja za sklapanje samoupravnih sporazuma sa prometnim i radnim organizacijama u sferi prometa robe, kada sporazumevanja zahvata više radnih organizacija odnosno OOUR-ova Iskre. Ovo ovlašćenje važi i u slučaju uvožno-izvoznih poslova koje OOUR-Vanjska trgovina obavlja u vidu dopunske delatnosti.

III. ORGANIZACIONA STRUKTURA ISKRA COMMERCE

Prilikom usaglašavanja organizacije Iskra Commerce sa Zakonom o udruženom radu predstavlja polaznu tačku dosadašnje razmatranje i prihvaćeni Sporazum o udruživanju u radnu organizaciju Iskra Commerce. To znači da treba preispitati već prihvaćena stanovišta i pri tome sporazumno nadopuniti i izmeniti ona stanovišta koja su

se u vremenu od prihvata postojećeg Sporazuma o udruživanju pokazala neracionalnim, nesavršenima ili neodgovarajućima. Radi se, prema tome, o logičnom nadograđivanju i unapređivanju suštinskog i organizacionog lika Iskra Commerce kao sastavnog dela izvedbenog podistema SOUR Iskre na prometnom području. Polazimo, dakle, od osnovne pretpostavke da je Iskra Commerce zajednička organizacija SOUR Iskre koja deluje preko svoje regionalne mreže na jugoslovenskom i na vanjskim tržištima.

Prilikom osnivanja organizacije polazimo od društveno-ekonomskih odnosa koji povezuju radnike u pojedinim fazama radnog procesa u zaokruženu radnu i dohotkovnu celinu, te od zakonske činjenice da se radnici prvo organizuju u osnovne organizacije i radne zajednice unutar Iskra Commerce, a zatim na ravnopravan način — uzimajući pri tome u obzir međusobnu povezanost na radu i dohotkovne odnose — sporazumno određuju svoj ekonomski položaj u radnoj organizaciji.

U osnovnim organizacijama Iskra Commerce mogle bi se obavljati sledeće delatnosti:

- promet roba i usluga,
- operativno rukovođenje i praćenje prometa,
- organizacija rada i stručni poslovi koji su svestojeni pojedinim OOUR-ovima.

Sve ostale delatnosti mogle bi se obavljati unutar Radne zajednice zajedničke službe.

Zakonom o udruženom radu, član 320., određeno je da imaju radnici pravo i dužnost da organizuju deo radne organizacije u vidu OOUR-a, a pod sledećim uslovima:

1. da predstavlja takav deo celinu unutar radne organizacije,
2. da se može rezultat zajedničkog rada radnika u radnoj celini, koja se organizuje u vidu OOUR-a, samostalno izraziti kao vrednost bilo unutar radne organizacije, bilo na tržištu,
3. da mogu radnici, organizovani kao osnovna samoupravna zajednica radnika u toj radnoj celini, ostvarivati svoja društveno-ekonomska i ostala samoupravna prava.

Dosadašnja razmatranja upućuju na osetno bogatiju organizacionu strukturu Iskra Commerce. Od postojeća dva OOUR-a (Domaće tržište i Vanjsko tržište) moglo bi se organizovati više OOUR-ova te suštinski reorganizovati dosadašnju radnu jedinicu zajedničke službe Iskra Commerce.

Prema mišljenju komisije i poslovnih organa, radna organizacija Iskra Commerce mogla bi se reorganizovati u 7 OOUR-ova i dve radne zajednice.

Predlog naimevanja OOUR-ova i Radne zajednice:

1. OOUR — Vanjsko tržište,
2. OOUR — Zastupanje stranih firmi,
3. OOUR — Prodaja na domaćem tržištu,
4. OOUR — Servisne delatnosti,
5. OOUR — Zastupanje, akvizicija i istraživanje tržišta na domaćem tržištu,
6. OOUR — Servisne službe marketinga,
7. Radna zajednica — Zajedničke službe,
8. Radna zajednica — Interna banka.

OBRAZLOŽENJE

Ad 1: iz postojeće jedinstvene OOUR Vanjsko tržište koja udružuje uvoz i zastupništva, izvodit će se Direkcija za zastupanje stranih firmi kao samostalno OOUR. Direkcije uvoza, izvoza i ostale funkcije na vanjskom tržištu (carinsko-spediterska, devizna, transfer tehnologije i kompleksni poslovni kontakti sa inostranstvom) mogu i dalje ostati udružene u OOUR — Vanjsko tržište.

Razloge za takvu unutrašnju organizaciju nameću nama odredbe člana 320. Zakona o udruženom radu u kojima je utanačeno, kada imaju radnici pravo i dužnost da organizuju deo radne organizacije u vidu OOUR-a.

Ako polazimo od zakonske pretpostavke da mora OOUR predstavljati određenu radnu celinu, možemo ustanoviti da buduća OOUR Vanjsko tržište, koja udružuje uvoz i izvoz, odgovara tom zahtevu, budući da objedinjuje jedinstvenu delatnost na vanjskom tržištu. Ma da će se OOUR Vanjsko tržište uključivati kao uvoz tako i izvoz, morat će se — zahvaljujući veoma tesnoj međusobnoj povezanosti — udružiti u jednoj OOUR.

Takav oblik organizacije takodje najbolje odgovara zadatku kojega su Iskra Commerce-u poverile na području vanjske trgovine proizvodne radne organizacije Iskre. Osim toga, takvu organizaciju nameću kao ekonomski, tako i organizacioni razlozi kao što su, na primer: objedinjena mreža firmi i predstavništava Iskre u inostranstvu, jedinstveno tretiranje vanjskotrgovinskog sistema (povezivanje uvoza sa izvozom, devizna bilanca, uključivanje u SIZ za vanjsku trgovinu), kooperacioni poslovi u vanjskoj trgovini, jedinstveno nastupanje prema zemljama SEV, jedinstveno nastupanje prema značajnijim poslovnim partnerima na području trgovinske razmene, zajednička devizna operativna te zajednička carinsko-spediterska operativna.

Takav oblik organizacije obezbeđuje sva prava radnicima u OOUR da sami donose odluke o ostvarenom dohotku i omogućuje im dosledno sprovođenje u delo samoupravnih prava, dok po drugoj strani omogućuje najsvrsishodniji način uključivanja u dohotkovne odnose sa radnim organizacijama i OOUR-ovima Iskre.

Ad 2. Radnici u OOUR Zastupništva stranih firmi će obavljati zastupničke poslove, prodaju proizvoda zastupanih firmi odn. konsignacije, održavanje i servisiranje predmeta ugovora sa stranim firmama te različite usluge za domaću kupce odn. korisnike proizvoda zastupanih stranih firmi. Svi poslovi će se obavljati na osnovu načela o usmeravanju zastupničke delatnosti u Iskri (načela o industrijskom zastupništvu, načela o jedinstvenosti tržišnog nastupanja i načela o usmeravanju OOUR-ova u SOUR Iskra).

Postojeća Direkcija za zastupanje stranih firmi u celosti ispunjava uslove za osnivanje samostalne OOUR-a, u saglasnosti sa članom 320. Zakona o udruženom radu.

Zastupništva stranih firmi su zaokružena radna celina, sa zajedničkim radnim procesom, a rezultat zajedničkog rada može se samostalno izraziti kao vrednost u radnoj organizaciji. Radnici mogu neposredno ostvarivati svoja društveno-ekonomska i ostala samoupravna prava.

Osnovanje OOUR Zastupništva stranih firmi nameću i funkcionalni, poslovni te organizacioni razlozi. Osim toga, izdvajanje zastupstava u samostalnu OOUR ne iziskuje posebne izmene u poslovanju postojeće i buduće OOUR Vanjsko tržište.

Osnivanje OOUR Zastupništva stranih firmi obezbeđit će jasnije ustanovljavanje celokupnog prihotka iz naslova zastupničke delatnosti i jasno opredeljeno učesće ostalih OOUR-ova u Iskra Commerce te ostalih Radnih organizacija Iskre u na zajednički način ostvarenom dohotku, u skladu sa članom 64. Zakona o udruženom radu.

Osnovanje samostalne OOUR Zastupništva stranih firmi nužno je, takodje, radi usaglašavanja poslovanja Iskra Commerce sa Zakonom o prometu roba i usluga sa inostranstvom i sa kriterijima koje moraju ispunjavati OOUR-ovi za upravljanje poslovanja inostranih firmi u Jugoslaviji.

Ad 3. Osnov predloga nove organizaciono-samoupravne reorganizacije postojeće OOUR Domaće tržište predstavljaju temeljni tržišni ciljevi SOUR Iskre na jugoslovenskom tržištu, a takodje određena načela tržišne politike i naše tržišne sposobnosti te kapaciteti. Potrebno je, takodje, uzimati u obzir činjenicu da je Iskra Commerce regionalna tržišna organizacija za obavljanje onih tržišnih poslova koje su OOUR-ovi i Radne organizacije udružile u SOUR, poverivši ih Iskra Commerce.

Osnovni ciljevi i načela izraženi su pre svega u:

- jedinstvenosti nastupanja na tržištu,
- uskladjenosti i povezanosti svih oblika tržišnog delovanja,
- sistematskoj obradi kupaca i tržišnih područja,
- racionalnosti, efikasnosti i kvalitetu tržišnog nastupanja,
- obezbeđivanju i ostvarivanju samoupravnih prava radnika u udruženom radu koji deluju u tržišnoj sferi.

Dosadašnja prodajna praksa pokazala je da su delatnosti kao: prodaja preko industrijskih prodavnica i regionalnih stovarišta, nabavna i putnička delatnost u međusobnoj sprezi. Ova spreza važi naročito za prodaju preko industrijskih prodavnica i regionalnih stovarišta, dok nabavna delatnost nastupa komplementarno u smislu prodajne funkcije u obratnom pravcu.

Predlog da se pomenute tržišne delatnosti organizuju u OOUR utemeljujemo sledećim argumentima:

- potrebom po jedinstvenoj prodajno-nabavnoj politici na jugoslovenskom tržištu,
- obezbeđenjem uskladjene tržišno-razvojne politike koja uzima u obzir pristup SOUR Iskre na celokupnom području Jugoslavije,
- provodjenjem jedinstvene prodajne tehnologije i prodajnih uslova za tržišnu oblast čitave Jugoslavije i
- potrebom po obezbeđivanju uskladjenog vođenja politike dopunskog programa i jedinstvenog nastupanja SOUR Iskre prema stranim dobaviteljima.

Ad 4. Servisna delatnost je kadrovska najmnogobrojnija delatnost u Iskra Commerce (468 zaposlenih) i predstavlja po svojoj delatnosti specifičnu radnu jedinicu. Pojedini delovi servisne delatnosti predstavljaju doduše samostalne jedinice, ali kompletne servisne usluge u stanju je ponuditi samo servisna organizacija kao celina.

Servisna delatnost je sastavni deo tržišne delatnosti koja je u tesnoj povezanosti sa proizvodnjom i pomaže ostvarivati uslove za realizaciju prodaje.

Obzirom na značaj servisne delatnosti kao tržišnog pratioca, potrebno je provodjenje jedinstvene politike na celokupnom području jugoslovenskog tržišta i njeno usaglašavanje sa proizvodnjom.

Efikasnost servisne delatnosti uslovljena je organizovanjem pratećih delatnosti kao, na primer: organizacija, tehnologija i snabdevanje rezervnim delovima na celokupnom jugoslovenskom tržištu.

Pomenute činjenice predstavljaju udovoljenje potrebnim uslovima u smislu člana 320. Zakona o udruženom radu i upućuju na predlog da se servisna delatnost kao radna celina organizuje u vidu OOUR-a.

Ad 5. U postojećoj praksi i organizaciji Iskra Commerce bile su zastupnička, akviziciona i prodajna delatnost filijala u međusobnoj sprezi.

Nove prilike i potrebe, a naročito činjenica da će se celokupna prodaja (sem prodaje preko industrijskih prodavnica i regionalnih stovarišta) odvijati preko prometnih OOUR-ova Radnih organizacija, nametnula je rešenje po kojemu će biti prodaja odvojena od akvizicije i zastupanja. Na taj način postaju prometni OOUR-ovi Radnih organizacija odgovorni za celokupnu prodaju na domaćem tržištu. Poslovno povezivanje i nastupanje na domaćem tržištu obavljat će filijale Iskra Commerce, i to na taj način što će sistematski i kompleksno obraditi tržište te obavljati zadatke koordinisanja u nastupanjima prometnih OOUR-ova Radnih organizacija na tržištu u prometnih regijama.

Ad 6. Iz dosadašnjih razmatranja i odredaba Zakona o udruženom radu, član 400., proizlazi da položaj Sektora marketinga kao zajedničke službe u Iskra Commerce ne odgovara datim zahtevima, budući da se u smislu člana 320. ZUR mogu organizovati kao radne zajednice samo one delatnosti koje su od zajedničkog značaja po više OOUR-ova u sastavu Radne organizacije.

Formiranje OOUR Marketing opravdano je takodje iz ekonomskih razloga usled dohotkovnih odnosa u koje ulaze delatnosti marketinga sa drugim OOUR-ima i Radnim organizacijama u SOUR Iskra.

Postojeći Sektor marketinga radi u prvom redu za korisnike van sastava Radne organizacije Iskra Commerce; stoga će biti u saglasnosti sa Zakonom o udruženom radu da se sektor marketinga organizuje u vidu OOUR-a u sastavu Radne organizacije Iskra Commerce, i to sa sledećim organizacionim jedinicama: unapređivanje prodaje,

industrijsko i grafičko oblikovanje, propaganda služba, fotodeljenje, izdavačka delatnost i bazična tržišna istraživanja.

Ad 7: Zajedničke službe trebale bi obavljati sve stručne i administrativno-tehničke poslove za OOUR-ove Radne organizacije Iskra Commerce. Unutar ove zajednice delovale bi:

- rukovodstvo radne organizacije, kadrovska služba, opšta služba, pravna služba, finansijska služba, računovodstveni sektor, privredni sektor, sektor za organizaciju i AOP te služba za razvoj samoupravljanja.

Ad 8: U saglasnosti sa Zakonom o udruženom radu i Samoupravnim sporazumom o udruživanju u SOUR Iskra Commerce će prema predviđanjima sticati celokupni prihodak:

- učešćem u ukupnom prihodu SOUR Iskra, stečenom prodajom robe na domaćem i stranom tržištu;
- slobodnom razmenom rada sa OOUR unutar SOUR Iskra i izmedju OOUR Iskra Commerce i njihovih Zajedničkih službi;
- učešćem u zajedničkom dohotku OOUR unutar SOUR Iskra (u slučajevima kada se radi o konkretnim zajedničkim ulaganjima);
- putem kompenzacija odn. regresa i
- povremenom realizacijom robe koja je bila nabavljena i prodana van SOUR Iskra i realizacijom usluga van SOUR Iskra.

Obzirom na predviđenu šemu Iskra Commerce i na funkcije koje su joj poverene kao Radnoj organizaciji od zajedničkog značaja u SOUR Iskra, sticat će njeni OOUR-ovi i Radna zajednica celokupni prihodak:

1. OOUR Vanjsko tržište:

a) izvozna delatnost:

- putem učešća u ukupnom prihodu SOUR Iskra u izvozu robe SOUR Iskra i Iskra Commerce;
- putem učešća u stečenim regresima (premijama), ostvarenim izvozom;
- putem slobodne razmene rada sa OOUR-ovima unutar SOUR Iskra na području delatnosti osvajanja stranih tržišta i putem udruživanja sredstava za proširenje predstavničke mreže u inostranstvu i
- putem povremene prodaje usluga na području izvoza robe za račun komitenata van SOUR Iskre, gde ne postoje trajni poslovni odnosi.

b) uvozna delatnost:

- putem slobodne razmene rada kod nabave reprovratnih materijala i investicione opreme iz uvoza, a za OOUR-ove SOUR Iskre, i Iskra Commerce-a i
- putem povremene prodaje usluga za račun komitenata van SOUR Iskre, gde ne postoje trajni poslovni odnosi.

2. OOUR — Zastupanje stranih firmi

a) zastupnička delatnost:

- putem prodaje usluga firmama-principala na području zastupanja na jugoslovenskom tržištu;

b) konsignaciona delatnost:

- putem prodaje proizvoda i rezervnih delova iz konsignacionog stovarišta.

3. OOUR — Prodaja na domaćem tržištu

a) prodaja preko industrijskih prodavnica i regionalnih stovarišta:

- putem učešća u ukupnom prihodu SOUR Iskra kod prodaje proizvoda SOUR Iskra i
- putem povremene prodaje proizvoda, nabavljenih van SOUR Iskre, gde ne postoje trajni poslovni odnosi;

b) putnička nabavna mreža:

- putem slobodne razmene rada na području obavljanja nabavne funkcije za OOUR-ove SOUR Iskre i
- putem povremene realizacije robe, nabavljene i prodate van SOUR Iskre.

4. OOUR — Servisne delatnosti:

- putem slobodne razmene rada na garancionom održavanju proizvoda OOUR-ova SOUR Iskra,
- putem učešća u ukupnom prihodu kod prodaje rezervnih delova OOUR-ova SOUR Iskra i OOUR-ova Iskra Commerce,
- putem prodaje usluga na području održavanja proizvoda van garantnog roka i
- putem prodaje rezervnih delova, nabavljenih van SOUR Iskra.

Obzirom na činjenicu da celokupni prihodak servisne delatnosti nikada nije omogućavao samostalno širenje servisne mreže, proizvodni OOUR-ovi SOUR Iskra morat će u Sporazumu učiniti dogovor da će zajednički ulagati potrebna sredstva za unapređivanje te delatnosti. Potreban će biti, također, dogovor oko vraćanja uloženi sredstava i učešća u dohotku OOUR — Servisne delatnosti. Zahvaljujući činjenici da obim slobodne razmene rada izmedju servisne delatnosti i proizvodnih OOUR-ova u SOUR Iskra ne zahvaća sredstva proširene reprodukcije, bit će potreban poseban sporazum koji će sadržavati dogovor o načinu i uslovima udruživanja za unapređjenje servisne mreže.

5. OOUR — Zastupanje, akvizicija te istraživanje tržišta na domaćem tržištu

- putem slobodne razmene rada na području zastupanja i akvizicije na domaćem tržištu za račun OOUR-ova SOUR Iskra i

- putem slobodne razmene rada na području istraživanja tržišta za račun OOUR-ova SOUR Iskra.

Budući da obim slobodne razmene rada ne zahvaća potrebna sredstva za unapređjenje akvizicione i zastupničke mreže, bit će potrebno putem posebnog sporazuma učiniti dogovor sa proizvodnim OOUR-ovima SOUR Iskre oko ulaganja sredstava u ovu delatnost — slično kao kod unapređivanja servisne mreže.

6. OOUR — Servisne službe marketinga:

- putem slobodne razmene rada sa proizvodnim OOUR-ovima na području sprovođenja propagandne, izložbene (sajamske) i izdavačke delatnosti;
- putem slobodne razmene rada sa OOUR-ovima SOUR Iskre na području negovanja kućnog stila i
- povremenom prodajom usluga van SOUR Iskra.

7. Radna zajednica — Zajedničke službe:

- rukovodstvo radne organizacije; kadrovska, opšta, pravna i finansijska služba; računovodstveni sektor; privredni sektor; sektor za organizaciju i AOP te služba za razvoj samoupravljanja — putem slobodne razmene rada sa OOUR-ovima RO Iskra Commerce.

8. Radna zajednica — Interna banka:

- putem slobodne razmene rada sa OOUR-ovima Radne organizacije Iskra Commerce.

A) INTERNE CENE I FORMIRANJE PRODAJNE CENE

Sa ciljem da se utanači deo koji predstavlja uloženi rad i sredstva u proizvodnji OOUR-ova SOUR Iskre i u prometnoj organizaciji Iskra Commerce te da se na taj način obezbedi osnov za utvrđivanje učešća u prodajnoj ceni proizvoda, se za pojedinačne proizvode ili grupe proizvoda i usluga oforme normative proizvodne cene.

Normativne cene proizvodnih OOUR-ova i normative cene Iskra Commerce predstavljaju zajedničku internu cenu proizvoda ili grupe proizvoda (usluga) koja mora odgovarati prosečnoj društvenoj produktivnosti i prosečnoj produktivnosti u SOUR Iskra, a ne individualnoj produktivnosti proizvodnih OOUR-ova ili prometne organizacije Iskra Commerce.

Normativna cena proizvodnih OOUR SOUR Iskra i Iskra Commerce obuhvata sledeće elemente:

- normirani minulni rad (u vidu određenog postotka od normiranih prosečnih zaliha i putem savremene tehnologije uslovljenih osnovnih sredstava),
- dogovoreni normativni potrebni materijalni troškovi,
- minimalna amortizacija,
- fiksne zakonske obaveze — bez zakonskih obaveza koje zavise od postignutog dohotka i ostatka dohotka te
- normirani bruto lični dohoci i minimalni društveni standard — na osnovu Samoupravnog sporazuma elektrometalne industrije, Sindikalne liste i ostalih društvenih sporazuma.

Učešće proizvodnih OOUR i Iskra Commerce u postignutoj prodajnoj ceni izračunava se na osnovu:

1. učešća normative cene proizvodnih OOUR i Iskra Commerce u ukupnoj normativnoj ceni i

2. učešća u razlici od postignute prodajne cene koja se deli izmedju proizvodnih OOUR-ova i Iskra Commerce na osnovu uloženi živog i minulog rada.

Zajednički interes i time međusobni dohotkovni odnosi proizvodnih OOUR-ova i Iskra Commerce, zasnivaju se na postignutoj realizaciji proizvoda koje zajednički proizvode i prodaju. Prodaja se vrši takodje na osnovu postignute prometne cene.

Prodajnim cenama smatraju se cene pri prodaji preko industrijskih prodavnica bez poreza na promet na domaćem tržištu; pri izvozu cene franko jugo-granica; kod investicione opreme — dogovorena zajedno sa investitorom cena.

Prodajne cene formiraju se sporazumno izmedju svih OOUR-ova koji daju svoj doprinos nastanku proizvoda i realizaciji na tržištu na osnovu internih normativnih cena, poslovne politike i planirane akumulacije, a u saglasnosti sa postojećim zakonima, uslovima na tržištu i društvenom politikom cena.

B) SLOBODNA RAZMENA RADA

Celokupni prihodak po osnovu slobodne razmene rada stiču radnici koji obavljaju radove od zajedničkog značaja po SOUR Iskra i po Radnu zajednicu Iskra Commerce. Cena slobodne razmene rada se formira na osnovu samoupravnog sporazuma kao nadoknada troškova za obavljenu delatnost.

Kod delatnosti marketinga, uvoza i nabave na domaćem tržištu u cenu obavljene delatnosti ubrajaju se i sredstva za proširenje materijalnog osnovu rada za ove delatnosti (stovarišta).

Cena usluga za stručne i administrativne radove koje obavljaju Zajedničke službe Iskra Commerce za OOUR-ove Iskra Commerce se takodje formira na nivou jednostavne reprodukcije i dogovorenog društvenog standarda, sa izuzetkom usluga koje se obavljaju za OOUR-ove SOUR Iskre.

C) ZAJEDNIČKA ULAGANJA

Organizacija od zajedničkog značaja Iskra Commerce neće ulagati sredstva u zajedničko poslovanje, odnosno, postupka po sporazumno korigovanju interne cene.

U slučajevima kada se iz fonda rizika, makar za kratko vreme, ne mogu pokrivati interno dogovorene cene, se proizvodnim OOUR-ovima u SOUR Iskra i Iskra Commerce prvo pokriju normirani materijalni troškovi i minimalna amortizacija. Preostali deo dogovorene interne cene, znači živi i minulni rad, se proizvodnim OOUR-ovima i Iskra Commerce srazmerno snizi.

Kao tržišni rizici moraju se u prvom redu uzimati monetarne valutne promene na vanjskom tržištu, izmenjeni uslovi potrošačkog kreditovanja, izmenjeni uslovi sticanja regresa i premija, izmenjeni uslovi kreditovanja izvoznih poslova, porast cena sirovina, administrativno određene prodajne cene itsl.

V. ORGANIZACIJA I OSTVARIVANJE SAMOUPRAVLJANJA

(Organi upravljanja i njihove nadležnosti)

Opšte konstatacije

Provođenje u delo samoupravljanja zasniva se na društveno-ekonomskim odnosima i na samoupravno organizovanom radu, što predstavlja takodje ishodište Teza samoupravnog sporazuma SOUR Iskra. Ovo područje je istovremeno dovoljno kon-

kretno obradjeno u Zakonu o udruženom radu.

Zakon o udruženom radu i Teze SOUR Iskra su na taj način formalni temelj za koncipiranje samoupravne organizovanosti i odnosa unutar Radne organizacije Iskra Commerce te za ostvarivanje samoupravnih prava i dužnosti radnika u njenim OOUR-ima. Medjutim, još značajnija su ona ishodišta koja nameću naša dosadašnja iskustva samoupravljanja u Iskra Commerce i priroda njenog prometnog poslanstva kojeg obavlja za SOUR Iskra.

Prometne funkcije koje su poverene Iskra Commerce-u iziskuju da se i u samoupravnom pogledu organizujemo tako, odn. da razvijamo izmedju OOUR-ova Iskra Commerce i Radnih organizacija SOUR Iskra takve odnose koji će obezbeđivati efikasno, jedinstveno, savremeno i racionalno posredovanje Iskrine robe na stranom i domaćem tržištu. SOUR Iskra treba, takodje, takve tržišne analize i informacije koje će služiti potrebama Iskrine proizvodnje i razvoja: obezbediti moraju, medjutim, i razvoj Iskrine regionalne prometne mreže u Jugoslaviji i u ostalom svetu.

Ne obazirajući se na novu samoupravnu organizovanost u Iskra Commerce, novi Samoupravni sporazum morat će računati sa činjenicom da su prometne delatnosti koje obavlja Iskra Commerce u intenzivnoj sprezi, usled čega će biti potrebno obezbediti i samoupravnim putem usaglasnost i jedinstvenost prometnog delovanja svih OOUR-ova te stručnih službi u Iskra Commerce.

Osim samoupravnih odnosa koje navodi Zakon o udruženom radu, treba u vezi sa provodjenjem u delo samoupravljanja usmeriti razmišljanja naročito na sledeća suštinska pitanja:

- vizija, potrebe i mere daljeg samoupravnog i organizacionog razvoja Iskra Commerce obzirom na razvoj SOUR Iskre,
- suštinsko opredeljenje funkcija OOUR-ova i njihove odgovornosti u okviru Iskra Commerce kao celine,
- jasno definisanje zadataka Iskra Commerce-a, njene poslovne fiziognomije i povezanosti sa drugim Radnim organizacijama Iskre u pogledu uspešnog tržišnog nastupanja,
- preispitivanje radnih i poslovnih postupaka organizacije rada i poslovne efikasnosti,
- potrebe, smisao i suština dohotkovnih međuzavisnosti izmedju Radnih organizacija, SOUR i Iskra Commerce, kao i unutar Iskra Commerce te
- sredstva i načini te suština informisanja radnika, odn. razvijanje oblika neposrednog odlučivanja.

Pomenuta pitanja treba da su predmet razmatranja prilikom razgovora o organizaciji i organima upravljanja Iskra Commerce. Predmet diskusija će biti, takodje, razmišljanja o sastavu organa upravljanja i o načinu njihovog rada te o samoupravnim i drugim opštim aktima koji će se prihvatiti na osnovu Zakona o udruženom radu.

Ostvarivanje samoupravnih prava i dužnosti u Radnoj organizaciji Iskra Commerce

Svoj samoupravni položaj ostvaruju radnici u Radnoj organizaciji time što donose odluke o zajedničkim pitanjima, dok provodjenje u delo njihovih odluka kontrolišu.

Zajednički organ upravljanja u Iskra Commerce je Radnički savet (RS). Putem Radničkog saveta Iskra Commerce upravlja radnici koji udružuju svoj rad u OOUR-ovima i Radnoj zajednici Iskra Commerce međusobnim odnosima u udruženom radu.

Radnički savet Iskra Commerce sastavljen je od delegata OOUR-ova i Radne zajednice. Zakonom nije propisano na koliki broj radnika treba delegirati po jednog delegata. Utanačuje, medjutim, da mora biti u Radničkom savetu zastupan svaki radni proces i svaka radna celina sa barem po jednim delegatom. Kriterij za broj delegata u Radničkom savetu Iskra Commerce bila bi, dakle, odgovarajuća zastupanost svih radnih procesa i radnih celina OOUR i Radne zajednice. Medjutim, pri tome treba odrediti limit u pogledu broja članova Radničkog saveta Iskra Commerce na način koji će omogućiti njegovo efikasno i ažurno delovanje.

Kada delegat u Radničkom savetu Iskra Commerce donosi odluke po pitanjima koja se odnose na materijalne obaveze i o drugim pitanjima koja određuju Statut OOUR i Samoupravni sporazum o udruživanju u Radnu organizaciju, mora se izjasniti i glasati u skladu sa stanovištem kojega su po određenom pitanju zauzeli radnici putem ličnog izjašnjenja, odnosno putem Radničkog saveta OOUR-a kojega zastupa. U koliko stanovišta u OOUR-u nisu jedinstvena, treba da se prvo usaglasne unutar same OOUR. U prvom redu se radi o pitanjima o kojima radnici donose odluke putem ličnog izjašnjenja (ZUR, član 477).

Ako delegat u Radničkom savetu Iskra Commerce donosi odluku po pitanjima o kojima se radnici ne izjašnjavaju putem ličnog izjašnjenja, delegat će glasati u skladu sa smernicama koje su prihvatili radnici, odnosno Radnički savet OOUR-a, budući da snosi odgovornost pred njima. U koliko se ne pridržava tih smernica i ne obeštava radnike o svom radu, krši time svoju delegatsku obavezu i snosi za to odgovornost pred radnicima koji su ga birali za delegata.

Zakonom je određeno kada mora Radnički savet donositi odluke u skladu sa stanovištem za kojega su se radnici odlučili putem referendumu. Radnički savet Iskra Commerce obavezan je donositi odluke na osnovu referendumu u slučajevima kada se one odnose na:

- samoupravni sporazum o udruživanju u radnu organizaciju, složenu organizaciju i poslovnu zajednicu,
- statut radne organizacije i složene organizacije,
- osnove plana Radne organizacije Iskra Commerce,
- osnove i merila za raspodelu sredstava za lične dohotke i zajedničku potrošnju radnika,
- ostale samoupravne sporazume,
- odluke koje se odnose na odricanje od prava na nadoknadu udruženih sredstava, odnosno na nadoknadu za privredjivanje udruženim sredstvima,
- prihvatanje planova i programa na

području ONO i društvene samozaštite i

- pitanja koja su, osim pomenutih i zakonom određenih, određena statutom i sporazumom same osnovne organizacije, a o njima se vodi rasprava i na nivou Radne organizacije Iskra Commerce.

O predlogu akta o kojemu donose radnički odluke putem referendumu, prethodno raspravljaju i daju primedbe sami radnici. Definitivno stanovište, zajedno sa primedbama, zauzima Radnički savet OOUR-a i Radne zajednice i posreduje ga Radničkom savetu Iskra Commerce.

Predlog mora biti odgovarajuće obrazložen od strane poslovnih organa Radne organizacije i OOUR-a.

Radnički savet obavezan je prihvatiti odluku u saglasnosti sa odlukom radnika putem referendumu, a svaki radnik u OOUR-u i radnoj zajednici obavezan je na slobodan način doneti odluku putem posebne pismene izjave o svom stanovištu, u sledećim slučajevima:

- o samoupravnom sporazumu o na-čelima središnjavanja međusobnih odnosa u udruženom radu u Iskra Commerce i
- o pitanjima koja se središtu na osnovu samoupravnih sporazuma i drugih akata, za koje je određeno Samoupravnim sporazumom o udruživanju u radnu organizaciju ili Statutom donošenje odluka putem potpisivanja od strane radnika OOUR-ova ili radnih zajednica.

Radnički savet Iskra Commerce donosi odluke na osnovu saglasnosti svih delegacija, a koje su svoja stanovišta prema predlogu prethodno usaglasile sa smernicama na Zborovima radnika, odn. na Radničkom savetu OOUR-a, kada se radi o:

- predlogu plana Iskra Commerce,
- predlogu sklapanja ugovora o investicionim ulaganjima,
- drugim samoupravnim sporazumima i ugovorima sa kojima se povećavaju sredstva za proširenje materijalnog osnovu rada, i
- udruživanje sredstava vlastite akumulacije za dugoročnija ulaganja u vlastitoj organizaciji udruženog rada i u drugim vidovima udruživanja tih sredstava, a za provodjenje u delo drugih zajedničkih ciljeva u zajedničkom radu i o zajedničkom riziku.

Osim o ovim pitanjima o kojima moraju delegati odlučivati u saglasnosti sa stanovištem Radničkog saveta OOUR-a, odnosno u okviru smernica koje su prihvatili radnici na svojim zborovima, glasaju delegati u Radničkom savetu Iskra Commerce i o čisto proceduralnim pitanjima, a koja su od značaja po neometano delovanje samog Radničkog saveta Iskra Commerce.

1. Prostom većinom donose delegati odluke o ovim proceduralnim pitanjima kada:

- a) prihvataju:
- analizu razvojnih mogućnosti Iskra Commerce,
- poslovne organe upravljanja i drugih organe Iskra Commerce,
- završni račun Iskra Commerce,
- smernice i uputstva izvršnim i poslovnim organima Iskra Commerce,
- informacije o izvršavanju plana Iskra Commerce i analizu uzroka za njegovo neizvršavanje;
- b) donose odluke:
- o prigovorima na odluke i postupke izvršnih organa i poslovnog kolegija,
- o nadzoru i merama u slučaju neizvršavanja zakonskih i samoupravnih propisa, odluka i ostalih prihvaćenih obaveza, kada je to u nadležnosti Radničkog saveta Iskra Commerce,
- o raspisu biranja delegacija u Radnički savet Iskra Commerce;
- c) daju saglasnost:
- na opšte akte Radničkog saveta Iskra Commerce, kada je to propisano Zakonom;
- d) biraju i razrešavaju:
- predsednika i zamenika predsednika Radničkog saveta Iskra Commerce i izvršnih organa Iskra Commerce,
- delegate Iskra Commerce u samoupravne interesne zajednice i organe upravljanja OUR od posebnog društvenog značaja.

2. Dvotrećinskom većinom glasova delegati trebali bi odlučivati u slučajevima rasprava o:

- predlozima svih akata i odluka o kojima donose odluku radnici putem ličnog izjašnjenja, odnosno putem delegata u Radničkom savetu OOUR-a,
- merama za provodjenje plana Iskra Commerce, kada OOUR-ovi ne preuzimaju materijalne obaveze, i
- sporovima izmedju poslovnih organa Iskra Commerce i OOUR-ova, kada se ti sporovi odnose na međusobne odnose u Iskra Commerce.

Radnički savet

Radnički savet Iskra Commerce radnici su obavezni formirati kao organ koji rukovodi radom i poslovanjem. Radnički savet Iskra Commerce sačinjavaju birani delegati. O njegovim zadacima, nadležnostima i načinu rada bilo je već reči ranije. Medjutim, od značaja je odredba Zakona o udruženom radu koja utanačuje da se u slučaju kada je u Radnički savet Iskra Commerce biranih više delegata iz jednog OOUR-a, broje njihovi glasovi povodom donošenja odluke Radničkog saveta Iskra Commerce kao jedan glas, i to u slučajevima kada Radnički savet Iskra Commerce odlučuje o pitanjima o kojima se radnici lično izjašnjavaju.

Izvršni organi Radničkog saveta Iskra Commerce

Radnički savet Iskra Commerce može oformiti jedan ili više izvršnih organa kojima se poveravaju pojedinačne izvršne funkcije. Ako ima u Radnoj organizaciji više takvih izvršnih organa, se njihovi međusobni odnosi, radna područja i odgovornosti određuju Statutom.

Zadaci koji se poveravaju izvršnim organima ogledaju se u:

- predlaganju osnutka Statuta i drugih samoupravnih opštih akata koje prihvata Radnički savet Iskra Commerce,
- predlaganju plana,
- davanju smernica poslovnim organu za izvršavanje odluka i rešenja Radničkog saveta Iskra Commerce i nadzoru nad njihovim sprovođenjem u delo,
- izvršavanju odluka i rešenja koja prihvata Radnički savet Iskra Commerce, a usvajaju ih radnici putem ličnog izjašnjenja, u koliko njihovo izvršavanje ne spada

u prava i dužnosti poslovnih organa, — posredovanju različitih mišljenja o donetim odlukama, a na zahtev Radničkog saveta Iskra Commerce.

Izvršni organi Radničkog saveta Iskra Commerce odgovaraju njemu za svoj rad. Nadzor nad zakonitošću njihovog poslovanja provode poslovdni organi.

Organizaciona struktura izvršnih organa

Postojećom organizacionom strukturom i postojećim Samoupravnim sporazumom predviđeni su u Iskra Commerce sledeći izvršni organi Radničkog saveta Iskra Commerce:

- zajednički odbor za samoupravnu radničku kontrolu,
- zajednički odbor za privredna pitanja i međusobne odnose,
- odbor za sigurnost na radu,
- disciplinska komisija (zajednička za sve OOUR-ove na nivou Iskra Commerce) i
- odbor za narodnu odbranu i društvenu samozaštitu.

Samoupravljanje u RO IC se ostvaruje i preko samoupravne radničke kontrole, koju radnici u OOUR-u i RO izvede neposredno preko posebnog organa samoupravne radničke kontrole.

Potrebno bi bilo, takodje, pomenuti odgovarajuću saradnju izmedju organa samoupravljanja i društveno-političkih organizacija.

Poslovdni organ

Zakonom o udruženom radu je određeno da može imati Radna organizacija individualni ili kolektivni poslovdni organ. U slučaju Iskra Commerce postojao je do sada individualni poslovdni organ.

Obzirom na predviđeno samoupravno uređenje na nivou SOUR i u skladu sa Tezama SOUR Iskre bilo bi svrsishodno da se i na nivou Radne organizacije Iskra Commerce osnuje kolegijalni poslovdni organ. Kolektivni poslovdni organ trebao bi da koordiniše rad poslovdnih organa OOUR-ova u okviru pitanja koja se obavljaju unutar Radne organizacije, u saglasnosti sa Zakonom i ovlaštenjima, koja su OOUR-ovi utanačili Samoupravnim sporazumom o udruživanju.

Kolegijalni poslovdni organ sačinjavali bi, osim predsednika, i članovi — odgovorni za sledeća područja:

- područje delatnosti na domaćem tržištu,
- područje delatnosti na vanjskom tržištu,
- ekonomsko-finansijsko područje,
- kadrovsko-opšte područje,
- područje za programiranje i koordinisanje marketinga i
- područje za razvoj samoupravnog sistema.

Rukovodilac radne zajednice Zajedničke službe bio bi poslovni sekretar koji nije član kolektivnog poslovdnog organa. Zakonom je predviđeno da poslovni sekretar rukovodi radnom zajednicom i predstavlja, ustvari, operativnog izvodioca.

Prava, obaveze i odgovornosti predsednika i članova kolegijalnog poslovdnog organa Radne organizacije određeni su samoupravnim aktom kojim se središte radni odnos i Statut, a u skladu sa Samoupravnim sporazumom o udruživanju u Radnu organizaciju.

Način naimenovanja i razrešavanja predsednika i članova kolektivnog poslovdnog organa, mandat i odgovornost za zakonitost rada, načelno su određeni Zakonom o udruženom radu, a detaljnije će biti određeni u Samoupravnim sporazumu o udruživanju u radnu organizaciju Iskra Commerce.

Samoupravna opšta akta

Zakonske izmene koje donosi Zakon o udruženom radu iziskuju nadopune i izmene te izradu novih samoupravnih opštih akata za OOUR-ove i radne organizacije.

Izradom samoupravnih opštih akata koje će trebati usaglasiti sa odredbama Zakona o udruženom radu sadrži:

- samoupravni sporazum o udruživanju rada i sredstava i o središnjavanju međusobnih odnosa u Radnoj organizaciji Iskra Commerce,
- statut Radne organizacije Iskra Commerce,
- statut OOUR-ova,
- samoupravni sporazum o raspodeli ličnih dohoda i ličnih primanja, o primanjima i izdacima koji se ubrajaju u poslovne troškove te o primanjima i izdacima iz fonda zajedničke potrošnje,
- samoupravni sporazum o međusobnim odnosima izmedju radnika u udruženom radu,
- samoupravni sporazum o sistemizaciji radnih mesta,
- samoupravni sporazum o Narodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti,
- pravilnik o radnim mestima na kojima obavljaju radnici promet na vanjskom tržištu,
- pravilnik o naobrazbi i stipendijama,
- pravilnik vanjsko-trgovinske mreže,
- samoupravni dogovor o zajedničkim osnovima i jedinstvenim merilima za središnje sigurnosti na radu,
- pravilnik o pripravnici,
- pravilnik o stimulaciji,
- pravilnik o čuvanju poslovne tajne,
- poslovnik o poslovanju poverljivom poštom,
- pravilnik o stručnoj spremi i praksi lica koja izrađuju investiciono-tehničku dokumentaciju i rukovode izgradnjom investicionih objekata,
- pravilnik o neposrednom upravljanju i radu organa Iskra Commerce,
- pravilnik o dodacima za posebne uslove rada,
- pravilnik o uslovima i načinu upućivanja radnika na lečenje u prirodna oporavišta i na klimatsko lečenje,
- pravilnik o načinu oblikovanja cena za proizvode i usluge,
- pravilnik o nagradjivanju putnika.

SKUPNE STROKOVNE SLUŽBE

Kvaliteta in še kvaliteta

Kupci ne vprašujejo samo kaj kupujejo, ampak kakšen je kupljen predmet. To pride predvsem v poštev takrat, kadar je možna široka izbira. To doživlja Široka potrošnja na trgu, zato smo prosili direktorja področja za kakovost Petra Hafnerja, naj nam pove, kako rešujejo to vprašanje.

Predvsem se zavedajo in analiza trga kaže tako, da so življenjsko vezani na kakovost svojih izdelkov. Izbira po trgovinah je tako pestra, tako po kakovosti, cenah in oblikah, da ima kupec kar zahtevno nalogo, ko izbira želeni aparat. In tu odloča kvaliteta. Začne se pri embalaži, nadaljuje pri oblikovni in estetski učinkovitosti, funkcionalnosti izdelka, trajnosti in dobrem glasu.

Da bi zadostili vsem tem zahtevam povpraševanja, se je služba kvalitete v Široki potrošnji stvari lotila strokovno in metodično. V vseh TOZD so že v začetku leta 1976 začeli s pripravami na uvajanje integralne metode ugotavljanja kakovosti. Letos pa so jo v dveh TOZD uvedli že skoraj v celoti, v ostalih štirih tovarnah pa intenzivno dopolnjujejo, kar jim na kakovostnem področju še manjka.

Povsod pripravljajo organizacijske predpise za ugotavljanje kakovosti kupljenih materialov, proizvodnega procesa in končnih izdelkov. Tako bodo „uzakonili“ dobro opravljen posel tudi z internimi akti.

Za uvajanje integralne metode ugotavljanja kvalitete pa so se odločili pravzaprav iz lastne nuje. Ob uvajanju WF sistema so ugotovili precejšen količinski porast proizvodnje, finančni učinek pa ni bil enak temu porastu. Zakaj? Ker so ob pospešenem tempu dali premalo poudarka kvaliteti in je večji kup izdelkov znatno manj vreden, če je bilo med proizvodnim procesom več izmeta in je končno potrebno več servisnih posegov, ki pa so dragi. Zato je bila povečani proizvodnji zmanjšana vrednost.

Drugi vzrok, da so se intenzivno lotili področja kakovosti pa je bila ugotovitev ZP, da je Široka potrošnja med slabšimi DO na področju kvalitete.

Cilj te akcije je uvesti boljšo organizacijo in s tem boljši pretok kvalitativnih informacij, ki bodo služile za strokovno ugotavljanje stanja na podlagi analiz. Na ta način, kar je končni cilj pa bodo znižali stroške za kakovost, ki jim po domače pravimo izmet, reklamacije in servisni stroški.

Prvi rezultati integralne metode so že dobro vidni, tako v TOZD TV Pržan in drugod. Ob tem so se izoblikovali kriteriji kakovosti polizdelkov že pri dobaviteljih, kar se je po vgradnji zelo dobro izkazalo.

Kakovost naših izdelkov pa regulira tudi državna zakonodaja, ki zahteva določeno kvaliteto raven. Ti predpisi, kot je videti na prvi pogled niso le naše breme, ampak nas ščitijo pred nelojalno konkurenco. Pred dobrimi dvema leti so naši uvozniki prodajali cenene, lepo oblikovane konkurenčne izdelke dvomljive kakovosti.

Danes pa so vsi proizvodi, ki jih prodajajo na našem trgu testirani pod istimi pogoji, kar zagotavlja določeno kvaliteto in daje gotovost in opravičuje vlaganja in prizadevanja v investicije za dobre izdelke.

Tako nam že zakonodaja jamči in nas sili, da „vgradimo“ kakovost, ki hkrati ščiti kupca, nam pa zagotavlja določeno gotovost na trgu in s tem tudi v proizvodnji.

KF

Novi člani ZK

V petek, 9. t. m. popoldne je bila v Elektromotorjih v Železnikih slovesna seja OO Zveze komunistov, posvečena 40-letnici ustanovitve KPS, 40-letnici prihoda tovariša Tita na čelo KPJ in njegovi 85-letnici. Ob tej priložnosti so tudi sprejeli 6 novih članov v ZK.

Na začetku je vse toplo pozdravil član sekretariata OO Mišo Krek. Orisal je položaj in naloge Zveze komunistov v naši samoupravni družbi in v Elektromotorjih. Zadnja leta je s predstavami mnogih članov v Delovno skupnost skupnih služb OO številčno precej oslabela in so tudi zaradi tega postali bolj aktivni tudi na področju kadrovanja.

Marjan Šmid, ki je bil zadolžen za idejno pripravo novih članov, je v kratkem orisal organizacijo ZK v Iskri, se dotaknil večjih akcij v preteklosti in nakazal naloge za prihodnost. Povedal je tudi, kako je potekal postopek za evidentiranje kandidatov za nove člane ZK v OO. Priprave so bile intenzivne in izbor strog. Tri mesece je trajal postopek, od 17 kandidatov so jih sprejeli le šest – najboljših.

Oficielni sprejem je potekal v zelo slovesnem vzdušju. Eden izmed članov je prebral mnenje osnovne organizacije o kandidatih za sprejem, Miro Krek, član sekretariata OO in občinski sekretar ZK pa sta novim članom podelila izkaznice in jim čestitala.

Vsi novi člani so dobili tudi spominska knjižna darila.

Nato so razpravljali o mnenju organizacije o novih članih, ob tem se je razvila živahna debata o nalogah ZK in njenih članov nasploh.

Jemc Janez, občinski sekretar je povedal nekaj ključnih misli: „Biti član ZK pomeni biti še aktivneje vključen v družbeno dogajanje in samoupravne tokove v delovnem kolektivu in krajevni skupnosti. Komunisti nočejo in ne smejo pričakovati nobenih privilegijev. Nasprotno – s svojim delom in življenjem morajo dajati zgled, kako ustvariti socialistične, samoupravne in pozitivne družbene odnose v svoji sredini. Vse to je odraz hotenj, zapisanih v Ustavi in Zakonu o združenem delu.“

Organizacijska sekretarka Ivanka Malovrh pa je vsem, starim in novim članom položila na srce veliko potrebo po izobraževanju. Le z izobraževanjem in nenehno rastjo intelektualne ravni raste znanje in modrost za presojo hotenj delovnih ljudi. Le s to modrostjo bo mogoče voditi delavski razred k njegovim ciljem.

Ob koncu je vse pozdravil in se priključil čestitkam direktor TOZD Tone Rakovec in jih spodbujal, naj pomagajo pri kolektivnem vodenju TOZD in se konsolidirajo pri vseh bistvenih odločitvah.

V imenu novosprejetih članov se je zahvalil France Kavčič.

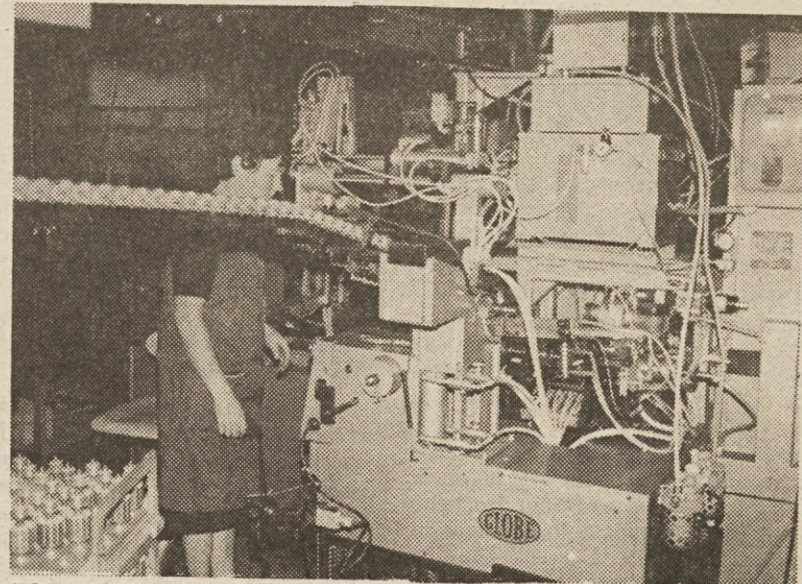
FY

vanje. Zdaj so dobili nekaj novih prostorov v prizidku, ki so ga pravkar dokončali. Vzdrževalci opravljajo redna vzdrževalna dela in popravila, poleg tega pa izdelujejo tudi vrsto delovnih pripomočkov. Teh pa ni malo, ker imajo zelo svojstveno proizvodnjo za Jugoslavijo in marsikake naprave ni mogoče kupiti na trgu, zato si jo izdelajo sami.

Zdaj bodo v okviru vzdrževanja organizirali posebno skupino kovinarjev in električarjev, ki se bo specializirala prav za izdelavo teh specialnih

(Nadaljevanje na 6. strani)

S kamero po TOZD

TOZD ELEKTROMOTORJI: Pred kratkim so pognali nov avtomatski navijalni stroj za navijanje rotorjev, ki obenem privari izvode tuljav na kolektor. Delovna operacija je zaključena v 36 sekundah. Ivanka Eržen pravi, da se šele uči delati z njim, da pa se dela dobro in uspešno.

SKUPNE SLUŽBE: Prejšnji teden so v Škofji Loki potekali razgovori med Braunom in Široko potrošnjo o možnostih razširitev kooperacij na kompletnem programu gospodinjstskih aparatov.

TOZD TV PRŽAN: Za razgibavanje med odmorom je dobro poskrbljeno. Na soncu in čistem zraku igrajo odbojko ali balinažo. Tudi gledalci – oziroma navijači se veselo ogrejejo.

TOZD MONTAŽA IDRJA: Prejšnjo soboto so imeli piknik na Črnem vrhu. Ob standardnih dobrotah na žaru, vinu in pivu so se razživel, kakor to znajo najbolj sproščeno Primorci. Letos je bilo precej več moških – rudarjev, ki so se pred kratkim zaposlili v Montaži. Na sliki: najmlajši Iskraši.

Obvestilo štipendistom

Obveščamo vse štipendiste ZP ISKRA, ki so zainteresirani za ogled gledaliških predstav v Drami in Operi v Ljubljani, da imamo tudi letos na razpolago nekaj abonmajev reda A, B, E in F.

Štipendisti lahko dobijo abonmaje brezplačno, če se prijavijo v Službi štipendiranja, Ljubljana, Prešernova 27, najkasneje do 25. 9. 1977.

Služba štipendiranja
ZP ISKRA

TOZD ELEKTROMOTORJI

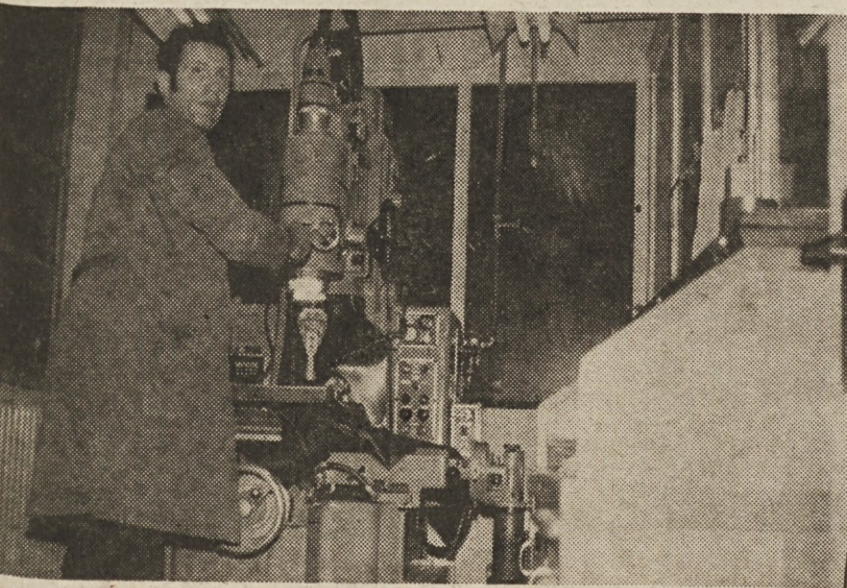
Izobraževanje in avtomatizacija

Zadnja leta so v Železnikih mnogo investirali v strojno opremo, precej v orodjarske stroje. Tako skušajo poleg dobrega kadra zagotoviti tudi primerno sodobno opremo za kvaliteto delo. Tudi najnovejša metode obdelave uvajajo in tako skušajo iti v korak z napredkom. O vsem tem sva se pogovarjala z Jankom Jelencom, vodjo tehničnega sektorja.

nje materiala), pa tudi to bodo uvedli.

Janko Jelenc je povedal, da od orodjarjev tudi po svetu zahtevajo vedno več. Delo mora biti opravljeno zelo precizno, kar je razumljivo. Saj orodje odseka milijone in milijone polizdelkov in od orodja je odvisna kvaliteta tega polizdelka in nato končnega izdelka. V Elektromotorjih sledijo napredku po svetu.

Drugi, močno strojno opremljeni oddelek, kot v vsaki tovarni je vzdrž-

Marjan Drol dela na koordinatnem brusilnem stroju.

Največja pridobitev v zadnjih letih so precizni sodobni obdelovalni stroji. Tako koordinatni vrtni stroji, koordinatni brusilni stroji in stroji za profilno brušenje. Oprema je bila draga, vendar zaradi potreb in kvalitete dela odlično služijo svojim namenom in – denar, vložen vanje, bogato obrestujejo.

Letos bodo obnovili brusilnico in zamenjali skoraj kompletni strojni park v tem oddelku. Težijo za tem, da bi povečali delež strojne obdelave in zmanjšali dolgotrajno, zamudno in naporno ročno obdelavo. Prizadevajo si, da bi prišli v razmerje 3 : 1 v korist strojne obdelave.

Orodjarna pa ne napreduje samo v to smer. Uvajajo tudi nove tehnološke postopke in nove, boljše materiale. Začeli so že izdelovati orodja iz vidia materialov, manjka jim le še elektroerozijski postopek (električno izžiga-

S slavnostne seje ob naših jubilejih.

DRUŽBENA SAMOZAŠČITA V TOZD

Ugotavljanje varnostnih razmer

Družbeno samozaščito v temeljni organizaciji združenega dela organizirajo in uresničujejo delovni ljudje, obsega pa vrsto organizacijskih ukrepov, aktivnosti in nalog za zagotovitev varnosti v najširšem smislu. Da bi bila takšna aktivnost smotrna in učinkovita, mora izhajati iz konkretnih varnostnih razmer. Pri tem mora upoštevati tudi varnostne razmere na širšem območju.

Nujno je, da se varnostne razmere stalno ali večkrat ugotavljajo in da se ocenjuje stanje na področju družbene samozaščite in tudi določa naloge in ukrepe.

Kaj so pravzaprav varnostne razmere? Varnostne razmere izražajo gostoto, gibanje in kvaliteto varnostnih pojavov in problemov določenega območja (delovni prostor, tovarniško območje itd.) ali določenega področja (turizem, tisk, promet, zaposlovanje v tujini, raziskovalna dejavnost ipd.).

Na varnostne razmere vpliva vrsta objektivnih in subjektivnih dejavnikov, med njimi je zelo pomembno učinkovito delovanje vseh nosilcev družbene samozaščite na določenem območju ali področju. Če neke nastanejo razmere, v katerih so prekinjeni ali znatno moteni redni delovni, vzgojni, prometni in drugi procesi, govorimo o izrednih varnostnih razmerah.

Zato mora odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v TOZD pri sprejemanju svoje programske usmeritve in določanju nalog najprej ugotoviti, kakšne varnostne razmere obstajajo v temeljni organizaciji. Varnostne razmere so namreč lahko:

- ugodne ali dobre, če v temeljni organizaciji ni, ali pa so le manj pomembni varnostni problemi, ki jih uspešno obvladujemo, ali pa so varnostne razmere stabilne;
- neugodne ali slabe, če obstajajo večji varnostni problemi (če se pojavljajo primeri ogrožanja delovnih ljudi ali premoženja, če prihaja do izgredov, požarov ipd.) ali pa le-ti naraščajo in so zato varnostne razmere nestabilne.

Ko bomo ugotavljali varnostne razmere v temeljnih organizacijah, bomo morali tudi ugotoviti, ali te vplivajo na varnostne razmere v krajevnih skupnostih in v drugih organizacijah združenega dela ali celo na varnostne

razmere širšega območja in obratno. Takšen pristop je nujen, ker ne gre za izoliranost varnostnih razmer v okviru temeljne organizacije, marveč so le-te pogosto soodvisne od stanja in varnostne problematike širšega območja.

VRSTE IN PODROČJA VARNOSTNIH PROBLEMŮ V TOZD

Cilj organizirane družbene samozaščite v temeljni organizaciji združenega dela je, da se v okviru ustavnih, zakonskih in samoupravnih pravic, dolžnosti in odgovornosti vseh njenih nosilcev zagotovi varnost zlasti tako, da se odpravijo nastali varnostni problemi ter prepreči morebitni nastanek novih problemov. Najprej je

treba ugotoviti, kateri varnostni problemi se v temeljni organizaciji najpogosteje pojavljajo (npr. pogoste tatvine iz skladišč, poneverbe, požari, nesreče pri delu, vznemirjenost zaradi neupoštevanja samoupravnih pravic delavcev, izdajanje poslovne tajnosti itd.) in kateri problemi lahko nastanejo (možnost izdajanja zaupnih podatkov, možnosti vloma zaradi nezadostnih varnostnih ukrepov, nevarnost delovnih nesreč itd.).

Odbor za LO in družbeno samozaščito mora pri izdelavi varnostne ocene analizirati tudi vzroke pojavnih oblik varnostnih problemov. Če je potrebno kak problem posebej preučiti, lahko odbor imenuje posebno delovno skupino. Kadar gre za zapletena vprašanja, ki terjajo strokovno preučitev, naj se odbor obrne na pristojne organe notranjih zadev.

Alojz Boc

Volilna konferenca v Stikalih

Osnovna organizacija Zveze socialistične mladine v Tovarni stikal v Kranju je 5. septembra letos pripravila volilno konferenco. Mladi so izvolili novo predsedstvo.

Anketa, ki je bila izvedena med mladimi delavci Tovarne stikal, je pokazala na zanimanje za delo v mladinski organizaciji skoraj na vseh področjih delovanja. Zaradi neaktivnosti dosedanjega predsedstva delo mladih ni zaživelo kot bi moralo.

Novoizvoljeno predsedstvo si je naložilo naslednje naloge: poživitev dela v osnovni organizaciji, izdelava akcijskega programa dela, organizacija problemske konference. Namesto dosedanjih sedmih komisij bodo oblikovali le tri: za idejnopolično delo, družbenoekonomske odnose in informiranje, za kulturo in eksterne stike ter komisijo za šport in SLO.

Aleksander Lap

Kaj lahko stori posameznik za izboljšanje okolja

Slabšanje razmer v življenjskem okolju neposredno ovira gospodarsko rast in raven industrijske predelave surovin. Vsak od nas pa kot porabnik vendarle lahko mnogo vpliva na izboljšanje našega okolja.

ENERGIJA

Z vsako vrsto energije ravnajmo preudarno! Izključujmo razsvetljavo, električne grelce, radio, TV in druge porabnike energije, takoj ko jih ne rabimo več.

S toplotno izolacijo hiš, stanovanjskih in bivalnih prostorov lahko veliko

prihranimo pri gorivu. Za stene in stropje izbirajmo le svetle barve, ker tudi s tem prihranimo pri umetni razsvetljavi.

VODA

Čimprej popravimo poškodovane pipe in cevovode, s tem preprečujemo preveliko porabo pitne vode. Pri prhanju porabimo petkrat manj vode kot pri kopanju v kadi. Počakajmo, da nabere dovolj perila za napolnitev stroja. Znatno prihranek vode dosežemo, če peremo avto iz vedra in ne z vodnim curkom iz cevi. Skrbno pazimo, da ne razlivamo olja. Liter razlitega olja lahko uniči milijon litrov pitne vode. Skrbimo za redne preglede vodnih zbiralnikov.

ZRAK

Pred nakupom vozila preudarimo, ali ga dejansko potrebujemo ter pomislimo na nove izdatke (nabavna cena, bencin, davek, zavarovanje, popravila in drugo). Pri izboru naj prednjačijo manjša vozila, ki porabijo manj energije.

Na daljša potovanja potujmo z železnico. Vlak znatno manj onesnažuje okolje in prepelje veliko večje število potnikov pri enakem prostoru in pri enaki energiji. Poleg tega je potnik v vlaku bolj sproščen kot v vozilu. Posle na krajših razdaljah opravimo peš ali s kolesom. Skrbimo za redne preglede gorilnikov za olje. Ne sežigajmo trave. Zelenje in listje uporabljajmo za pripravo komposta. Opuščajmo kajenje, upoštevajmo prisotnost nekadilcev in jim ne kvarimo čistega zraka.

NARAVA IN POČITEK

Zavzemajmo se za to, da parki in zelenice ne bodo zasajeni samo s travo, temveč da bodo porasli z grmovjem in drevjem in popestrjeni s tolmoni in jezerci. Srednje veliko drevo obnovi več zraka kot hektar zelene površine.

Opozarjajmo, da opuščena gradbišča ne postanejo divja odlagališča smeti, temveč da bodo porasla s travo in zelenjem ter tako dostopna ljudem za počitek v naravi.

Predlagajmo urejanje večjih kompleksov za naravne in zavarovane parke. Ne uničujmo okolja z odpadki. Pticami omogočajmo gnezdenje v vrtovih. Podpirajmo tudi ukrepe za ohranitev izumirajočih živalskih vrst. Ne kupujmo oblačil, ki so izdelana iz živalskih kož.

Tudi naše otroke navajajmo k spožnavanju lepote narave in k razumevanju ekoloških razmer v življenjskem okolju. Z uveljavljanjem gornjih načel se bo sčasoma spremenil tudi odnos celotne družbe do urejanja našega življenjskega okolja.

Prireditve, ki zasluži vse priznanje

Šahovska sekcija Elektromehanike je v okviru Šahovskega društva Iskra prav gotovo najmočnejša, zanesljivo pa tudi najbolj aktivna. Tej trditvi v prid govorijo številna tekmovanja, ki jih prirejajo šahisti Elektromehanike, samostojno, kakor tudi njihova udeležba na številnih tekmovanjih, ki jih je doslej organiziralo Šahovsko društvo Iskra.

Doslej prav gotovo največje in najbolj množično je bilo tekmovanje, ki so ga priredili v dvorani delavskega samoupravljanja v četrtek, 8. septembra popoldne. To je bil ekipni šahovski turnir Elektromehanike, na katerem je lahko nastopala le po ena, šestčlanska ekipa vsake TOZD Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko.

Spominska plaketa Bogdanu Brezigarju za dosedanje delo.

Med turnirjem je bilo slišati le polaganje odvzetih figur na mizo.

Tudi to pot so se šahisti, oz. šahovske ekipe TOZD in DS skupnih služb borile za prehodni pokal, manjši pokal pa je bil namenjen šahistu, ki si bo na turnirju nabral največ točk. Prehodni pokal je to pot že drugič zapored osvojila ekipa TOZD Orodjarna v sestavi Drešar, Mezek, Hiti, Gril, Ciperle in Crček, med posamezniki pa je bil najboljši Leopold Galle iz DS skupnih služb, ki je zmagal v vseh sedmih partijah, kolikor jih je odigral vsak udeleženec turnirja.

osmimi sodelujočimi ekipami, v katerem so bili v posameznih kolih doseženi naslednji rezultati: I. kolo: ATC:SPD 4 in pol:1 in pol, Števci:SS 2 in pol:3 in pol, ERO:TEA 2:4, Orodjarna:Vzdrževanje 3 in pol:2 in pol; II. kolo:SPD:Vzdrževanje 2:4, TEA:Orodjarna 1:5, SS:ERO 4:2, ATC:Števci 2:4; III. kolo:Števci:SPD 5:1, ERO:ATC 2 in pol:3 in pol, Orodjarna:SS 2 in pol:3 in pol, Vzdrževanje:TEA 1 in pol:4 in pol; IV. kolo: SPD:TEA 1:5,

Zagrizen boj se je vlekel skozi sedem kol.

Ob začetku turnirja so imeli skromno slovesnost, ko so Bogdanu Brezigarju, dosedanjemu tajniku Šahovskega društva Iskra in vselej sodelujočemu na Iskrinih šahovskih tekmovanjih, izročili spominsko plaketo v zahvalo in spomin na aktivno šahovsko delo. Bogdan Brezigar namreč zapušča Iskro in bo z njim SD Iskra izgubilo požrtvovalnega sodelavca in agitatorja za šahovsko igro.

Razvil se je zagrizen boj med

SS:Vzdrževanje 5 in pol:pol, ATC:Orodjarna 1 in pol:4 in pol, Števci:ERO 6:0; V. kolo: ERO:SPD 3:3, Orodjarna:Števci 5:1, Vzdrževanje:ATC 2 in pol:3 in pol, TEA:SS 3 in pol:2 in pol; VI. kolo:SPD:SS 1:5, ATC:TEA 3:3, Števci:Vzdrževanje 4 in pol:1 in pol, ERO:Orodjarna 1:5; VII. kolo:Orodjarna:SPD 3 in pol:2 in pol, Vzdrževanje:ERO 1:5, TEA:Števci pol:5 in pol, SS:ATC 2 in pol:3 in pol točk.

Vrstni red ekip pa je bil naslednji: 1. Orodjarna 29, 2. Števci 28,5, 3. Skupne službe 26,5, 4. TEA 21,5, 5. ATC 21,5, 6. ERO 15,5, 7. Vzdrževanje 13,5, 8. SPD 11 točk.

Med posamezniki je bil, kot že rečeno, najboljši Leopold Galle iz DS skupnih služb s 7 točkami, sledili pa so mu: Planinc (ATC) s 6,5, Bajželj in Pičulin (oba Števci) s po 6, Hiti, Gril in Crček (vsi Orodjarna) s po 5 in pol, Gavrič (Števci) ter Oblesčak, Berce in Zorman (vsi DS Skupne službe) s po 5 točkami, i. t. d.

Zanimiv, množičen in zares borbeni turnir je vodstvo šahovske sekcije dobro organiziralo in je bil vsekakor priznanja vredna šahovska prireditel, ki bo prav gotovo pozitivno vplivala na nadaljnje širjenje zanimanja med delavci TOZD Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko.

—J.C.—

Izobraževanje in avtomatizacija

Motiv iz orodjarne.

(Nadčlajevanje s 5. strani)

priprav, aparaturo in delovnih pripomočkov.

Tudi redna proizvodnja je dobro strojno opremljena, delno že z visoko avtomatizacijo tako, da krmilja krmilijo sama sebe. Za vzdrževanje te visoke avtomatizacije so imeli nekaj kadrovskih težav. Sedanji vzdrževalci so se o tem malo učili v šolah in zato jih pošiljajo na tečaje in seminarje, da se usposobijo za vzdrževalna dela na teh napravah. Tu gre namreč za kombinacijo mehanike, elektromehanike, pnevmatike in hidravlike. Vse bolj že domači vzdrževalci obvladajo tudi ta zamotana področja in so jim kos, če se kaj zatakne.

Tudi kadrov jim ne manjka za ves ta tehnični napredek. Res je mnogo

mladih, pri teh pa je dobro to, da so polni novih idej in so že med študijem srečali najnovejša tehnična prijemena. To velja zlasti za konstrukterje in tehnologe. Pa tudi orodjarjev, strugarjev, rezkalcev, mehanikov in elektromechanikov jim ne manjka. Dolgoročno kadrovske načrtovanje se jim obrestuje v stalnem prilivu mladih usposobljenih delavcev.

Janko Jelenc je povedal tudi to, da je njihov proizvodni program — delajo vse za široko potrošnjo, zelo gibljiv, živahen in prilagojen trgu. Se pred nedavnim je veljalo, da se v desetih letih program na področju gospodinjstvih aparatov povsem zamenja. Zdaj to velja že samo pet let. Najnovejša raziskave trga pa kažejo, da bo treba vse izdelke v celoti izmenjati v treh letih, če bodo hoteli slediti tehničnemu napredku, tehnologiji aparatov in proizvodnji. So pa nujna funkcija trga in je temu tempu treba slediti.

FY

Prebrali smo za vas

Kurirčkova knjižnica v izdaji založbe Borec, ki vsako jesen obdari naše mlade bralce s tremi izvirnimi slovenskimi mladinskimi deli, se je z mladinsko povestjo Mileta Pavlina „Titovci“ spomnila 85-letnice rojstva maršala Tita, kar so v knjigi tudi zapisali.

Avtor Milan Pavlin, tudi sam partizanski pilot, je naslov svoje povesti tako utemeljil v uvodni besedi:

„Naši ljudje, partizani in civilisti, so dajali partizanskim letalcem različna imena, ki so vsaka zase priznanje. V Sloveniji so jim ponekod pravili „štrekarji“. Po nemško pomeni „die Strecke“ progo, v prenesenem pomenu železnico. Naši letalci so namreč pogosto napadali vlake in odtod tudi to ime. Spet drugje so jih zaradi te posebne vneme krstili za ključavničarje ali strojevodje. Na Hrvaškem so jih poznali kot „kukuruzarje“. Kukuruz je hrvaška beseda za koruzo. Ker so včasih letali tako nizko, kot je visoka koruza, se je zdelo, kot bi planili iz nje.

Najbolj pa se je naša letala po vsej Jugoslaviji udomačil naziv Titovci. To ime sem tudi izbral za naslov tej knjigi, ki pripoveduje o junaštvi partizanskih letalcev.“

Glavni junak povesti je partizan Franjo, nekdanji predvojni amaterski letalec, ki ga, ob ustanovitvi partizanskega letalstva, pokličejo iz partizanske enote neke na Slovenskem, da bi se pridružil na novo ustanovljeni partizanski letalski enoti. Vendar je pot k zaveznikom v Italijo povezana z vrsto težav, ki jih uspešno premaguje partizanska mornarica in Titovce srečno pripelje v zavezniške baze v Italijo.

V nadaljevanju spremljamo Franjevo zgodbo, ki kaže vso problematiko in dolgo pot naših letalcev do letal, njihovo šolanje v Afriki in končno formiranje partizanskih eskadrilij, ki so sprva še operirale z južne Italije, kasneje pa z Visa in končno z letališč na osvobojenem ozemlju.

V nekem smislu je Franjeva zgodba tipična zgodba partizanskega letalca, ki v žaru in zanosu narodnoosvobodilnega boja najprej obvlada zapleteno letalsko in bojno tehniko, potem pa se zagrizeno, navdušujoče in izredno pogumno bori proti fašističnemu okupatorju, pa naj gre tu za potapljanje nemških vojnih ladij na Jadranu, uničevanje nemških težkih topniških baterij na jadranskih otokih ali za zažiganje vojaških transportov na železnicah in cestah v Sloveniji.

Pavlinova pripoved te zgodbe ni zapletena, gladko je tekoča, preprosta v svojih dejstvih, a kljub temu zelo berljiva in po svoje napeta. Videti je, da je pisatelju takšno obliko pripovedi narekovalo samo življenje, oziroma doživljanju partizanskih letalcev samih, na drugi strani pa je imel seveda pred očmi tudi mlade bralce, katerim je svoje besedilo v prvi vrsti namenil. Vendar ni knjiga nič manj zanimiva za odrasle, saj nam razkriva doslej še vse premalo odkriti in razodeti svet partizanskega letalstva, ki je odigralo izredno vlogo v našem boju.

Ustrezno besedilo je knjigo zanimivo in domiselno ilustriral Štefan Planinc.

D. Ž.

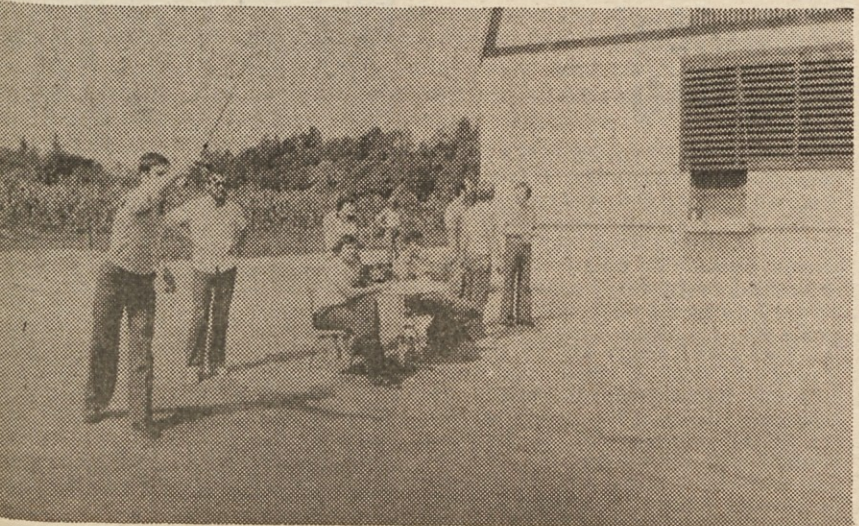
NEKAJ POSNETKOV S VI. AVTORALLYA ISKRE

Improvizirano strelišče pred poslopjem TOZD Napajanja v Novem mestu.

Na keglišču se je že kmalu po prihodu prvih tekmovalcev pošteno „zabasalo“.

Ribiči na suhem, bi lahko rekli, so se potili zaradi res toplega sonca, a najbrž tudi zaradi zahtevne naloge, ki je, slabo opravljena prinesla precej kazenskih točk.

TITO IN FILM

Pod tem naslovom je v Kranju odprta razstava fotografij v počastitev jubilejev tovariša Tita.

Razstavo fotografij je v ponedeljek, 12. septembra v avli Skupščine občine Kranj, odprl član sekretariata predsedstva CK ZK Slovenije Franc Šali.

Razstava nam prikazuje srečanja Tita s filmskimi delavci iz domovine in tujine in njegov obisk na Festivalu jugoslovanskega igranega filma v Puli.

To je slika ene od mnogih aktivnosti našega predsednika Tita, ki je tudi navdušen foto in kinoamater, in njegovega zanimanja za film in filmske ustvarjalce. Razstava je odprta v okviru 8. mednarodne konference kratkega filma, v počastitev te konference poteka tudi „Revija filmov petih celin“. Zanimivo si bo ogledati tudi ponovno predvajanje filma „XXI. Olimpijske igre – Montreal 1976“, ki bo v soboto 17. t. m. ob 18. uri in v nedeljo, 18. t. m. ob 15. uri, v kinu Center v Kranju. Ta dokumentarni celovečerni film traja dve uri, pri snemanju je sodelovalo 52 snemalcev. Organizator INTERFILM FESTIVAL s TKSS in KSS pa je zaradi izrednega zanimanja pripravil tudi kratko turnejo tega filma, da bo film, ki na nevsakdanji način pristopa k največjemu dogodku v svetu športa, prikazan tudi širši slovenski javnosti, bo projekcija v petek, 16. t. m. v Novem mestu, v ponedeljek 19. t. m. pa v Novi Gorici. Za prikazovanje filma o Olimpijskih igrah se zanimajo tudi v mestih Ravne, Murska Sobota in Ptuj. Njihovi želji bo zadoščeno ob koncu septembra.

Kaj več o „Reviji filmov petih celin“ in delu konference kratkega filma v Kranju boste lahko prebrali v naslednji številki glasila.

Silvo Sladič

X. POKAL JUGOSLAVIJE

V Splitu je bilo 9. in 10. t. m. tekmovanje v podvodnih dejavnostih za X. pokal Jugoslavije. Prireditev je bila posvečena Titovim jubilejem in dnevu mornarice. Nastopile so reprezentance iz Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Črne gore, ekipa VPO ter ekipa mesta gostitelja – Splita.

Tekmovali so v naslednjih podvodnih dejavnostih: podvodni lov, trnkarjenje, plavanje s plavutmi, razna podvodna opravila med njimi tudi orientacija. To so bila štiri samostojna tekmovanja. Na tekmovanju v podvodnih delih je sodelovalo 27 ekip iz 22 klubov oziroma 54 tekmovalcev. Tekmovalci so opravljali tudi razna podvodna opravila: menjava aparatov za dihanje, dihanje v paru idr.

Slovenska reprezentanca je skupno v vseh disciplinah dosegla odlično prvo mesto. V konkurenci klubov je zmagala ekipa Društva za podvodne dejavnosti Kranj v postavi Stare Brane (ISKRA), Jeglič. Drugo mesto je pripadlo ekipi DRM iz Ljubljane. Konkurenca je bila letos izredno močna, saj so v Splitu nastopile tudi ekipe, ki so se udeležile letošnjega tovrstnega evropskega prvenstva. Odlični rezultati slovenske reprezentance so plod večletnega načrtnega in organiziranega dela članov Potapljaške zveze Slovenije. Doseženi rezultati bi bili še boljši, predvsem v plavalnih discipli-

Dvodnevni izlet v Bosno

V prejšnji številki Iskre je bilo objavljeno, da organizira Počitniška skupnost ISKRE dvodnevni izlet v Bosno. Zaradi nepredvidenih tehničnih ovir sporočamo, da izlet ne bo 1. in 2. oktobra temveč 22. in 23. oktobra 1977.

Izlet je namenjen vsem delavcem Iskre, ki želijo spoznati ta lepi del naše domovine, ki je med NOB toliko žrtvoval za novo Jugoslavijo. Lahko si boste ogledali zgodovinske znamenitosti in obenem občudovali naravne lepote, ki jih v tej republiki prav gotovo ni malo.

Dvodnevni program zajema: 1. dan – 22. oktober (sobota) – Odhod iz Kranja ob 4,30 zjutraj izpred hotela Kreina in iz Ljubljane ob 5,00 s Trga osvoboditve (nasproti Univerze). Peljali se bomo skozi Novo mesto, preko Gorjancev, Karlovca do Bihača, kjer bo krajši postanek. Potem bomo nadaljevali pot do Drvarja, kjer si bomo ogledali znamenitosti mesta in Titovo pečino. V Drvarju bomo imeli tudi kosilo, po kosilu bomo nadaljevali pot skozi Bosanski Petrovac, Ključ ter mnoge druge znamenite kraje do Jajca, kjer bomo prenočili.

2. dan – 23. oktober – Po zajtrku ogled kulturnozgodovinskih znamenitosti mesta, nato se bomo peljali do legendarne Kozare, kjer si bomo ogledali prizorišče 3. sovražne ofenzive in spominski muzej. Po kosilu v Prijedoru bomo nadaljevali vožnjo do Jasenovca, kjer si bomo ogledali spominski muzej posvečen žrtvam tega zloglasnega taborišča. Vrnili se bomo preko Zagreba in se vrnili v Ljubljano in Kranj v poznih večernih urah.

Cena izleta je 750,00 din – v ceno je vračunan prevoz, prenočišče, prehrana (prvi dan kosilo in večerja, drugi dan zajtrk in kosilo), vstopnice za ogled ter vodstvo in organizacija. Izlet bo v primeru, da bo dovolj prijavitelcev.

Prijavite se na Počitniški skupnosti Iskra, Trg revolucije 3, Ljubljana, štev. tel. 324-765, do 30. septembra 1977.

Plačate na žiro račun št. 50100-601-12066 do odhoda.

nah, če bi se tekmovanja za X. pokal Jugoslavije udeležili vsi člani, ki so bili predvideni za našo reprezentanco. Prireditvev je bila dobro organizirana in obiskana. Rezultati

Konkurenca rep. reprezentanc: 1. SR Slovenija, 2. VPO – 4370, 3. SR Hrvatska B. Konkurenca klubov: sodelovalo je 22 klubov – moški: 1. DPD Kranj (v postavi Stare Brane,

Jeglič), 2. DRM Ljubljana, (Vilhelm, Vrhovec), 3. Mursa Osijek; ženske: 1. DRM Lj., 2. Kostrena Kostrena, 3. Mursa Osijek.

Ekipni rezultati: plavanje s plavutmi – 1. Hrvatska 186 točk, 2. SRS 175 točk. Podvodni lov: 1. Hrvatska, 3. Slovenija (Turk, Vidmar, Fortič). Trnkarjenje: 1. Hrvatska, 3. Slovenija. Skupno v vseh disciplinah za pokal Jugoslavije: 1. SR Slovenija, 2. Hrvatska. A. Boc

ZA HVALA

Ob boleči in prerani smrti najinega dragega sina

BOŠTJANA ŠEMRLA

se iskreno zahvaljujemo sodelavcem za izkazano pozornost, izraze sožalja, darovano cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Vsem, ki ste nama v težkih trenutkih pomagali, iskrena hvala!

Oče Tone in mama Jana

ZA HVALA

Ob prerani izgubi mojega dragega očeta

ALOJZA PROSENA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem v umerjevalnici števec za izraze sožalja in darovani venec

hčerka Anica z družino

ZA HVALA

ob nenadni izgubi drage mame

ANGELE BONCELJ

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem iz mizarske delavnice za izrečena sožalja, darovani venec in spremstvo na njeni zadnji poti

sin Milan Boncelj z družino

ZA HVALA

ob težki izgubi dragega očeta

LEOPOLDA PUŠNIKA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v Obdelovalnici števecv za izraze sožalja, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti ter sindikalni organizaciji za darovani venec

hčerka Milka Ješe z družino

ZA HVALA

ob boleči izgubi dragega očeta

PETRA UZARJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem v tovarni TEA - releji v ISKRI Elektromehaniki za izraze sožalja, darovani venec in spremstvo na njegovi zadnji poti. Vsem najlepša hvala!

hčerka Metka Šparovec z družino

POPRAVEK

V 36. številki časopisa ISKRA se je na 7. strani v članku „Še bomo peli“ v prvem odstavku pojavila neljuba napaka.

Pravilno se odstavek glasi: „Moški pevski zbor ISKRA v Elektromehaniki v Kranju je v novi sezoni že pričel z rednimi vajami. Tudi za v prihodnje si je zbor nadel veliko odgovornost na področju pevske kulture. Naši pevci bodo naštudirali nov program, ki bo morda zahtevnejši, vendar pestrejši od dosedanjega. Poleg tega si zbor želi ohraniti tudi nekatere stare programe, ki bodo postali del železnega repertoarja.“

Za storjeno napako se vljudo opravičujemo.

Kolektiv IBM Dnevnik

Gremo na Triglav

Planinsko društvo Iskra bo priredilo 2 in poldnevni izlet na Triglav. Odhod bo v petek, 23. septembra, ob 16. uri z rednim avtobusom.

Zbrali se bomo na glavni avtobusni postaji v Ljubljani in se odpeljali do Mojstrane, oz. do Vrat, kjer bomo prenočili.

V soboto, 24. t. m., se bomo v zgodnjih jutranjih urah razdelili v dve skupini. Planinci, ki so kondicijsko izredno dobro pripravljeni in imajo že izkušnje v steni, se bodo z vodniki povzpeli po Slovenski smeri (obvezne čelade!), ostali pa po poti čez Prag. Obe skupini se bosta sešli na Kredarici, kjer bomo prenočili in v nedeljo skupaj odšli na vrh Triglava.

Povratek bo v nedeljo zvečer.

Prijave sprejema Breda Jančar, telefon (061) 20-341, interna 341 do četrta, 22. septembra. Tu lahko vplačate tudi prispevek 100 din za izlet.

Češka koč — Ledine — Savinjsko sedlo

Planinska sekcija ISKRE Elektromehanike organizira v soboto, 24. septembra, zanimiv in lahek izlet na Češko koč, čez Ledine na Savinjsko sedlo. Vzpona je le za poltretjo uro. Odhod avtobusa je ob 6. uri izpred kina Center v Kranju. Cena prevoza je 10 din. Prijave in vplačila sprejema Pajk Volga, tajništvo ERO, tel. 2822, do vključno srede, 21. septembra.

Vabljeni!

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Bogo Mohor, odgovorni urednik: Dušan Zeljeznov — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Letošnji, VI. avtorally Iskre je ob rekordni udeležbi odlično uspel

Letošnji avtorally Iskre, že šesti po vrsti, je bil prireditev, ki je vzbujala veliko zanimanje med sodelavci Iskre, za katere vemo, da so v velikem številu lastniki pločevinastih konjičev. Odras tega zanimanja so bile tudi prijave – kar prek 150 je bilo namreč prijavljenih posadk, čeprav se jih je, kot je to v navadi, na štartu v Žužemberku pojavilo manj. Ob dobri organizaciji, lepo izbrani tekmovalni progi ter številnih nalogah, ki so jih morali vozniki in njihovi spremljevalci opraviti na posameznih etapah rallya in končno ob idealnem vremenu in veliki borbenosti lahko s mirno vestjo zapišemo, da je VI. turistični avtorally Iskre odlično uspel.

Navadno je koristno začeti pri začetku. Torej, tam začenjamo tudi zapis o tej naši množični prireditvi!

Kako so se posamezni udeleženci iz vseh delov Slovenije prebili skozi megleno, bolj slabo obetajočo sobotno jutro, do Žužemberka, pravzaprav ne bi mogel zapisati, verjetno pa vsekar z manj neveselostmi, kot nazaj grede, ko je bil po avtocesti precej gost promet in so jo nekaterim zagodli njihovi zvesti konjiči.

Resnično je bila v Žužemberku zbrana pisana množica raznovrstnih avtomobilov, seveda pa tudi v samem kraju ni manjkalo Iskrinih zastav in transparentov, ki so pričali, da se obeta velika avtomobilistična prireditev Iskrašev.

Udeleženci avtorallya so imeli najprej tehnični pregled svojih vozil, kot se spodobi pred takšno zahtevno vožnjo. Marsikaj je bilo treba postoriti, preden se je lahko začel napovedi.

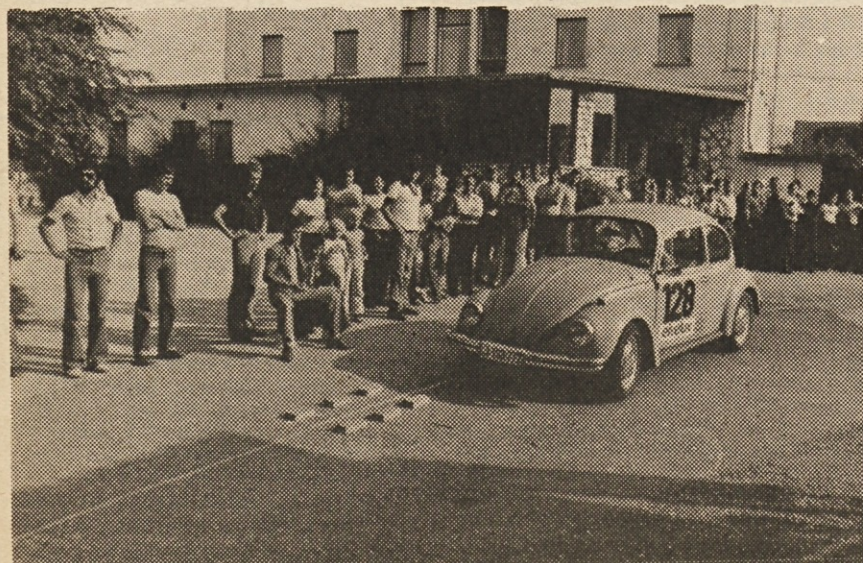
Samo eden izmed pogledov na tovarniško dvorišče, odkoder se je avtorally začel. „Pleha“ je bilo na pretek in prav čudno, da ni kdo pobiral prometnega davka! ...

Skratka, vsi, ki so se odločili sodelovati na samem avtorallyu (ne samo v štartni listi!) so se do napovedanega časa nagnetli okrog novega objekta TOZD Keramični kondenzatorji v Žužemberku, kjer je nastal pravcati avto salon vozil najrazličnejših vrst, barv, jakosti in urejenosti. Prvi izmed udeležencev so se pripeljali v Žužem-

Žoga je obstala na stojalu – torej nove pozitivne točke.

berk že kmalu po šesti uri, le redki pa so bili med njimi tisti, ki svojih ljubljencev niso okrasili z Iskrinimi znaki, lepaki, prospekti in seveda z obveznimi tekmovalnimi številkami.

Samo med šestimi deščicami je bilo treba zapeljati z desnima kolesoma, pa še teh šest neobglenih deščic je bilo mnogim preveč!

vozila te kategorije, ki so še popestrila množico sodelujočih vozil.

Udeležencev je bilo v tem razredu od prijavljenih 50 na štartu 43 in že pri odhodu s tovarniškega dvorišča, torej na samem štartu, jih je čakala prva ovira, oz. naloga.

Po znaku štarterja je moral vsak tekmovalec najprej zapeljati do „šrange“, zapore, pri kateri je moral odmakniti na dveh stolih ležeč drog, zapeljati naprej in drog znova položiti na stola. Vse to razumljivo v kar najkrajšem času, če si ni hotel že tu nabrati preveč kazenskih točk.

Ko je za tem prevozil modro črto ob elektronski uri, se je začela dejanska vožnja po tekmovalni progi proti Soteski, Straži, Prečni, Bršljinu in

Nismo lagali, ko smo v besedilu pojasnjevali nalogo s pikadom pred semiško tovarno kondenzatorjev.

Novemu mestu, kjer je odločala točnost prihoda, oz. tekmovalne hitrosti.

Na parkirišču pred TOZD Napajanja sta tekmovalce čakali novi nalogi. Najprej so se morali s svojim vozilom kar se da rahlo dotakniti stojala z žogo na vrhu, pri čemer je že najmanj-

„Fant, pozabi na kile in opravi prvo nalogo kar najhitreje!“. Voznik je vrnil drog „šrange“ nazaj na stole in zdaj brž naprej ...

dani boj za dobro uvrstitev.

Po zvočnikih so vzpodbudno do neke vesele viže, vozniki in njihovi spremljevalci pa so pred odhodom na dolgo pot poskrbeli tudi za svojo „notranjost“. Pol sočne klobase in vroč čaj je bila „osrednja tema“ te skrbi za notranjost tekmovalcev. Tako podprti so udeleženci, kljub hladnemu jutru, uspeli dočakati osmo uro, ko se je začelo.

Najprej, kot se spodobi, so odbrzeli na pot avtomobili I. tekmovalnega razreda z močjo do 785 ccn, pri čemer so seveda imeli odločujočo prednost, vsaj številčno, tradicionalni „fički“ raznoraznih letnikov, vzdrževanosti in pripravljenosti za avtorally. Seveda so bila med njimi tudi druga

ša nepredvidnost zbila žogo na tla, dvignila pa za takega voznika število kazenskih točk.

Nadalje so morale posadke tekmovalnih vozil tu tudi streljati z zračno puško, preden so nadaljevale vožnjo skozi Novo mesto, Gotno vas čez Gorjance, Jugorje do Semiča.

Pred tovarno kondenzatorjev v Semiču je bila spet kontrola, ob kateri sta morala voznik in sovoznik metati pikado v tarči tako, da sta se vsak skozi svoje okno na vratih vozila z zgornjim delom telesa (noge so morale ostati na dnu v vozilu) izvlekla iz vozila. Tu so seveda še posebne težave imeli „podhranjeni“ pač zaradi svojih formatov in ozkih oken.

Pa v Semiču s tem še ni bilo vse opravljeno. Tekmovalci so morali še v hotel „Smuk“, kjer so na kegljišču pokazali svojo spretnost z 10 lučaji. No, tu se je pokazala rahlo slaba organizacija, ker je delovala samo ena kegljaška steza in je zato nastala precejšnja gneča.

Pot je nato tekmovalce vodila po delu nove ceste, ki jo gradijo proti Črmošnjicam, skozi Črnomelj do Primostka, rekreacijskega centra semiških Kondenzatorjev. Tu so imeli udeleženci še največ pregledov, da so „ujeli“ pravi odcep z glavne ceste Črnomelj – Metlika v Primostek, ker so pač spregledali modro zastavo na levi strani ceste.

V Primostku je bila časovna kontrola, zato se je tu razumljivo kaj hitro nabrala kopica vozil, ki so skušala na kontrolo priti ob kar najbolj pravem času.

Tri zmagovite posadke iz TOZD TELA so si priborile letošnjo ekipno zmago.

šak-Rečnik (IEZE – orodjarna) 468, 29. Možina-Skubic (Vega) 468, 30. Martinkar-Martinjak (EM – orodjarna) 487, 31. Zeja-Banjac (SVN) 487, 32. Slapar-Gale (TELA) 491, 33. Goršek-Goršek (Kerami-ka) 507, 34. Popit-Jereb (Vega) 514, 35. Sekulič-Peslin (Feriti) 517, 36. Pleško-Filipčič (Zarnice) 522, 37. Ančulović-Urekar (Napajanja) 555, 38. Planinc-Benčina 763, 39. Petrovčič-Vrhovec (oba Elektro-rika) 765, 40. Gregorčič-Pavšič (Idrija) 1002, 41. Furlan-Zorn (Avtoelektrika) 1013, 42. Lužar-Košir (MSO) 1151, 43. Ivezić-Čurčić (Orodja) 1310 kazenskih točk.

II. razred: 1. Urbanc-Kampjut (Zarnice) 290, 2. Turnher-Zem (TELA) 293, 3. Mole-Starčević (Elektronika) 311, 4. Štepančič-Lozes (Avtoelektrika) 316, 5. Husu-Kadič (Zarnice) 341, 6. Cotar-Pipan (Avtoelektrika) 369, 7. Breznik-Zlebir (MSO) 371, 8. Fekonja-Papež (TEN) 371, 9. Ravh-Bratož (Feriti) 375, 10. Škrlec-Vedam (EM – računal) 379, 11. Krefl-Krafolg (MSO) 385, 12. Božič-Riosa (Upori) 389, 13. Sršen-Sršen (TV Pržan) 393, 14. Schaffer-Schaffer (IC) 389, 15. Avbar-Ferfolja (Napajanja) 405, 16. Peterca-Petrič (IEZE – orodjarna) 406, 17. Barič-Marinč (MSO) 420, 18. Ban-Bartolj (ATC) 424, 19. Krašnar-Rus (Upori) 426, 20. Tominc-Jaša (Elektronika) 427, 21. Skarza-Gec (Feriti) 428, 22. Sarman-Glogovšek (TEN) 431, 23. Konda-Luzar (Napajanja) 432, 24. Galjevšek-Gračan (Vega) 435, 25. Springer-Cemaz (Zarnice) 435, 26. Dolenc-Silar (TGA) 439, 27. Koprivšek-Koprivšek (Avtomatika SS) 442, 28. Vrhovski-Vrhovski (Vega) 450, 29. Švagej-Švagej (Avtomatika SS) 456, 30. Polanc-Kovačič (MSO) 465, 31. Kopač-Kopač (Kerami-ka) 474, 32. Srebrnič-Bizjak (Avtoelektrika) 484, 33. Dolinšek-Dolinšek (Zarnice) 497, 34. Milnar-Volčič (SP SS) 510, 35. Muhič-Muhič (Zmaj) 530, 36. Šantelj-Šantelj (Upori) 591, 37. Avsec-Bizilj (EM – računal) 1415 kazenskih točk.

III. razred: 1. Kotar-Rupar (Vega) 279, 2. Brulc-Brulc (TELA) 292, Zajc-Ravnjak (Napajanja) 329, 4. Žizmon-Jež (EM – orodjarna) 355, 5. Treven-Cevc (TEN) 370, 6. Lombar-Grmič (EM – orodjarna) 374, 7. Mencinger-Kuhar (TELA) 397, 8. Volkar-Golob (SVN) 403, 9. Čelesnik-Škof (Elektronika) 408, 10. Košmrl-Murn (Napajanja) 409, 11. Zadej-Bavdež 411, 12. Tratnik-Bolta (oba Zmaj) 416, 13. Lesizza-Furlan (Avtoelektrika) 417, 14. Majcen-Kapus (Kerami-ka) 417, 15. Cero-vec-Fon (TV Pržan) 418, 16. Triler-Zakotnik (TGA) 424, 17. Trošt-Trošt (Avto-elektrika) 424, 18. Bratina-Vreš 427, 19. Platiša-Knez (oba Zarnice) 429, 20. Kramer-Krivec (Avtoelektrika) 431, 21. Škofic-Kopač (Števec) 433, 22. Prčar-Pelavs (Zmaj) 439, 23. Plahuta-Nervec (Avtoelektrika) 440, 24. Petrič-Petrič (Zarnice) 442, 25. Markovič-Soban (Avto-elektrika) 445, 26. Florjančič-Arizanovič (ATC) 445, 27. Tomat-Kregar (IC – domači trg) 450, 28. Znidarič-Horvat (Zar-nice) 468, 29. Prešiček-Kočjan (Napaja-nja) 474, 30. Kovačič-Kovačič (Orodja) 488, 31. Ciuha-Flipič (Vega) 499, 32. Tomšič-Sluga 508, 33. Zupančič-Fireder (oba IEZE – orodjarna) 744, 34. Markov-Srbčič (ATC) 1350 kazenskih točk.

EKIPNA UVRSTITEV: 1. TELA 1076, 2. Vega 1079, 3. ATC 1134, 4. Napajanja 1138, 5. Elektronika 1145, 6. TGA 1149, 7. Zarnice 1180, 8. TV Pržan 1189, 9. IEZE – Orodjarna 1342, 10. Avtoelektrika 1746 kazenskih točk.

Prikupna Novomeščanka je pred TOZD Napajanja rada „napojila“ ogrete tekmovalce, seveda z brezalkoholnim troštom! ...

Tehnični rezultati

I. razred: 1. Fajfar-Demšar (ATC) 265, 2. Sulc-Dalmacija (ELA) 284, 3. Drnovšek-Gurjancič (TGA) 286, 4. Cegnar-Torkar (ATC) 291, 5. Cokan-Cokan (IEZE-SS) 372, 6. Kukovič-Novak (ATC) 375, 7. Svetlin-Nemec (TV Pržan) 378, 8. Mandelj-Kralj (Vega) 385, 9. Lindič-Seremet 404, 10. Gregorčič-Gregorčič (oba Napa-janja) 405, 11. Mlinar-Lipar (Feriti) 417, 12. Gerl-Gerl (Orodja) 418, 13. Debeve-Cvetek (IC) 420, 14. Filipič-Starc (ATC) 422, 15. Rupnik-Kafol (TGA) 422, 16. Sparovec-Jekovec (EM – orodjarna) 424, 17. Matijaš-Trinkaus 426, 18. Smrtnik-Vodnik (oba Elektronika) 427, 19. Zvonar-Mestinsk (Orodja) 428, 20. Deloren-zo-Gruden (IEZE – orodjarna) 428, 21. Lavrič-Glavič (KEKO) 428, 22. Kavaš-Ivanšek 436, 23. Poljanšek-Novak (oba ATC) 441, 24. Gorišek-Avdohlin (Upori) 446, 25. Kraljič-Grešak (Vega) 446, 26. Vrhovec-Kastelic (Elektronika) 455, 27. Sket-Tišljajec (Zarnice) 463, 28. Ko-